

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentset versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B** EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 168/2013,
15. jaanuar 2013,
kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta
(EMPs kohaldatav tekst)
(ELT L 60, 2.3.2013, lk 52)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 134/2014, 16. detsember 2013	L 53	1	21.2.2014
► <u>M2</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/129, 16. jaanuar 2019	L 30	106	31.1.2019

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 77, 23.3.2016, lk 65 (168/2013)

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr
168/2013,**

15. jaanuar 2013,

**kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja
turujärelevalve kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

I PEATÜKK

SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse artikli 2 lõikes 1 osutatud uutele sõidukitele, süsteemidele, osistele ja eraldi seadmestikele tüübikinnituse andmise haldus- ja tehnilised nõuded.

Käesolevat määrust ei kohaldata üksiksõidukile kinnituse andmise suhtes. Kui aga liikmesriik annab selliseid kinnitusi, peab ta tunnustama kõiki sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike tüübikinnitusi, mis on antud käesoleva määruse alusel ja mitte asjakohaste siseriiklike sätete alusel.

2. Käesoleva määrusega kehtestatakse nõuded selle määruse alusel tüübikinnituse saavate sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike turujärelevalve kohta. Käesoleva määrusega kehtestatakse ka nõuded selliste sõidukite osade ja lisaseadmete turujärelevalve kohta.

3. Käesolev määrus ei piira liiklusohutust käsitlevate õigusaktide kohaldamist.

Artikkel 2

Reguleerimisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite suhtes, mis on kategoriseeritud artiklis 4 ja I lisas („L-kategooria sõidukid”) ja mis on ette nähtud liiklemiseks avalikel teedel, sealhulgas ühes või mitmes etapis konstrueeritud ja valmistatud sõidukite suhtes, ning nimetatud sõidukite jaoks konstrueeritud ja valmistatud süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike ning osade ja lisaseadmete suhtes.

Käesolevat määrust kohaldatakse ka artiklis 4 ja I lisas kategoriseeritud Enduro-mootorrattaste (L3e-AxE (x = 1, 2 või 3)), Trial-mootorrattaste (L3e-AxT (x = 1, 2 või 3)) ja raskete neljarattaliste maastikusõidukite (L7e-B) suhtes.

▼B

2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste sõidukite suhtes:
- a) sõidukid, mille valmistajakiirus on kuni 6 km/h;
  - b) sõidukid, mis on ette nähtud üksnes füüsilise puudega isikute poolt kasutamiseks;
  - c) sõidukid, mis on ette nähtud üksnes jalakäijate poolt juhtimiseks;
  - d) sõidukid, mis on ette nähtud üksnes spordivõistlustel kasutamiseks;
  - e) sõidukid, mis on konstrueeritud ja valmistatud kasutamiseks relvajõududes, kodanikukaitse- ja tuletõrjeteenistustes, korrakaitsejõududes ja kiirabis;
  - f) põllu- ja metsamajanduses kasutatavad sõidukid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. veebruari 2013 määrusele (EL) nr 167/2013 (põllu- ja metsamajanduses kasutatavate sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta),⁽¹⁾ masinad vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1997. aasta direktiivile 97/68/EÜ (väljaspool teid kasutatavatele liikurmasinadele paigaldatavate sise põlemismootorite heitgaaside ja tahkete heitmete vähendamise meetmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta)⁽²⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiivile 2006/42/EÜ (mis käsitleb masinaid)⁽³⁾ ning mootorsõidukid vastavalt direktiivile 2007/46/EÜ;
  - g) sõidukid, mis on ette nähtud ja konstrueeritud peamiselt maastikul kasutamiseks ja katteta teedel liikumiseks;
  - h) pedaalidega sõidukid, mis on varustatud elekterkäitusega mootoriga, mille maksimaalne püsivõimsus on 250 W või alla selle ja mille väljundvõimsus väheneb sõiduki kiiruse kasvades järk-järgult ning mille toide lakkab enne, kui sõiduki kiirus saavutab 25 km/h või ka varem, juhul kui sõitja lõpetab pedaalide tallamise;
  - i) tasakaaluliikurid;
  - j) sõidukid, milles ei ole ühtegi istekohta;
  - k) sõidukid, mille juhi istekohta R-punkti kõrgus on kategooriate L1e, L3e ja L4e puhul ≤ 540 mm või kategooriate L2e, L5e, L6e ja L7e puhul ≤ 400 mm.

*Artikkel 3***Mõisted**

Käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides kasutatakse järgmisi mõisteid, kui neis ei ole sätestatud teisiti:

- 1) „tüübikinnitus“ – menetlus, millega kinnitusasutus tõendab, et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüüp vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;

⁽¹⁾ Vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 59, 27.2.1998, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 157, 9.6.2006, lk 24.

▼B

- 2) „tüübikinnitustunnistus” – dokument, millega kinnitusasutus tõendab ametlikult sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübi kinnitamist;
- 3) „kogu sõiduki tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et mittekomplektne, komplektne või komplekteeritud sõidukitüüp vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 4) „ELi tüübikinnitus” – menetlus, millega kinnitusasutus tõendab, et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüüp vastab käesoleva määruse asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 5) „ELi tüübikinnitustunnistus” – tunnistus, mis põhineb käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktis sätestatud näidisel või teatise vormil, mis on sätestatud käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides osutatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni asjakohastes eeskirjades;
- 6) „süsteemi tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et teatavat tüüpi sõidukisse sisseehitatud süsteem vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 7) „eraldi seadmestiku tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et eraldi seadmestik vastab ühe või mitme konkreetse sõidukitüübiga seoses asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 8) „osise tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et osis vastab sõidukist eraldi asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 9) „riiklik tüübikinnitus” – liikmesriigi õiguses sätestatud tüübikinnitusmenetlus, mille kohaselt antud tüübikinnitus kehtib vaid kõnealuse liikmesriigi territooriumil;
- 10) „vastavustunnistus” – tootja poolt välja antud dokument, mis tõendab, et toodetud sõiduk vastab kinnituse saanud sõidukitüübile;
- 11) „baassõiduk” – sõiduk, mida kasutatakse mitmeastmelise tüübikinnitusmenetluse algetapis;
- 12) „mittekomplektne sõiduk” – sõiduk, mis peab läbima veel vähemalt ühe järgneva komplekteerimisetapi, et täita käesoleva määruse asjakohaseid tehnilisi nõudeid;
- 13) „komplekteeritud sõiduk” – sõiduk, mis on valminud mitmeastmelise tüübikinnitusmenetluse tulemusel ja mis vastab käesoleva määruse asjakohastele tehnilistele nõuetele;
- 14) „komplektne sõiduk” – sõiduk, mida ei ole vaja komplekteerida, et täita käesoleva määruse asjakohaseid tehnilisi nõudeid;
- 15) „süsteem” – seadmete kogum, mis täidab sõidukis ühte või mitut konkreetset ülesannet ja mis peab vastama käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti nõuetele;

▼B

- 16) „osis” – seade, mille kohta kehtivad käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti nõuded, mis on ette nähtud sõidukile paigaldamiseks selle osana ja millele võib anda sõidukist eraldi tüübikinnitus kooskõlas käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusaktiga, kui nendes õigusaktides on selline tegevus selgesõnaliselt sätestatud;
- 17) „eraldi seadmestik” – seade, mille kohta kehtivad käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti nõuded ja mis on ette nähtud sõidukile paigaldamiseks selle osana ning millele võib anda eraldi tüübikinnitus, kuid seda ainult ühe või mitme konkreetse sõidukitüübi suhtes, kui nendes õigusaktides on selline tegevus selgesõnaliselt sätestatud;
- 18) „osad” – tooted sõiduki komplekteerimiseks ning varuosad;
- 19) „lisaseadmed” – tooted, mis ei ole osad, kuid mida on võimalik sõidukile lisada või paigaldada;
- 20) „originaalosad või -lisaseadmed” – osad või lisaseadmed, mis on toodetud vastavalt sõidukitootja poolt kõnealuse sõiduki komplekteerimiseks vajalike osade või lisaseadmete tootmiseks ette nähtud spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele; hõlmatud on osad ja lisaseadmed, mis on toodetud samal tootmisliinil kui originaalosad või -lisaseadmed; vastupidise tõendamiseni eeldatakse, et osad ja lisaseadmed on originaalosad ja -lisaseadmed, kui tootja kinnitab, et need vastavad kõnealuse sõiduki komplekteerimiseks kasutatud osade kvaliteedile ning on toodetud vastavalt sõidukitootja spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele;
- 21) „varuosad” – tooted, mis paigaldatakse sõidukisse või sõidukile originaalosade asendamiseks, sealhulgas näiteks sõiduki kasutamiseks vajalikud määrdeained, välja arvatud kütus;
- 22) „kasutusohutus” – mehaaniliste, hüdrauliliste, pneumaatiliste, elektri- või elektroonikasüsteemide, -osiste või -seadmestike rikest tuleneva ning inimestele kehavigastusi või tervisekahjustusi või varakahjustusi tekitada võiva lubamatu riski puudumine;
- 23) „nüüdisaegne pidurisüsteem” – mitteblokeeruv pidurisüsteem, kombineeritud pidurisüsteem või mõlemad;
- 24) „mitteblokeeruv pidurisüsteem” – süsteem, mis tajub ratta libisema hakkamist ning muudab automaatselt rattale/ratastele rakendatavat pidurdusjõudu, et vähendada rataste libisemist;
- 25) „kombineeritud pidurisüsteem”:
  - a) kategooriate L1e ja L3e sõidukite puhul: sõidupidurisüsteem, mille puhul vähemalt kaks pidurit erinevatel ratastel aktiveeruvad ühe juhtseadise käitamisega;

▼B

- b) kategooria L4e sõidukite puhul: sõidupidurisüsteem, mille puhul vähemalt esi- ja tagaratta pidurid aktiveeruvad ühe juhtseadise käitamisega (kui tagaratast ja külghaagise ratast pidurdatakse sama pidurisüsteemiga, käsitatakse seda tagapidurina);
- c) kategooriate L2e, L5e, L6e ja L7e sõidukite puhul: sõidupidurisüsteem, mille puhul kõikide rataste pidurid aktiveeruvad ühe juhtseadise käitamisega;
- 26) „valgustuse automaatne sisselülitus” – valgustussüsteem lülitub sisse, kui süütelüliti või mootori sisse- ja väljalülitamismünn on sisselülitatud asendis;
- 27) „saastetõrjeseade” – sõiduki osised, mis reguleerivad või vähendavad summutitorust väljuvate heitgaaside ja/või kütuseaurude eraldumist;
- 28) „varu-saastetõrjeseade” – saaste tõrjumise seade või selliste seadmete koost, mis on ette nähtud originaal-saastetõrjeseadme asendamiseks ja millele saab kinnituse anda eraldi seadmestikuna;
- 29) „istekoht”:
- a) juhi või sõitja jaoks ette nähtud sadul, mida kasutatakse kaksiratsa istudes, või
- b) mis tahes iste, mis juhi korral mahutab vähemalt keskmise suurusega täisealise meessoost isiku mõõtmetega inimesekujulise mannekeeni suuruse isiku;
- 30) „diiselmootor” – sisepõlemismootor, mis töötab Dieseli tsükli põhimõtete kohaselt;
- 31) „ottomootor” – sisepõlemismootor, mis töötab Otto tsükli põhimõtete kohaselt;
- 32) „ hübriidsõiduk ” – mootorsõiduk, millel on vähemalt kaks (sõidukis paiknevat) erinevat energiamuundurit ja kaks erinevat energiasalvestussüsteemi sõiduki käitamiseks;
- 33) „hübriidelektrisõiduk” – sõiduk, mis saab sõiduki mehaaniliseks käitamiseks energiat mõlemast järgmisest sõidukis paiknevast salvestatud energia/voolu allikast:
- a) tarbitav kütus;
- b) aku, kondensaator, hooratas/generaator või muu elektrienergia või -voolu salvesti.

Käesolev mõiste hõlmab samuti sõidukeid, mis saavad energiat tarbitavast kütusest üksnes elektrienergia/-voolu salvesti uuesti laadimiseks;

- 34) „sõiduki jõuallikas” – sisepõlemismootor, elektrimootor, nende mootoritüüpide hübriidrakendus või kombinatsioon või mis tahes muu mootoritüüp;

▼B

- 35) „maksimaalne püsiniivõimsus” – suurim võimsus elektrimootori väljundvõllil kolmekümne minuti jooksul, nagu on sätestatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjas nr 85;
- 36) „maksimaalne kasulik võimsus” – sise põlemismootori suurim võimsus, mis saadakse katsestendil väntvõlli või samaväärse osise otsal;
- 37) „katkestusseade” – konstruktsioonelement, mille abil mõõdetakse temperatuuri, sõiduki kiirust, mootori pöörlemiskiirust ja/või koorumust, ülekandemehhanismi, sisselasketorustiku rõhku või muid parameetreid, selleks et aktiveerida, muuta, edasi lükata või deaktiveerida heitkoguste kontrolli ja heitgaaside järeltöötuse süsteemi mis tahes osade toimet, ja mis vähendab heitkoguste kontrolli süsteemi tõhusust tavapärastes sõiduki töötamise ning kasutamise tingimustes;
- 38) „vastupidavus” – osiste ja süsteemide suutlikkus vastu pidada, mis tagab artiklis 23 ja V lisa sätestatud ►**CI** keskkonnamõju nõuete ◀ järgimise ka VII lisa kohase läbisõidu järel ning sõiduki kasutusohutuse, kui sõidukit kasutatakse tavapärastes või ettenähtud kasutustingimustes ja hooldatakse vastavalt tootja soovitusetele;
- 39) „mootori töömaht”:
- a) kolbmootorite puhul mootori nominaalne töömaht;
- b) rootormootorite (vankelmootorite) puhul mootori kahekordne nominaalne töömaht;
- 40) „kütuseaurud” – mootorsõiduki kütusesüsteemist õhku paiskuvad süsivesinike aurud, välja arvatud summutitorust heitgaasidena väljuvad süsivesinike aurud;
- 41) „SHED-katse” – sõidukiga suletud ruumis kütuseaurude mõõtmiseks tehtav katse, mille käigus tehakse spetsiaalne kütuseaurude katse;
- 42) „gaaskütusesüsteem” – mootorile paigaldatud gaaskütuse ladustamis-, toite-, doseerimis- ja juhtimissüsteem, mis võimaldab mootoril töötada vedelgaasil, surumaagaasil või vesinikul, kombinierides üht, kaht või mitut kütust;
- 43) „gaasilised saasteained” – heitgaasid, mis koosnevad süsinikmonooksiidist (CO), lämmastikoksiididest (NO_x), väljendatuna lämmastikdioksiidi (NO₂) ekvivalendina, ning süsivesinikest (HC);
- 44) „summutitoru heitgaasid” – sõiduki summutitorust väljuvad gaasilised saasteainete ja tahkete osakeste heited;
- 45) „tahked osakesed” – heitgaaside komponendid, mis kogutakse summutitoru heitgaaside keskmiste koguste kontrollimise katsemenetluses kirjeldatud filtritesse pärast heitgaasi lahjendamist temperatuuril kuni 325 K (52 °C);

▼ B

- 46) „mootorrataste ülemaailmselt ühtlustatud katsetsükkel” või „WMTC” (*Worldwide harmonised Motorcycle Testing Cycle*) – laboris läbiviidav heitgaaside ülemaailmselt ühtlustatud katsetsükkel WMTC, mis on määratletud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldises tehnilises eeskirjas nr 2;
- 47) „tootja” – füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab kinnitusasutuse ees kõigi tüübikinnitusmenetluse või loa andmise menetluse aspektide ning toodangu vastavuse tagamise eest ning samuti toodetud sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike turujärelevalve eest, olenemata sellest, kas see füüsiline või juriidiline isik on otseselt kaasatud tüübikinnitusmenetluse esemeks oleva sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku konstrueerimise ja valmistamise kõigisse etappidesse või mitte;
- 48) „tootja esindaja” – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kelle tootja on nõuetekohaselt nimetanud ennast kinnitusasutuses või turujärelevalveasutuses esindama ja enda nimel tegutsema käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes;
- 49) „importija” – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule kolmandast riigist toodud sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme;
- 50) „turustaja” – turustusahelas osalev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud tootja või importija, kes teeb sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme turul kättesaadavaks;
- 51) „ettevõtja” – tootja, tootja esindaja, importija või turustaja;
- 52) „registreerimine” – sõidukile kas alalise, ajutise või lühiajalise riikliku maanteeliikluse loa andmine, kaasa arvatud sõiduki identifitseerimine ja sellele seerianumbri omistamine, mida nimetatakse registreerimisnumbriks;
- 53) „kasutuselevõtmine” – sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme esmakordne ettenähtud otstarbel kasutamine liidus;
- 54) „turulelaskmine” – sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme esmakordne kättesaadavaks tegemine liidus;
- 55) „turul kättesaadavaks tegemine” – sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme tarnimine turul turustamiseks või kasutamiseks äritegevuse käigus, kas tasu eest või tasuta;
- 56) „kinnitusasutus” – liikmesriigi poolt asutatud või määratud ja komisjonile teatatud ametiasutus, mille pädevusse kuuluvad sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübikinnituse kõik aspektid, loa andmise menetlus, tüübikinnitustunnistuste väljastamine ja vajaduse korral tühistamine või nende väljastamisest keeldumine, tegutsemine teiste liikmesriikide kinnitusasutuste kontaktasutusena, tehniliste teenistuste määramine ja tootjapoolsete kohustuste täitmise tagamine toodangu vastavuse osas;

▼ B

- 57) „turujärelevalveasutus” – liikmesriigi ametiasutus, mis vastutab turujärelevalve eest selle territooriumil;
- 58) „turujärelevalve” – riiklike asutuste tegevus ja meetmed, mis tagavad, et turul kättesaadavaks tehtud sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud vastavad liidu asjakohastes ühtlustamislustes õigusaktides sätestatud nõuetele ega ohusta inimeste tervist, ohutust või muid avaliku huvi kaitsega seotud aspekte;
- 59) „riiklik asutus” – liikmesriigi kinnitusasutus või mõni muu asutus, mis on kaasatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike, osade või lisaseadmete turujärelevalve, piirikontrolli või registreerimise menetlustesse ning vastutab nende menetluste eest;
- 60) „tehniline teenistus” – organisatsioon või asutus, mille liikmesriigi kinnitusasutus on määranud katseid tegevaks katselaboratooriumiks või toodangu vastavuse hindamise organiks, et teha alghindamist ja muid katseid või kontrollimisi kinnitusasutuse nimel, kusjuures neid ülesandeid võib täita ka kinnitusasutus ise;
- 61) „tootjapoolsed katsed” – tehniliseks teenistuseks määratud tootja poolt tema oma ruumides katsete tegemine, katsetulemuste registreerimine ja järeldusi sisaldava katsearuande esitamine kinnitusasutusele, et hinnata vastavust teatavatele nõuetele;
- 62) „virtuaalne katsemeetod” – arvutisimulatsioon koos arvutustega, mis tõendavad, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik vastab artikli 32 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud tehnilistele nõuetele, ilma et oleks vaja füüsiliselt kasutada sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku;
- 63) „pardadiagnostikasüsteem” ehk „OBD-süsteem” – süsteem, mis võimaldab kindlaks määrata rikke arvatava asukoha arvutimälusse salvestatud veakoodide abil;
- 64) „sõiduki remondi- ja hooldusteave” – kõik andmed sõiduki diagnoosimise, teenindamise, kontrollimise, perioodilise järelevalve, remondi, ümberprogrammeerimise või taaslähtestamise kohta, mille tootja esitab enda volitatud edasimüüjatele ja remonditöökojadadele, sealhulgas kõik nende andmete hilisemad muudatused ja täiendused; see teave sisaldab kogu sõidukitele osade ja lisaseadmete paigaldamiseks vajalikku teavet;
- 65) „sõltumatu ettevõtja” – sõidukite remondi ja hooldusega otseselt või kaudselt tegelev ettevõtja, välja arvatud volitatud edasimüüjad ja remonditöökojad, eelkõige muud remonditöökojad, remondi-seadmete, tööriistade või varuosade tootjad või turustajad, tehnilise teabe kirjastajad, autoklubid, autoabi ettevõtjad, kontrollimis- ja katsetamisteenuseid pakuvad ettevõtjad ja alternatiivkütust kasutavate sõidukite seadmete paigaldajatele, tootjatele ja remontijatele koolitust pakuvad ettevõtjad;

▼B

- 66) „volitatud remonditöökoda” – sõidukite remondi- ja hooldusteenuste pakkuja, kes tegutseb sõidukite tarnija loodud turustussüsteemis;
- 67) „seerialõpu sõiduk” – varusse kuuluv sõiduk, mida ei saa turul kättesaadavaks teha või mida ei saa enam turul kättesaadavaks teha, registreerida või kasutusele võtta uute tehniliste nõuete jõustumise tõttu, millele vastavuse kohta ei ole sõiduk kinnitust saanud;
- 68) „kaherattaline mootorsõiduk” – kahe rattaga mootorsõiduk, sealhulgas kaherattalised mootoriga jalgrattad, kaherattalised mopeedid ja kaherattalised mootorrattad;
- 69) „kolmerattaline mootorsõiduk” – kolme rattaga mootorsõiduk, mis vastab L5e-kategooria sõidukiks liigitamise kriteeriumidele;
- 70) „neljarattaline sõiduk” – nelja rattaga sõiduk, mis vastab L6e- või L7e-kategooria sõidukiks liigitamise kriteeriumidele;
- 71) „tasakaaluliikur” – muutuva tasakaalupunktiga sõiduk, mis vajab tasakaalu säilitamiseks täiendavat juhtsüsteemi; siia kuuluvad üherattalised mootorsõidukid ning kaherattalised üheteljelised mootorsõidukid;
- 72) „topeltrattad” – kaks samale teljele monteeritud ratast, mida loetakse üheks rattaks ja mille maaga kokku puutuvate pindade keskmete vaheline kaugus on võrdne või väiksem kui 460 mm;
- 73) „sõidukitüüp” – sama kategooria sõidukite rühm, sealhulgas variandid ja versioonid, milles sõidukid ei erine üksteisest vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
- a) kategooria ja alamkategooria;
  - b) tootja;
  - c) šassii, raam, abiraam, põhjapaneel või karkass, mille külge kinnituvad peamised osised;
  - d) tootja antud tüübimärgistus;
- 74) „variant” – sama tüüpi sõiduk, mille puhul on täidetud järgmised tingimused:
- a) põhijoontes sama kerekuju;
  - b) peajõuseade ja selle konfiguratsioon on sama;
  - c) kui sisepõlemismootor on osa peajõuseadmest, on mootori töötükkel sama;
  - d) silindrite arv ja asetus on sama;
  - e) sama tüüpi käigukast;
  - f) töökorras sõidukite massi erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 20 % vähimast väärtusest;
  - g) lubatud täismassi erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 20 % vähimast väärtusest;

▼B

- h) jõuallika töömahu (sisepõlemismootori korral) erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 30 % vähimast väärtusest ning
- i) jõuallika võimsuse erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 30 % vähimast väärtusest;
- 75) „variandi versioon” – sõiduk, mis koosneb artikli 29 lõikes 10 osutatud infopaketi loetletud komponentide kombinatsioonist;
- 76) „välispõlemismootor” – soojusmootor, mille põlemiskamber ja paisumiskamber on füüsiliselt eraldatud ja mille puhul sisemist töövedelikku kuumutatakse välise allikas toimuva põletamise teel; välisest põletamisest saadav soojus paisutab sisemist töövedelikku, mis paisudes ja mootori mehhanismi mõjutades tekitab seejärel liikumise ja teeb kasutamiskõlblikku tööd;
- 77) „jõuseade” – sõiduki osised ja süsteemid, mis toodavad energiat ja kannavad selle üle teepinnale, kaasa arvatud mootor(id), mootori juhtimissüsteemid ja mis tahes muud juhtsüsteemid, saastetõrje- ja keskkonnakaitsevahendid (kaasa arvatud saasteainete heitkoguste ja müra vähendamise süsteemid), jõuülekanne ja selle ajam (veovõll, rihmülekanne või kettülekanne), diferentsiaalid, peaülekanne ja veoratta rehvi (raadius);
- 78) „ühekütuseline sõiduk” – sõiduk, mis on konstrueeritud töötama peamiselt üht tüüpi kütusel;
- 79) „ühekütuseline gaasisõiduk” – ühekütuseline sõiduk, mis töötab peamiselt kas veeldatud naftagaasil, maagaasil/biometaanil või vesinikkütusel, kuid millel võib hädajuhtumiks või käivitamiseks olla ka bensiiniseade, kusjuures bensiinipaagi maht ei ületa 5 liitrit;
- 80) „E5” – kütusesegu, mis sisaldab 5 % veevaba etanooli ja 95 % bensiini;
- 81) „veeldatud naftagaas” – veeldatud naftagaas, mis koosneb surve all ladustamisel veeldatud propaanist ja butaanist;
- 82) „maagaas” – väga suure metaanisaldusega maagaas;
- 83) „biometaan” – orgaanilistest allikatest saadud taastuv looduslik gaas, mis on algselt „biogaas”, kuid mida seejärel puhastatakse biogaasi biometaaniks muundamise protsessis, mille käigus eemaldatakse biogaasis sisalduvad lisandid, nagu süsinikdioksiid, siloksaanid ja vesiniksulfiidid (H₂S);
- 84) „kahekütuseline sõiduk” – kahe eraldi kütusemahutiga sõiduk, mis saab vaheldumisi töötada kahel eri kütusel ning on konstrueeritud töötama korraga ühel kütusel;
- 85) „kahekütuseline gaasisõiduk” – kahekütuseline sõiduk, mis saab töötada bensiinil, kuid samuti kas veeldatud naftagaasil, maagaasil/biometaanil või vesinikkütusel;

▼ B

- 86) „segakütuseline sõiduk” – ühe kütusemahutiga sõiduk, mis saab töötada erinevatel kahe või enama kütuse segudel;
- 87) „E85” – kütusesegu, mis sisaldab 85 % veevaba etanooli ja 15 % bensiini;
- 88) „segakütuseline etanoolisõiduk” – segakütuseline sõiduk, mis saab töötada bensiinil või bensiini ja etanooli segul, mis sisaldab kuni 85 % etanooli;
- 89) „H₂NG” – vesinikust ja maagaasist koosnev kütusesegu;
- 90) „segakütuseline H₂NG-sõiduk” – segakütuseline sõiduk, mis saab töötada erinevatel vesiniku ja maagaasi/biometaani segudel;
- 91) „segakütuseline biodiiselsõiduk” – segakütuseline sõiduk, mis saab töötada mineraaldiislikütusel või mineraaldiislikütuse ja biodiislikütuse segul;
- 92) „B5” – kütusesegu, mis koosneb kuni 5 % biodiislikütusest ja 95 % nafta baasil diislikütusest;
- 93) „biodiislikütus” – taimeõli või loomse rasva baasil diislikütus, mis koosneb säästval viisil toodetud pika ahelaga alküülestritest;
- 94) „elektrisõiduk” – sõiduk, mille jõuallikaks on
- a) süsteem, mis koosneb ühest või mitmest elektrienergiasalvestist, ühest või mitmest võimsuse jaotust reguleerivast seadmest ja ühest või mitmest elektriseadmest, mis muundavad salvestatud elektrienergia ratastele ülekantavaks, sõiduki käitamiseks vajalikuks mehaaniliseks energiaks;
  - b) pedaalidega sõidukile paigaldatud täiendav elektrimootor;
- 95) „vesinikkütuseelemendiga sõiduk” – sõiduk, mida käitatakse vesinikkütuseelemendiga, mis muundab vesinikust saadava keemilise energia sõiduki käitamisel kasutatavaks elektrienergiaks;
- 96) „R-punkt” või „istme võrdluspunkt” – arvutuslik punkt, mis on sõidukitootja poolt iga istekoha jaoks kolmemõõtmelise taustsüsteemi abil kindlaks määratud.

Käesolevas määruses sisalduvad viited käesolevas määruses sätestatud nõuetele, menetlustele ja kordadele loetakse viideteks nõuetele, menetlustele ja kordadele, mis on sätestatud käesolevas määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides.

*Artikkel 4***Sõidukikategooriad**

1. L-kategooriasse kuuluvad kahe-, kolme- ja neljarattalised sõidukid vastavalt käesolevas artiklis ja I lisas sätestatule, sealhulgas mootoriga jalgrattad, kahe- ja kolmerattalised mopeedid, kahe- ja kolmerattalised mootorrattad, külghaagisega mootorrattad, kerged ja rasked neljarattalised teeliiklussõidukid ning kerged ja rasked neljarattalised liikurid.

▼B

2. Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad järgmised I lisas kirjeldatud sõidukite kategooriad ja alamkategooriad:
- a) kategooria L1e (kerged kahe rattalised mootorsõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) alamkategooria L1e-A (mootoriga jalgrattad);
  - ii) alamkategooria L1e-B (kahe rattalised mopeedid);
- b) kategooria L2e (kolmerattalised mopeedid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) alamkategooria L2e-P (reisijate veoks ette nähtud kolmerattalised mopeedid);
  - ii) alamkategooria L2e-U (tarbesõidukina ette nähtud kolmerattalised mopeedid);
- c) kategooria L3e (kahe rattalised mootorrattad), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) mootorratta võimsuse järgi, ⁽¹⁾ mille alusel jagunevad sõidukid omakorda:
    - alamkategooria L3e-A1 (väikese võimsusega mootorrattad);
    - alamkategooria L3e-A2 (keskmise võimsusega mootorrattad);
    - alamkategooria L3e-A3 (suure võimsusega mootorrattad);
  - ii) eriotstarbe järgi:
    - alamkategooria L3e-A1E, L3e-A2E või L3e-A3E (Enduro-mootorrattad);
    - alamkategooria L3e-A1T, L3e-A2T või L3e-A3T (Trial-mootorrattad);
- d) kategooria L4e (kahe rattalised külghaagisega mootorrattad);
- e) kategooria L5e (kolmerattalised mootorsõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) alamkategooria L5e-A (kolmerattalised sõidukid): peamiselt reisijate veoks ette nähtud sõidukid;
  - ii) alamkategooria L5e-B (kolmerattalised kommertssõidukid): kolmerattalised tarbesõidukid, mis on ette nähtud üksnes kaupade veoks;
- f) kategooria L6e (kerged neljarattalised sõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) alamkategooria L6e-A (kerged neljarattalised teeliiklussõidukid);
  - ii) alamkategooria L6e-B (kerged neljarattalised liikurid), mis jaguneb omakorda:
    - alamkategooria L6e-BU (kerged neljarattalised kaubaveoliikurid): tarbesõidukid, mis on ette nähtud üksnes kaupade veoks;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta (ELT L 403, 30.12.2006, lk 18); võimsuse määralused, A1- ja A2-kategooria, artikli 4 lõike 3 punktides a ja b.

▼ B

- alamkateegoria L6e-BP (kerged neljarattalised liikurid reisi-
jate veoks): sõidukid, mis on ette nähtud peamiselt reisijate
veoks;
- g) kateegoria L7e (rasked neljarattalised sõidukid), mis jaguneb järg-
misteks alamkateegoriatega:
- i) alamkateegoria L7e-A (rasked neljarattalised teeliiklussõidukid),
mis jaguneb omakorda:
    - L7e-A1: alamkateegoria A1 neljarattalised teeliiklussõidukid;
    - L7e-A2: alamkateegoria A2 neljarattalised teeliiklussõidukid;
  - ii) alamkateegoria L7e-B (rasked neljarattalised maastikusõidukid),
mis jaguneb omakorda:
    - L7e-B1: neljarattalised maastikusõidukid;
    - L7e-B2: kõrvutiasetsevate istmetega (*side-by-side*) bagid;
  - iii) alamkateegoria L7e-C (rasked neljarattalised liikurid), mis
jaguneb omakorda:
    - alamkateegoria L7e-CU (rasked neljarattalised kaubaveolii-
kurid): tarbesõidukid, mis on ette nähtud üksnes kaupade
veoks;
    - alamkateegoria L7e-CP (reisijate veoks mõeldud rasked
neljarattalised liikurid): sõidukid, mis on ette nähtud peami-
selt reisijate veoks.
3. Lõikes 2 loetletud L-kateegoria sõidukid jagatakse jõuseadme järgi
veel järgmiselt:
- a) sõidukid, mis töötavad sisepõlemismootoriga:
    - survesüütemootor;
    - ottomootor;
  - b) sõidukid, mis töötavad välispõlemismootori, turbiinmootori või
rootormootoriga, kusjuures ► **C1** keskkonnamõju ja kasutusohutuse
nõuete ◀ täitmise seisukohast käsitatakse sellise jõuseadmega
varustatud sõidukeid ottomootori tüüpi sisepõlemismootoriga varus-
tatud sõidukitega samaväärsena;
  - c) sõidukid, mis töötavad suruõhumootoriga ja mille heited ei sisalda
rohkem saasteaineid ega/või inertseid gaase, kui leidub tavapäraselt
välisõhus, kusjuures keskkonnakaitse ja kasutusohutuse nõuete täit-
mise seisukohast käsitatakse sellise jõuseadmega varustatud sõidu-
keid gaaskütusel töötavate sõidukitega samaväärsena;
  - d) sõidukid, mis töötavad elektrimootoriga;
  - e) hübriidsõidukid, milles kasutatakse mis tahes käesoleva lõike punktis
a, b, c või d nimetatud jõuseadmekonfiguratsioonide kombinatsiooni
või jõuseadmekonfiguratsioonide mitmikkombinatsioone, kaasa
arvatud mitut sisepõlemis- ja/või elektrimootorit.

▼B

4. Lõikes 2 esitatud L-kategooria sõidukite klassifitseerimisel tuleb arvestada, et kui sõiduk ei sobi teatava kategooria alla, sest selle näitajad ei vasta vähemalt ühele selle kategooria kriteeriumile, tuleb sõiduk klassifitseerida järgmise kategooria alla, mille kriteeriume ta täidab. See kehtib järgmiste kategooriate ja alamkategooriate kohta:

- a) kategooria L1e ja selle alamkategooriad L1e-A ja L1e-B ning kategooria L3e ja selle alamkategooriad L3e-A1, L3e-A2 ja L3e-A3;
- b) kategooria L2e ja kategooria L5e ning selle alamkategooriad L5e-A ja L5e-B;
- c) kategooria L6e ja selle alamkategooriad L6e-A ja L6e-B ning kategooria L7e ja selle alamkategooriad L7e-A, L7e-B ja L7e-C;
- d) mis tahes muud kategooriate ja/või alamkategooriate loogilised seeriad tootja ettepanekul ja kinnitusasutuse heakskiidul.

5. Olenemata käesoleva artikli lõigetes 1–4 ja I lisa sätetestatud (all)klassifikatsiooni kriteeriumidest kohaldatakse V lisa sätetestatud täiendavaid alamkategooriaid, et ühtlustada ►C1 keskkonnamõju katse menetlused ◀ rahvusvahelisel tasandil, viidates ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadele ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldistele tehnilistele eeskirjadele.

*Artikkel 5***Töökorras sõiduki massi määramine**

1. L-kategooria töökorras sõiduki massi kindlakstegemiseks mõõdetakse tavapäraseks kasutuseks valmis koormamata sõiduki mass ja massi hulka kuuluvad:

- a) vedelikud;
- b) standardsed lisaseadmed vastavalt tootja andmetele;
- c) vähemalt 90 % täidetud kütusepaagis või -paakides olev kütus.

Käesoleva punkti kohaldamisel lähtutakse järgmisest:

- i) kui sõiduk töötab vedelkütusel, käsitatakse seda kütusena;
- ii) kui sõiduk töötab vedelkütuse ja õli segul:
  - kui sõiduki käitamiseks kasutatav kütus ja määrideõli on eelnevalt kokku segatud, käsitatakse seda valmissegu kütusena;
  - kui sõiduki käitamiseks kasutatava kütuse ja määrideõli paagid on eraldatud, käsitatakse kütusena üksnes sõiduki käitamiseks kasutatavat kütust või
- iii) kui sõiduk töötab gaaskütusel, veeldatud gaaskütusel või suruõhul, võidakse lugeda gaaskütuse paagis või paakides oleva kütuse massiks 0 kg;

d) kere, kabiin ja uksed ning

e) klaasid, haakeseadis, tagavararatas või -rattad ning tööriistad.

▼B

2. L-kategooria töökorras sõiduki massi hulka ei kuulu:
  - a) juht (75 kg) ja sõitja (65 kg);
  - b) lastiplatvormi piirkonda paigaldatud masinad või seadmed;
  - c) hübriidsõiduki või elektrisõiduki puhul jõuaku(d);
  - d) ühe-, kahe- või mitmekütuseliste sõidukite puhul gaaskütusesüsteem ning gaaskütuse mahutid ning
  - e) suruõhumootori puhul suruõhumahutid.

II PEATÜKK

ÜLDISED KOHUSTUSED

*Artikkel 6***Liikmesriikide kohustused**

1. Liikmesriigid asutavad või määravad tüübikinnituse küsimustes pädeva asutuse ning turujärelevalve küsimustes pädeva asutuse kooskõlas käesoleva määrusega. Liikmesriigid teavitavad selliste asutuste asutamisest ja määramisest komisjoni.

Kinnitusasutuse ja turujärelevalveasutuse asutamise või määramise teade sisaldab asutuse nime, aadressi, sealhulgas elektronposti aadressi, ning vastutusvaldkonda. Komisjon avaldab kinnitusasutuste nimekirja ja üksikasjad oma veebisaidil.

2. Liikmesriigid lubavad turule lasta, registreerida ja kasutusele võtta vaid selliseid sõidukeid, osiseid ja eraldi seadmestikke, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele.

3. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike turulelaskmist, registreerimist või kasutuselevõtmist põhjustel, mis on seotud nende konstruktsiooni ja töötamise käesoleva määrusega hõlmatud aspektidega, kui need vastavad määruse nõuetele.

4. Liikmesriigid korraldavad ja viivad läbi turule sisenevate sõidukite, osiste või eraldi seadmestike turujärelevalvet ja kontrollimist kooskõlas määruse (EÜ) nr 765/2008 III peatükiga.

*Artikkel 7***Kinnitusasutuste kohustused**

1. Kinnitusasutus tagab, et tüübikinnitust taotlevad tootjad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi.

2. Kinnitusasutus annab tüübikinnituse vaid sellistele sõidukitele, süsteemidele, osistele või eraldi seadmestikele, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele.

▼B*Artikkel 8***Turujärelevalve meetmed**

1. Turujärelevalveasutused korraldavad tüübikinnituse saanud sõidukitele, süsteemidele, osistele ja eraldi seadmestikele piisaval määral asjakohaseid dokumentide kontrollimisi, võttes arvesse riskihindamise, kaebuste ja muu teabe osas kehtestatud põhimõtteid.

Turujärelevalveasutused võivad nõuda ettevõtjatelt selliste dokumentide ja teabe kättesaadavaks tegemist, mida nad oma toiminguteks vajalikuks peavad.

Kui ettevõtjad esitavad vastavustunnistused, võtavad turujärelevalveasutused selliseid tunnistusi nõuetekohaselt arvesse.

2. Muude kui käesoleva artikli lõikega 1 hõlmatud osade ja lisaseadmete suhtes kohaldatakse tervikuna määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 19 lõiget 1.

*Artikkel 9***Tootjate kohustused**

1. Tootjad tagavad sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike turulelaskmisel või kasutuselevõtmisel, et need on toodetud ja saanud tüübikinnituse vastavalt käesolevas määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud nõuetele.

2. Mitmeastmelise tüübikinnituse korral vastutab iga tootja nende süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja toodangu vastavuse eest, mis lisatakse sõidukile tema poolt läbi viidavas komplekteerimisetapis. Tootja, kes muudab varasemates etappides juba tüübikinnituse saanud osiseid või süsteeme, vastutab muudetud osiste ja süsteemide tüübikinnituse ja toodangu vastavuse eest.

3. Tootja, kes muudab mittekomplektset sõidukit nii, et see kvalifitseerub mõne muu kategooria sõidukina, mis tähendab, et tüübikinnitusmenetluse varasemas astmes juba hinnatud nõuded on muutunud, vastutab ka nende nõuete täitmise eest, mida kohaldatakse sellele sõidukikategooriale, millesse muudetud sõiduk kvalifitseerub.

4. Käesoleva määrusega hõlmatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike tüübikinnituse taotlemisel määrab väljaspool liitu asuv tootja endale ühe liidus asuva esindaja, kes esindab teda kinnitussasutuse ees.

5. Väljaspool liitu asuv tootja nimetab endale ka turujärelevalve eesmärkidel ühe liidus asuva esindaja, kelleks võib olla lõikes 4 osutatud esindaja või mõni teine esindaja.

▼B

6. Tootja vastutab kinnitusasutuse ees tüübikinnitusmenetluse kõigi aspektide ja toodangu vastavuse tagamise eest olenemata sellest, kas tootja on otseselt kaasatud sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmes-tiku valmistamise kõigisse etappidesse või mitte.

7. Vastavalt käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud dele-geeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele tagavad tootjad, et nad on kehtestanud menetlused seeriatoodangu vastavuse säilimiseks kinnitatud tüübile. Vastavalt VI peatükile tuleb arvesse võtta sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmes-tiku konstruktsiooni või omaduste muudatusi, samuti nende eeskirjade muudatusi, millele sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmes-tik tunnistuse kohaselt vastab.

8. Lisaks sõidukitele, osistele või eraldi seadmes-tikele kohustusliku märgistuse ja tüübikinnitusmärgi kinnitamisele artikli 39 kohaselt märgib tootja oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja liidus asuva kontaktaadressi kas turul kättesaadavaks tehtud sõidukitele, osistele või eraldi seadmes-tikele või, kui see ei ole võimalik, pakendile või osise või eraldi seadmes-tikuga kaasas olevasse dokumenti.

9. Tootja tagab, et sel ajal, kui sõiduk, süsteem, osis või eraldi sead-mestik on tema vastutuse all, ei ohusta toote ladustamise ega transpordi tingimused selle vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

*Artikkel 10***Tootjate kohustused seoses toodetega, mis ei vasta nõuetele või kujutavad endast tõsist ohtu**

1. Kui tootja arvab või tal on põhjust uskuda, et tema sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmes-tik, mis on turule lastud või kasutusele võetud, ei ole vastavuses käesoleva määrusega või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide või rakendusaktidega, võtab ta selle sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmes-tiku vastavusse viimiseks kohe vajalikke parandusmeetmeid või kõrvaldab vajaduse korral toote turult või võtab selle kasutajalt tagasi.

Tootja teavitab kohe tüübikinnituse andnud kinnitusasutust, esitades eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja võetud parandusmeetmete kohta.

2. Kui sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmes-tik, osa või lisaseade kujutab endast tõsist ohtu, teavitab tootja sellest viivitamata nende liik-mesriikide kinnitus- ja turujärelevalveasutusi, kus sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmes-tik, osa või lisaseade turul kättesaadavaks tehti või kasu-tusele võeti, esitades eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja võetud parandusmeetmete kohta.

▼B

3. Tootja säilitab artikli 29 lõikes 10 nimetatud infopaketti ja lisaks säilitab sõidukitootja artiklis 38 nimetatud vastavustunnistuste koopiaid kinnitusasutusele esitamiseks kümme aastat pärast sõiduki turulelaskmist ja viis aastat pärast süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmist.

4. Tootja esitab riiklikule asutusele selle põhjendatud nõudmisel kinnitusasutuse kaudu sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavust tõendava ELi tüübikinnitustunnistuse või artikli 51 lõikes 1 osutatud loa koopia keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav. Tootja teeb kõnealuse riikliku asutusega koostööd mis tahes meetmete osas, mis võetakse vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklile 20, et kõrvaldada oht, mida põhjustavad tema sellised sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, mis on turule lastud, registreeritud või kasutusele võetud.

*Artikkel 11***Tootja esindajate kohustused seoses turujärelevalvega**

Tootja esindaja turujärelevalveasutuse ees täidab ülesandeid tootjalt saadud volituse piires. Volitus võimaldab esindajal teha vähemalt järgmist:

- a) omada juurdepääsu artiklis 27 nimetatud teatmikule ja artiklis 38 nimetatud vastavustunnistustele, nii et neid on võimalik esitada kinnitusasutusele kümme aastat pärast sõiduki turulelaskmist ja viis aastat pärast süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmist;
- b) esitada kinnitusasutusele selle põhjendatud nõudmisel sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tootmise vastavust tõendava täieliku teabe ja dokumentatsiooni;
- c) teha kinnitus- või turujärelevalveasutuse taotlusel selle asutusega koostööd, et kõrvaldada tema volitusega hõlmatud sõidukite, süsteemide, osiste, eraldi seadmestike, osade või lisaseadmete põhjustatav tõsine oht.

*Artikkel 12***Importijate kohustused**

1. Importija laseb turule üksnes nõuetele vastavaid sõidukeid, süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke, mis on saanud kas ELi tüübikinnituse või vastavad riikliku tüübikinnituse nõuetele, või osasid või lisaseadmeid, mille kohta kehtivad täielikult määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuded.

▼B

2. Enne tüübikinnituse saanud sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmist tagab importija artikli 29 lõikele 10 vastava infopaketi olemasolu ning et süsteem, osis või eraldi seadmestik kannab nõutud tüübikinnitusmärki ja vastab artikli 9 lõike 8 sätetele. Sõiduki puhul tagab importija, et sõidukiga on kaasas nõutud vastavustunnistus.

3. Kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade ei vasta käesoleva määruse ning eeskätt tüübikinnituse nõuetele, siis ei lase ta seda sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku turule, ei võimalda selle kasutuselevõtmist ega registreeri seda seni, kuni see on nõuetega vastavusse viidud. Veelgi enam, kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade kujutab endast tõsist ohtu, teatab ta sellest tootjale ja turujärelevalveasutusele. Tüübikinnituse saanud sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike puhul teatab ta sellest ka tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.

4. Importija märgib oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja kontaktaadressi kas sõidukile, süsteemile, osisele, eraldi seadmestikule, osale või lisaseadmele või, kui see ei ole võimalik, selle pakendile või süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadmega kaasas olevasse dokumenti.

5. Importija tagab, et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestikuga on kaasas artiklis 55 nõutud juhised ja teave asjaomase liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes.

6. Importija tagab, et sel ajal, kui sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik on tema vastutuse all, ei ohusta toote ladustamise ega transpordi tingimused selle vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

7. Juhul kui seda peetakse asjakohaseks seoses sõidukist, süsteemist, osisest, eraldi seadmestikust, osast või lisaseadmest tuleneva tõsise ohuga, uurivad importijad tarbijate tervise ja turvalisuse kaitse eesmärgil sõidukite, süsteemide, osiste, eraldi seadmestike, osade või lisaseadmete kohta esitatud kaebusi ja selliste toodete tagasivõtmisi ning vajaduse korral peavad nende kohta registrit ning teavitavad turustajaid sellistest järelevalvemeetmetest.

*Artikkel 13***Importijate kohustused seoses toodetega, mis ei vasta nõuetele või kujutavad endast tõsist ohtu**

1. Kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik, mille ta on turule lasknud, ei ole vastavuses käesoleva määrusega, võtab ta selle sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavusse viimiseks kohe vajalikke parandusmeetmeid või kõrvaldab vajaduse korral toote turult või võtab selle kasutajalt tagasi.

▼B

2. Kui sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade kujutab endast tõsist ohtu, teavitab importija viivitamata tootjat ja nende liikmesriikide kinnitus- ja turujärelevalveasutusi, mille turul sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade kättesaadavaks tehti. Importija teavitab neid ka igast võetud meetmest ja esitab eelkõige üksikasjad tõsise ohu ja tootja võetud parandusmeetmete kohta.

3. Importija säilitab kümme aastat pärast sõiduki turulelaskmist ja viis aastat alates süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmisest vastavustunnistuse koopiat kinnitus- ja turujärelevalveasutustele esitamiseks ning tagab, et artikli 29 lõikes 10 nimetatud infopakett on nimetatud asutuste nõudmisel neile kättesaadav.

4. Importija esitab riiklikule asutusele selle põhjendatud nõudmisel sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavust tõendava täieliku teabe ja dokumentatsiooni keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav. Importija teeb kõnealuse asutusega selle nõudmisel koostööd, et kõrvaldada tema poolt turule lastud sõidukite, süsteemide, osiste, eraldi seadmestike, osade või lisaseadmetega kaasnev oht.

*Artikkel 14***Turustajate kohustused**

1. Sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme turul kättesaadavaks tegemise korral peavad turustajad täitma käesoleva määruse nõudeid nõutava hoolikusega.

2. Enne sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turul kättesaadavaks tegemist, registreerimist või kasutuselevõtmist kontrollivad turustajad, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik kannab nõutud kohustuslikku märgistust või tüübikinnitusmärki, et sellega on kaasas nõutud dokumendid, juhised ja ohutusteave selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, mille turul sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik kättesaadavaks tehakse, ning et importija ja tootja on täitnud artikli 12 lõigetes 2 ja 4 ning artikli 39 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuded.

3. Turustajad tagavad, et sel ajal, kui sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik on nende vastutuse all, ei ohusta toote ladustamise ega transpordi tingimused selle vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Artikkel 15

Turustajate kohustused seoses toodetega, mis ei vasta nõuetele või kujutavad endast tõsist ohtu

1. Kui turustaja arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik ei vasta käesoleva määruse nõuetele, siis ei tee ta seda sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku turul kättesaadavaks, ei registreeri ega võta kasutusele, kuni see on nõuetega vastavusse viidud.

2. Kui turustaja arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik, mille ta on turul kättesaadavaks teinud, registreerinud või mille kasutuselevõtmise eest ta vastutab, ei ole vastavuses käesoleva määrusega, teavitab ta tootjat või tootja esindajat, et tagada sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavusse viimiseks vajalike parandusmeetmete võtmine või vajaduse korral selle kasutajalt tagasivõtmine vastavalt artikli 10 lõikele 1 või artikli 13 lõikele 1.

3. Kui sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade kujutab endast tõsist ohtu, teavitab turustaja sellest viivitamata tootjat, importijat ning nende liikmesriikide kinnitus- ja turujärelevalveasutusi, mille turul sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade kättesaadavaks tehti. Turustaja teavitab neid ka igast võetud meetmest ning esitab eelkõige üksikasjad tõsise ohu ja iga tootja võetud parandusmeetmete kohta.

4. Turustaja tagab riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel, et tootja esitab riiklikule asutusele artikli 10 lõikes 4 sätestatud teabe või et importija esitab riiklikule asutusele artikli 13 lõikes 3 sätestatud teabe. Turustaja teeb kõnealuse asutusega selle nõudmisel koostööd mis tahes meetmete osas, mis võetakse vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklile 20, et kõrvaldada oht, mida põhjustab tema poolt turul kättesaadavaks tehtud sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, osa või lisaseade.

Artikkel 16

Juhtumid, mil importijate ja turustajate suhtes kohaldatakse tootjate kohustusi

Käesolevas määruses käsitatakse tootjana importijat või turustajat, kes kasutab sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turul kättesaadavaks tegemise, registreerimise või kasutuselevõtmise korral oma nime või kaubamärki või kes muudab sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku viisil, mis võib mõjutada toote nõuetele vastavust, ning sellise importija või turustaja suhtes kohaldatakse artiklitest 9–11 tulenevaid tootja kohustusi.

Artikkel 17

Ettevõtjate tuvastamine

Ettevõtjad esitavad kinnitus- ja turujärelevalveasutustele nõudmise korral sõiduki puhul kümne aasta ning süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme puhul viie aasta kohta teabe, mille alusel on võimalik tuvastada järgmist:

▼B

- a) iga ettevõtja, kes on neid sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmetiku, osa või lisaseadmega varustanud;
- b) iga ettevõtja, keda nemad on sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmetiku, osa või lisaseadmega varustanud.

III PEATÜKK

SISULISED NÕUDED

*Artikkel 18***Üldised sisulised nõuded**

1. L-kategooria sõidukid ning nende sõidukite jaoks ette nähtud süsteemid, osised ja eraldi seadmetikud peavad vastama asjaomaste (alam)kategooriate suhtes kohaldatavatele II–VIII lisa loetletud nõuetele.

2. L-kategooria sõidukite või nende süsteemide, osiste ja eraldi seadmetike suhtes, mille elektromagnetilist ühilduvust käsitletakse käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sõiduki konstruktsiooni kohta ja käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusaktis, ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/108/EÜ (mis käsitleb elektromagnetilise ühilduvuse alaste liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist) ⁽¹⁾ nõudeid.

3. Selleks et täiendada käesolevas määruses sätestatud L-kategooria sõidukite tüübikinnitusnõudeid, võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, mis puudutavad üksikasjalikke tehnilisi nõudeid ja katsemenetlusi, nagu on kokku võetud II lisa A, B ja C osas, ning tagab seejuures ohutuse ja keskkonnakaitse kõrge taseme, nagu on sätestatud käesoleva määruse asjaomastes sätetes. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

*Artikkel 19***Katkestusseadmete kasutamise keeld**

Keelatud on kasutada katkestusseadmeid, mis vähendavad pardadiagnostika, elektromagnetilise ühilduvuse ja ohutussüsteemide ning mürata-seme või saasteainete heitkoguste vähendamise süsteemide tõhusust. Konstruktsioonelementi ei käsitata katkestusseadmena, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- a) seade on vajalik mootori kaitsmiseks kahjustuse või õnnetusjuhtumi eest ning sõiduki kasutusohutuse tagamiseks,
- b) seade töötab ainult kuni mootori käivitamiseni,
- c) töötingimused sisalduvad suures osas katsemenetlustes, mille käigus kontrollitakse sõiduki vastavust käesolevale määrusele ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele.

⁽¹⁾ ELT L 390, 31.12.2004, lk 24.

▼B*Artikkel 20***Sõiduki jõuseadme muudatusi käsitlevad meetmed tootjate jaoks**

1. Sõidukitootjad varustavad L-kategooria sõidukid (v.a alamkategooriad L3e-A3 ja L4e-A3) spetsiaalsete omadustega, et takistada sõiduki jõuseadme ümberehitamist, kehtestades vastavad tehnilised nõuded ja eeskirjad, mille eesmärk on

- a) takistada muudatusi, mis võiks mõjutada ohutust, eeskätt sõiduki jõudluse parandamist jõuseadme ümberehitamise teel, et suurendada maksimaalset pöördemomenti ja/või maksimaalset võimsust ja/või maksimaalset valmistajakiirust, mis on nõuetekohaselt kindlaks määratud tüübikinnitusmenetluse käigus ja mida sõidukitootja on järginud, ja/või
- b) hoida ära võimalikku keskkonnakahju.

2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, mis puudutavad lõikes 1 nimetatud meetmeid käsitlevaid erinõudeid, ja selleks, et lihtsustada lõike 4 nõuete täitmist. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

3. Pärast jõuseadme ümberehitamist peab sõiduk vastama esialgse kategooria ja alamkategooria tehnilistele nõuetele või vajaduse korral uue kategooria ja alamkategooria tehnilistele nõuetele, mis kehtisid algse sõiduki turulelaskmise, registreerimise või kasutuselevõtmise ajal, kaasa arvatud nende nõuete viimastele muudatustele.

Kui sõidukitootja konstrueerib sõidukitüübi jõuseadme selliselt, et seda on võimalik muuta nii, et sõiduk ei vasta enam kinnitatud tüübile, vaid täiendavale variandile või versioonile, lisab sõidukitootja taotluses asjakohase teabe iga nii loodud variandi või versiooni kohta ning iga variant või versioon peab saama selgesõnalise tüübikinnituse. Kui muudetud sõiduk kuulub uude kategooriasse või alamkategooriasse, tehakse taotlus uueks tüübikinnituseks.

4. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, püüab tootja sõiduki kasutusohutust või keskkonnamõju kahjulikult mõjutavate muudatuste või kohanduste vältimiseks muuta sellised muudatused või kohandused parimate inseneritavade abil tehniliselt võimatuks, välja arvatud juhul, kui sellised muudatused või kohandused on sõnaselgelt deklareeritud ja sisalduvad teatmikus ning on seega hõlmatud tüübikinnitusega.

▼M2*Artikkel 21***Pardadiagnostikasüsteemile esitatavad üldnõuded**

1. L-kategooria sõidukid, välja arvatud kategooriate L1e, L2e ja L6e sõidukid, varustatakse OBD-süsteemiga, mis vastab lõikes 8 osutatud delegeeritud õigusaktides sätestatud töö nõuetele ja katsemenetlustele, ning seda tehakse vastavalt käesoleva määruse IV lisas sätestatud kohaldamiskuupäevadele.

▼M2

2. Alates IV lisa punktis 1.8.1 sätestatud kuupäevadest varustatakse kategooriate ja alamkategooriate L3e, L4e, L5e-A ja L7e-A sõidukid I põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib heitkoguste kontrolli süsteemi vooluahelate ja elektroonika tõrkeid ning annab teavet neist tõrgetest, mis toovad kaasa VI lisa B1 osas sätestatud heitkoguste piirväärtuste ületamise.

3. Alates IV lisa punktis 1.8.2 sätestatud kuupäevadest varustatakse kategooriate ja alamkategooriate L3e, L4e, L5e ja L7e sõidukid I põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib heitkoguste kontrolli süsteemi vooluahelate ja elektroonika tõrkeid ning mis genereerib teate, kui VI lisa B1 osas sätestatud heitkoguste piirväärtuseid ületatakse. Nimeetatud kategooriate ja alamkategooriate sõidukite I põlvkonna OBD-süsteemid annavad ka teavet töörežiimi rakendumisest, mis vähendab olulisel määral mootori pöördemomenti.

4. Alates IV lisa punktis 1.8.3 sätestatud kuupäevadest varustatakse kategooriate L3e, L4e, L5e ja L7e sõidukid I põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib heitkoguste kontrolli süsteemi vooluahelate ja elektroonika tõrkeid ning mis genereerib teate, kui VI lisa B2 osas sätestatud heitkoguste piirväärtuseid ületatakse. Nimetatud kategooriate sõidukite I põlvkonna OBD-süsteemid annavad ka teavet töörežiimi rakendumisest, mis vähendab olulisel määral mootori pöördemomenti.

5. Alates IV lisa punktis 1.8.4 sätestatud kuupäevadest varustatakse kategooriate ja alamkategooriate L3e, L4e, L5e-A ja L7e-A sõidukid lisaks II põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib selliseid heitkoguste kontrolli süsteemi tõrkeid ja seisundi halvenemist, välja arvatud katalüsaatori seire, ning annab nende kohta teavet, mis toovad kaasa VI lisa B1 osas sätestatud OBD heitkoguste piirväärtuste ületamise.

6. Alates IV lisa punktis 1.8.5 sätestatud kuupäevadest varustatakse kategooriate ja alamkategooriate L3e, L4e, L5e-A ja L7e-A sõidukid lisaks II põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib selliseid heitkoguste kontrolli süsteemi tõrkeid ja seisundi halvenemist, ning annab nende kohta teavet, mis toovad kaasa VI lisa B2 osas sätestatud OBD heitkoguste piirväärtuste ületamise.

7. Lõikeid 5 ja 6 ei kohaldata alamkategooriasse L3e-AxE kuuluvate Enduro-mootorrataste ja alamkategooriasse L3e-AxT kuuluvate Trial-mootorrataste suhtes.

8. Selleks et ühtlustada OBD-süsteemi teateid kasutusohutuse ja heitkoguste kontrolli süsteemi vigade kohta ning võimaldada sõiduki tulemuslikku ja tõhusat remonti, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, sätestades pardadiagnostika üksikasjalikud tehnilised nõuded II lisa C1 osa (sõiduki konstruktsiooni- ja üldise tüübikinnituse nõuded) numbrile 11 vastaval real osutatud sõidukite kategooriate ja alamkategooriate jaoks, kaasa arvatud OBD-süsteemide töö nõuded ja katsemenetlused käesoleva artikli lõigetes 1–7 loetletud punktide jaoks, ning V lisa osutatud VIII katsetüübiga seonduvad üksikasjalikud tehnilised nõuded.

▼B*Artikkel 22***Sõidukite kasutusohutusele esitatavad nõuded**

1. Tootjad tagavad, et sõidukid projekteeritakse, ehitatakse ja komplekteeritakse nii, et sõitjate ja teiste liiklejate vigastusohutuse oht oleks minimaalne.

2. Tootja tagab, et sõiduki kasutusohutus säilib sõiduki kogu tavapärase kasutusaja vältel, kui sõidukit kasutatakse tavapärastes kasutustingimustes ja hooldatakse vastavalt tootja soovitudele. Tootja esitab teatmikuse avalduse, milles ta kinnitab, et kasutusohutuse seisukohast kriitiliste süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavus on tagatud asjakohase katsetamise ning heade inseneritavade kasutamise abil.

3. Tootjad tagavad, et sõidukid, süsteemid, osised ja eraldi seadmesistikud on kooskõlas II ja VIII lisas sätestatud asjakohaste nõuetega ning lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud katsemenetluste ja tehniliste nõuetega.

4. Sõidukite osiste suhtes, mille elektrilist ohtu käsitletakse käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides või rakendusaktides, ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/95/EÜ (teatavates pingevahemikes kasutatavaid elektriseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) ⁽¹⁾ nõudeid.

5. Kasutusohutuse kõrge taseme tagamiseks võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid II lisa B osas loetletud sõidukite kasutusohutuse erinõuete kohta ning lähtub, kus see on kohaldatav, VIII lisas sätestatud rangematest kasutusohutust käsitlevatest nõuetest. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

6. 31. detsembriks 2020 võtab komisjon teise sammuna kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, et ühtlustada nõuded tavapärasele kasutusajale ja katsed, et tagada ►**CI** II lisa B osa punktis 18 ◀ loetletud sõiduki struktuuri terviklikkus.

7. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada tootja avalduse näidis. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 23***Keskkonnamõju käsitlevad nõuded**

1. Tootjad tagavad, et sõidukid projekteeritakse, ehitatakse ja komplekteeritakse nii, et keskkonnamõju oleks minimaalne. Tootjad tagavad, et tüübikinnituse saanud sõidukid vastavad II, V ja VI lisas sätestatud keskkonnamõju käsitlevatele nõuetele VII lisas sätestatud vastupidavuslääbisõidu jooksul.

⁽¹⁾ ELT L 374, 27.12.2006, lk 10.

▼ B

2. Tootjad tagavad, et sõidukid, süsteemid, osised ja eraldi seadmes-
tikud vastavad käesoleva määruse IV lisa sätestatud kohaldamiskoopäe-
vade jooksul V lisa sätestatud katsemenetluste eeskirjadele ja katse-
nõuetele, mis on sätestatud lõike 12 alusel vastu võetud delegeeritud
õigusaktis.

3. Tootjad tagavad, et vastupidavusalased tüübikinnitusnõuded on
täidetud. Tootja valib ühe järgmistest vastupidavuskatsetest, et tõendada
kinnitusasutusele, et tüübikinnituse saanud sõiduki keskkonnamõju ei
muutu:

a) tegeliku vastupidavuse katsetamine kogu läbisõidu jooksul:

katsesõidukid läbivad füüsiliselt kogu VII lisa A osas märgitud
vahemaa ning neid katsetatakse vastavalt V katsetüübis esitatud
menetlusele, mis on sätestatud käesoleva artikli lõike 12 alusel
vastu võetud delegeeritud õigusaktis. Heitkoguste katse tulemused
kogu VII lisa A osas märgitud vahemaa (kaasa arvatud) jooksul
peavad olema madalamad kui VI lisa A osas esitatud ► **C1** kesk-
konnamõju katse piirväärtused; ◀

b) tegeliku vastupidavuse katsetamine osalise läbisõidu jooksul:

katsesõidukid läbivad füüsiliselt vähemalt 50 % kogu VII lisa A osas
märgitud vahemaast ning neid katsetatakse vastavalt V katsetüübis
esitatud menetlusele, mis on sätestatud käesoleva artikli lõike 12
alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis. Nagu nimetatud õigus-
aktis täpsustatud, ekstrapoleeritakse katsetulemused kogu VII lisa A
osas märgitud vahemaale. Nii katsetulemused kui ka ekstrapoleeritud
tulemused peavad olema madalamad kui VI lisa A osas esitatud
► **C1** keskkonnamõju katse piirväärtused; ◀

▼ M2

c) vastupidavuse matemaatiline arvutamine:

kuni 31. detsembrini 2024 peab heidete iga koostisosa puhul VII lisa
B osas sätestatud halvendusteguri korrutis katsetulemusega, mis
saadi keskkonnakatse tegemisel sõidukiga, mis on pärast esma-
kordset tootmisliinijärgset käivitamist läbinud üle 100 km, olema
madalam kui VI lisa A osas esitatud keskkonnaalane piirväärtus.

Olenemata esimesest lõigust peab uute sõidukitüüpide puhul alates
1. jaanuarist 2020 ja olemasolevate sõidukitüüpide puhul alates 1. jaa-
nuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2024 heidete iga koostisosa puhul
VII lisa B osas sätestatud halvendusteguri korrutis katsetulemusega,
mis saadi keskkonnakatse tegemisel sõidukiga, mis on pärast esma-
kordset tootmisliinijärgset käivitamist läbinud üle 2 500 km, kui

▼M2

sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on kuni 130 km/h, või üle 3 500 km, kui sõiduki maksimaalse valmistajakiirus on 130 km/h või rohkem, olema madalam kui VI lisa A osas esitatud summutitoru heitgaaside piirväärtus.

▼B

4. Komisjon teeb 1. jaanuariks 2016 põhjaliku keskkonnamõju uuringu. Uuringus hinnatakse õhukvaliteeti ja L-kategooria sõidukite saasteainete heitkoguste osakaalu, hõlmates V lisa loetletud I, IV, V, VII ja VIII katsetüübile kohaldatavad nõuded.

Uuringus kõrvutatakse ja hinnatakse hiljutisi teadusandmeid ja uurimistulemusi, mudeleid ja kulutõhususanalüüsi eesmärgiga kehtestada lõplikud poliitikameetmed, kinnitades ja kehtestades lõplikult Euro 5 rakendamise, mis on sätestatud IV lisa, ning Euro 5 ►**C1** keskkonnamõju nõuded ◀, mis on sätestatud V lisa ning VI lisa A2, B2 ja C2 osas, samuti VII lisa nõuded seoses Euro 5 vastupidavuslabisõitude ja halvendusteguritega.

5. Sõltuvalt lõikes 4 osutatud uuringu tulemustest esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. detsembriks 2016 aruande, mis käsitleb järgmist:

- a) Euro 5 taseme rakenduskuupäevad, millele on osutatud IV lisa;
- b) Euro 5 heitkoguste piirväärtused, millele on osutatud VI lisa A2 osas, ning OBD piirmäärad, millele on osutatud VI lisa B2 osas;
- c) kõigi (alam)kategoriate L3e, L5e, L6e-A ja L7e-A uute sõidukitüüpide varustamine Euro 5 tasemel lisaks I põlvkonna OBD-süsteemile ka II põlvkonna OBD-süsteemiga;
- d) Euro 5 taseme vastupidavuslabisõidud, millele on osutatud VII lisa A osas, ning Euro 5 taseme halvendustegurid, millele on osutatud VII lisa B osas.

Nimetatud aruande alusel esitab komisjon asjakohased seadusandlikud ettepanekud.

6. Keskkonnamõju uuringu tulemustest lähtudes võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakti, milles määratletakse, milliste suhtes (alam)kategoriatest L1e-A, L1e-B, L2e, L5e-B, L6e-B, L7e-B ja L7e-C kohaldatakse Euro 5 tasemel SHED-katset või kütusepaagi ja -voolikutel läbilaskvuskatset, mille katsenormid on esitatud VI lisa C2 osas.

7. Tootjad tagavad, et L-kategooria sõidukid vastavad kohaldatavatele tüübikinnituse ja laienduste saamiseks vajalikele keskkonnamõju käsitlevatele katsenõuetele, mis on esitatud V lisa A osas.

▼B

8. I katsetüübi korral on asjakohane heitkoguste piirväärtus alamkategooriate L3e-AxE (Enduro, x = 1, 2 või 3) ja L3e-AxT (Trial, x = 1, 2 või 3) mootorrataste puhul VI lisa A osa veergude L₂ (THC) ja L₃ (NO_x) summa. Heitkoguste katse tulemused (NO_x + THC) peavad olema sellest piirväärtusest (L₂ + L₃) väiksemad või sellega võrdsed.

9. L4e-kategooria sõidukid peavad vastama V lisas L3e-kategooria sõidukite suhtes kehtestatud ►C1 keskkonnamõju nõuetele ◄, kusjuures V lisas nimetatud I, IV, VII ja VIII katsetüübi puhul katsetatakse vastavalt vajadusele kas täielikult komplekteeritud põhisõidukit koos külghaagisega või ainult põhisõidukit ilma külghaagiseta.

10. Tootjad tagavad, et kõik liidus turule lastavad või kasutusele võetavad varu-saastetõrjeseadmed on saanud tüübikinnituse kooskõlas käesoleva määrusega.

11. Lõigetes 1–10 osutatud nõudeid kohaldatakse sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike suhtes kooskõlas II lisaga.

12. Selleks et tagada keskkonnakaitse kõrge tase, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad ►C1 keskkonnamõju nõudeid ◄ käsitlevaid üksikasjalikke tehnilisi eeskirju käesoleva artikli lõigetes 1, 2, 3, 6 ja 7 osutatud punktide jaoks, kaasa arvatud katsemenetlusi.

Artikkel 24

Kasvuhoonegaaside heitkoguseid, kütusekulu, elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitavat vahemaad käsitlevad ►C1 keskkonnamõju lisanõuded ◄

1. Tootja määrab CO₂ (süsinikdioksiidi) heitkogused kindlaks laboris läbiviidava heitkoguste katsetsükliga ja teatab katsete tulemused kinnitussasutusele. Kütusekulu ja/või elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitav vahemaa arvutatakse välja tüübikinnituse raames tehtud heitkoguste laborikatsete tulemuste põhjal või seda mõõdetakse tehnilise teenistuse juuresolekul ning tulemused edastatakse kinnitussasutusele.

2. CO₂ mõõtmistulemused, arvutatud või mõõdetud kütusekulu, elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitav vahemaa näidatakse ära teatmikis sisalduvates dokumentides, nagu on nimetatud artikli 27 lõikes 4 osutatud rakendusaktis, ning vastav teave näidatakse ära ka vastavustunnistusel.

Lisaks vastavustunnistusel esitatud märkele tagab tootja, et ostjat teavitatakse uue sõiduki ostmisel CO₂ heitkogustest, kütusekulust, elektrienergia kulust ning ühe laadimisega läbitavast vahemaast tootjale sobival viisil.

▼B

3. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad VII katsetüübi katsemenetluse nõudeid seoses CO₂ heitkoguste mõõtmise ja kütusekulu, elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitava vahemaa arvutamise ja mõõtmise meetoditega.

IV PEATÜKK

ELI TÜÜBIKINNITUSMENETLUSED*Artikkel 25***ELi tüübikinnituse andmise menetlused**

1. Kogu sõiduki tüübikinnituse taotlemisel võib tootja valida ühe järgmistest menetlustest:

- a) järkjärguline tüübikinnitus;
- b) üheastmeline tüübikinnitus;
- c) sega-tüübikinnitus.

Lisaks võib lõikes 5 nimetatud kategooriate sõidukite tootja valida mitmeastmelise tüübikinnituse.

Süsteemide, osiste või eraldi seadmetike tüübikinnituse korral kohaldatakse üksnes üheastmelist tüübikinnitust.

2. Järkjärguline tüübikinnitus on sõiduki tüübikinnituse menetlus, mille käigus kogutakse järk-järgult kokku sõidukiga seonduvate süsteemide, osiste ja eraldi seadmetike ELi tüübikinnitustunnistused ning mille viimases etapis antakse tüübikinnitus kogu sõidukile.

3. Üheastmeline tüübikinnitus on menetlus, mille käigus antakse üheainsa toiminguga tüübikinnitus sõidukile tervikuna.

4. Sega-tüübikinnitus on järkjärguline tüübikinnitusmenetlus, mille käigus kogu sõidukile kinnituse andmise viimases etapis antakse tüübikinnitus ühele või mitmele süsteemile, ilma et kõnealustele süsteemidele oleks vaja väljastada ELi tüübikinnitustunnistusi.

5. Mitmeastmeline tüübikinnitus on menetlus, mille käigus üks või mitu kinnitusasutust tõendavad, et mittekomplektne või komplekteeritud sõidukitüüp vastab, olenevalt komplekteerituse astmest, käesoleva määruse asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele.

Mitmeastmeline tüübikinnitus antakse mittekomplektsele või komplekteeritud sõidukitüübile, mis vastab artikliga 27 ette nähtud teatmikis esitatud andmetele ja II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides kehtestatud tehnilistele nõuetele, võttes arvesse sõiduki komplekteerituse astet.

▼B

6. Sõiduki viimase valmistusastme tüübikinnitus antakse alles pärast seda, kui kinnitusasutus on kontrollinud, et viimases etapis tüübikinnituse saanud sõiduk vastab sel ajal kõigile kehtivatele tehnilistele nõuetele. See hõlmab kõiki mittekomplektsele sõidukile mitmeastmelise menetluse käigus antud tüübikinnitusega hõlmatud nõudeid puudutavate dokumentide kontrolli, isegi kui tüübikinnitus anti erinevale sõiduki (alam)kategooriale.

Lõike 1 teises lõigus nimetatud mitmeastmelist tüübikinnitust kohaldatakse ainult (alam)kategooriate L2e-U, L4e, L5e-B, L6e-BU ja L7e-CU sõidukite suhtes.

7. Tüübikinnitusmenetluse valik ei mõjuta kohaldatavaid sisulisi nõudeid, millele kinnituse saanud sõidukitüüp peab vastama kogu sõiduki tüübikinnituse väljastamise ajal.

8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte tüübikinnitusmenetluste üksikasjalike eeskirjade kohta. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

*Artikkel 26***Tüübikinnituse taotlemine**

1. Tootja esitab tüübikinnituse taotluse kinnitusasutusele.
2. Ühe konkreetse sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku kohta võib esitada ainult ühe taotluse ja selle võib esitada ainult ühes liikmesriigis.
3. Iga kinnitatava tüübi kohta esitatakse eraldi taotlus.

*Artikkel 27***Teatmik**

1. Taotleja esitab kinnitusasutusele teatmiku.
2. Teatmikus peab sisalduma:
  - a) teatis;
  - b) kõik andmed, joonised, fotod ja muu teave;
  - c) sõidukite puhul märges artikli 25 lõikega 1 kooskõlas valitud menetlus(t)e kohta;
  - d) mis tahes täiendav teave, mida kinnitusasutus taotlusmenetluse raames nõuab.
3. Teatmiku võib esitada paber kandjal või elektroonilisel kujul, kui tehniline teenistus ja kinnitusasutus seda aktsepteerivad.

▼B

4. Komisjon kehtestab rakendusaktidega teatise ja teatmiku näidised. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

*Artikkel 28***Erinõuded tüübikinnitustaotluses esitatavale teabele sõltuvalt menetluse liigist**

1. Järgjärgulise tüübikinnitusmenetluse taotlusele peab olema lisatud artikli 27 kohane teatmik ja kõik tüübikinnitustunnistused, mis on nõutavad iga II lisas loetletud kohaldatava õigusakti alusel.

Süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübikinnituse puhul on kinnitussasutusel II lisas loetletud kohaldatavate aktide kohaselt juurdepääs asjaomasele teatmikule kuni ajani, mil tüübikinnitus väljastatakse või selle väljastamisest keeldutakse.

2. Üheastmelise tüübikinnituse taotlusele tuleb vastavalt käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktidele lisada artikliga 27 ette nähtud teatmik seoses kõnealuste kohaldatavate õigusaktidega.

3. Sega-tüübikinnituse menetluse puhul peab teatmikuga kaasas olema üks või mitu tüübikinnitustunnistust, mis on nõutavad iga kohaldatava II lisas loetletud õigusakti kohaselt, ja juhul, kui ühtegi tüübikinnitustunnistust ei ole esitatud, peab see sisaldama käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktiga nõutavat asjakohast teavet seoses kõnealuste õigusaktidega.

4. Ilma, et see piiraks lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamist, esitatakse mitmeastmelise tüübikinnituse puhul järgmine teave:

- a) esimesel etapil – need teatmiku osad ja ELi tüübikinnitustunnistused, mis on baassõiduki asjaomasel komplekteerituse tasemel olulised;
- b) teisel ja edasistel etappidel – asjaomasel ehitusetapil olulised teatmiku ja ELi tüübikinnitustunnistuse osad koos sõidukile eelmisel ehitusetapil väljastatud ELi tüübikinnitustunnistuse koopiaga ning üksikasjalik teave sõidukile tootja tehtud muudatuste või lisanduste kohta.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktides a ja b osutatud teabe võib esitada vastavalt lõikele 3.

5. Kinnitussasutus võib põhjendatud taotlusega paluda tootjal esitada täiendavat teavet, mis on vajalik otsustamiseks, millised katsed on nõutavad või kuidas nimetatud katsete tegemist hõlbustada.

V PEATÜKK

ELI TÜÜBIKINNITUSMENETLUSE LÄBIVIIMINE

*Artikkel 29***Üldsätted**

1. Kinnitusasutused annavad ELi tüübikinnituse üksnes pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et artiklis 33 osutatud toodangu vastavuse kontrollimise korda on rakendatud ja et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüüp vastab kehtivatele nõuetele.
2. ELi tüübikinnitus antakse vastavalt käesolevale peatükile.
3. Kui kinnitusasutus leiab, et sõiduki, süsteemi, osise või seadmestiku tüüp, mis vastab nõutud sätetele, kujutab endast sellest hoolimata tõsist ohtu või võib tõsiselt kahjustada keskkonda või rahvatervist, võib see asutus ELi tüübikinnituse andmisest keelduda. Sellisel juhul saadab ta teiste liikmesriikide kinnitusasutustele ja komisjonile kohe üksikasjaliku toimiku, milles põhjendab oma otsust ja esitab oma järeldusi kinnitavad tõendid.
4. ELi tüübikinnitustunnistused nummerdatakse tühtlustatud süsteemi järgi, mille kehtestab komisjon rakendusaktidega. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.
5. Kinnitusasutus saadab ühe kuu jooksul tüübikinnitustunnistuse väljastamisest teiste liikmesriikide kinnitusasutustele ühise turvalise elektroonilise vahetussüsteemi kaudu iga sõidukitüübi kohta, millele asutus on kinnituse andnud, koopia sõiduki ELi tüübikinnitustunnistusest koos selle juurde kuuluvate lisadega. Koopia võib edastada ka turvalisel elektroonilisel kujul.
6. Kinnitusasutus teavitab viivitamata teiste liikmesriikide kinnitusasutusi igast sõiduki tüübikinnituse andmisest keeldumisest või tüübikinnituse tühistamisest ning esitab sellise otsuse põhjendused.
7. Kinnitusasutus saadab iga kolme kuu järel teiste liikmesriikide kinnitusasutustele loetelu süsteemide, osiste või eraldi seadmestike ELi tüübikinnitustest, mis ta on eelneva perioodi jooksul väljastanud, muutnud, tühistanud või mille väljastamisest ta on keeldunud.
8. Teise liikmesriigi kinnitusasutuse nõudel saadab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus nõude esitanud asutusele ühise turvalise elektroonilise vahetussüsteemi kaudu ühe kuu jooksul nõutud ELi tüübikinnitustunnistuse koos lisadega. Koopia võib edastada ka turvalisel elektroonilisel kujul.
9. Kui komisjon seda nõuab, esitab kinnitusasutus lõigetes 5–8 kirjeldatud teabe ka komisjonile.

▼B

10. Kinnitusasutus koostab infopaketi, mis sisaldab teatmikku koos katsearuannete ja kõigi muude dokumentidega, mille tehniline teenistus või kinnitusasutus on lisanud teatmikule oma ülesannete täitmise käigus. Infopaketi peab olema sisukord, milles on loetletud selle sisu sobilikult nummerdatuna või muul viisil tähistatuna, et iga dokumendi kõik leheküljed ja vorm oleksid selgelt eristatavad, et kajastada ELi tüübikinnituse menetlemise järjestikusi etappe, eelkõige läbivaatamise ja ajakohastamise kuupäevi. Kinnitusasutus hoiab infopaketi sisalduva teabe kättesaadavana kümme aastat pärast asjaomase tüübikinnituse kehtivuse lõppu.

*Artikkel 30***ELi tüübikinnitustunnistust käsitlevad erisätted**

1. ELi tüübikinnitustunnistus sisaldab järgmisi lisasid:

a) artikli 29 lõikes 10 osutatud infopakett;

▼M2

b) katsetulemuste leht;

▼B

c) vastavustunnistuste allkirjastamiseks volitatud isiku(te) nimi/nimed ja allkirja(de) näidis(ed) ning märgede tema/nende ametikoha/ametikohade kohta;

d) kogu sõiduki ELi tüübikinnituse korral vastavustunnistuse täidetud näidis.

2. ELi tüübikinnitustunnistus antakse välja komisjoni poolt rakendusaktidega kehtestatud näidise alusel. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

3. Iga sõidukitüübi puhul teeb kinnitusasutus järgmised toimingud:

a) täidab kõik asjakohased ELi tüübikinnitustunnistuse osad, sealhulgas juurdelisatud katsetulemuste lehe;

b) koostab infopaketi sisukorra;

c) väljastab viivitamata taotlejale täidetud tunnistuse koos selle lisadega.

Komisjon kehtestab rakendusaktidega punktis a osutatud katsetulemuste lehe näidise. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

4. Kui ELi tüübikinnitusele on vastavalt artiklile 40 kehtestatud kehtivuspiirangud või selle suhtes ei kohaldata käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide teatavaid sätteid, esitatakse nimetatud piirangud või erandid ELi tüübikinnitustunnistuses.

▼B

5. Kui tootja valib sega-tüübikinnituse menetluse, märgib kinnitusasutus infopaketti viited artikli 32 lõikes 1 osutatud rakendusaktidega kehtestatud katsearuannetele, mille kohta ELi tüübikinnitustunnistus puudub.

6. Kui tootja valib üheastmelise tüübikinnitusmenetluse, määrab kinnitusasutus kindlaks kohaldatavate nõuete või õigusaktide loetelu ja lisab nimetatud loetelu ELi tüübikinnitustunnistusele. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu sellise loetelu näidise. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

*Artikkel 31***Süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke käsitlevad erisätted**

1. ELi tüübikinnitus antakse süsteemile, mis vastab teatmikus esitatud üksikasjadele ja II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides sätestatud tehnilistele nõuetele.

2. ELi tüübikinnitus antakse osisele või eraldi seadmestikule, mis vastab teatmikus esitatud üksikasjadele ja II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides sätestatud tehnilistele nõuetele.

3. Kui osisele või eraldi seadmestikule, mis on või ei ole ette nähtud remondiks, teeninduseks või hoolduseks, laieneb sõidukiga seotud süsteemi tüübikinnitus, ei nõuta täiendavat osise või eraldi seadmestiku tüübikinnitust, kui II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

4. Kui osis või eraldi seadmestik täidab oma ülesannet või selle spetsiifiline omadus avaldub ainult koos sõiduki teiste osadega ja sel põhjusel on vastavust nõuetele võimalik tõendada ainult siis, kui osis või eraldi seadmestik toimib koos nende teiste sõidukiosadega, piiratakse osa või eraldi seadmestiku ELi tüübikinnituse ulatust sellele vastavalt.

Sel juhul märgitakse ELi tüübikinnitustunnistuses kõik osise või eraldi seadmestiku kasutuspiirangud ja selle paigaldamise eritingimused.

Kui sellise osise või eraldi seadmestiku paigaldab sõidukitootja, tõendatakse vastavust kohaldatavatele kasutuspiirangutele või paigaldamistingimustele sõidukile tüübikinnituse andmisel.

*Artikkel 32***ELi tüübikinnituseks nõutavad katsed**

1. Vastavust käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides sätestatud tehnilistele eeskirjadele tõendatakse asjakohaste katsete abil, mille viivad läbi selleks määratud tehnilised teenistused.

▼B

Esimeses lõigus osutatud katsemenetlused ning nende läbiviimiseks vajalikud seadmed ja vahendid määratakse kindlaks II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides.

Katsearuande vorm peab vastama üldnõuetele, mille kehtestab komisjon rakendusaktidega. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

2. Tootja teeb kinnitusasutusele kättesaadavaks II lisas loetletud asjaomastes õigusaktides nõutud katsete läbiviimiseks vajaliku arvu sõidukeid, osiseid või eraldi seadmestikke.

3. Nõutud katsete läbiviimiseks kasutatakse sõidukeid, osiseid ja eraldi seadmestikke, mis on kinnitatava tüübi suhtes representatiivsed.

Kokkuleppel kinnitusasutusega võib tootja siiski valida sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku, mis pole küll kinnitatava tüübi suhtes representatiivne, kuid milles on ühendatud mitmed nõutavate tulemuste taseme seisukohast kõige ebasoodsamad näitajad. Valiku tegemisel võib otsustamise hõlbustamiseks kasutada virtuaalseid katsemeetodeid.

4. Kinnitusasutuse nõusolekul võib alternatiivina lõikes 1 osutatud katsemeetoditele kasutada lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidega kehtestatud nõuete puhul tootja taotlusel virtuaalseid katsemeetodeid.

5. Virtuaalsed katsemeetodid peavad vastama lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tingimustele.

6. Selleks et tagada, et virtuaalsel katsetamisel saadud tulemused oleksid sama usaldusväärsed kui füüsilisel katsetamisel saadud tulemused, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte nõuete kohta, mille puhul võib virtuaalseid katsemeetodeid kasutada, ning tingimuste kohta, mille alusel tuleb virtuaalseid katseid teha. Nimetatud õigusaktide vastuvõtmisel võtab komisjon asjakohasel juhul aluseks direktiivi 2007/46/EÜ XVI lisas sätestatud nõuded ja menetlused.

*Artikkel 33***Toodangu vastavuse kontrollimise kord**

1. ELi tüübikinnitust andev kinnitusasutus võtab tarvitusele vajalikud abinõud kontrollimaks, vajaduse korral koostöös teiste liikmesriikide kinnitusasutustega, et on võetud piisavad meetmed tootmises olevate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike kinnitatud tüübile vastavuse tagamiseks.

2. Kogu sõiduki tüübikinnitust andev kinnitusasutus võtab tarvitusele vajalikud abinõud kontrollimaks, et tootja poolt välja antud vastavustunnistused on kooskõlas artikliga 38. Selleks kontrollib kinnitusasutus, et piisav hulk vastavustunnistuste näidiseid on kooskõlas artikliga 38 ning et tootja on võtnud piisavad meetmed tagamaks, et vastavustunnistuste andmed on õiged.

▼B

3. ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus võtab seoses kõnealuse tüübikinnitusega tarvitusele vajalikud abinõud kontrollimaks, vajaduse korral koostöös teiste liikmesriikide kinnitusasutustega, et lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmed on jätkuvalt piisavad, nii et tootmises olevad sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud vastavad jätkuvalt kinnitatud tüübile ning vastavustunnistused on jätkuvalt kooskõlas artikliga 38.

4. Selleks et kontrollida sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavust kinnitatud tüübile, võib ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus teha tootja ettevõttes, sealhulgas tootmisrajatistes, võetud näidiste kontrollimisi või katseid, mis on nõutavad ELi tüübikinnituse jaoks.

5. Kui ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus tuvastab, et lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmeid ei rakendata, et need erinevad oluliselt kokkulepitud meetmetest ja kontrollikavadest, et nende rakendamine on lõppenud või et neid ei peeta enam asjakohasteks, kuigi tootmine jätkub, võtab kõnealune kinnitusasutus kasutusele vajalikud abinõud, et tagada toodangu vastavuse menetluse nõuetekohane järgimine, või tühistab tüübikinnituse.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte toodangu vastavuse tagamise üksikasjalike eeskirjade kohta. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

VI PEATÜKK

ELI TÜÜBIKINNITUSTE MUUDATUSED*Artikkel 34***Üldsätted**

1. Tootja teavitab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutust viivitamata igast muudatusest infopaketi andmetes.

Kinnitusasutus otsustab, millist artiklis 35 osutatud menetlust kohaldatakse.

Vajaduse korral võib kinnitusasutus tootjaga konsulteerides otsustada, et anda tuleb uus ELi tüübikinnitus.

2. Taotlus ELi tüübikinnituse muutmiseks esitatakse eranditult algse ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.

3. Kui kinnitusasutus leiab, et muudatuse tegemiseks on vaja kontrollimisi või katseid korrata, teatab ta sellest tootjale.

Artiklis 35 osutatud menetlusi kohaldatakse üksnes siis, kui kinnitusasutus järeldeb nende kontrollimiste või katsete põhjal, et ELi tüübikinnituse nõuded on jätkuvalt täidetud.

Artikkel 35

ELi tüübikinnituste parandused ja laiendused

1. Kui infopaketi sisalduvad andmed on muutunud, kuid kontrollimisi või katseid korrata ei ole vaja, nimetatakse sellist muudatust „paranduseks”.

Sel juhul väljastab kinnitusasutus vajaduse korral infopaketi parandatud leheküljed, märkides igale parandatud leheküljele selgelt muudatuse laadi ja uuesti väljastamise kuupäeva. Infopaketi ajakohastatud tervikversioon koos muudatuste üksikasjaliku kirjeldusega loetakse kõnealusele nõudele vastavaks.

2. Muudatust nimetatakse „laienduseks”, kui infopaketi sisalduvad andmed on muutunud ja kui ilmneb mõni järgmistest asjaoludest:

- a) nõutakse täiendavaid kontrollimisi või katseid;
- b) ELi tüübikinnitustunnistuse (välja arvatud lisade) andmed on muutunud;
- c) hakatakse kohaldama kinnituse saanud sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübi suhtes kohaldatavate II lisas loetletud õigusaktide uusi nõudeid.

Laienduse puhul väljastab kinnitusasutus ajakohastatud ELi tüübikinnitustunnistuse, mida tähistatakse laienduse numbriga, mida suurendatakse vastavalt juba varem antud laienduste arvule. Tüübikinnitustunnistusel peab selgelt nähtuma laiendamise põhjus ja uuesti väljastamise kuupäev.

3. Alati kui väljastatakse infopaketi muudetud leheküljed või selle ajakohastatud tervikversioon, tehakse vastavad muudatused tüübikinnitustunnistusele lisatud infopaketi sisukorras, et ära näidata viimati lisatud laienduse või paranduse kuupäev või tervikteksti uusima ajakohastatud versiooni kuupäev.

4. Sõiduki tüübikinnituse muudatust ei nõuta, kui lõike 2 punktis c osutatud uued nõuded ei ole tehnilisest seisukohast selle sõidukitüübi jaoks olulised või hõlmavad muid sõidukikategooriaid kui see, millesse asjaomane sõidukitüüp kuulub.

Artikkel 36

Muudatuste väljastamine ja nendest teatamine

1. Laienduse puhul ajakohastatakse kõik asjakohased ELi tüübikinnitustunnistuse osad, selle lisad ja infopaketi sisukord. Ajakohastatud tüübikinnitustunnistus ja selle lisad väljastatakse taotlejale viivitamata.

2. Paranduse puhul väljastab kinnitusasutus taotlejale viivitamata parandatud dokumendid või vajaduse korral ajakohastatud tervikversiooni, sealhulgas infopaketi parandatud sisukorra.

3. Kinnitusasutus teatab igast ELi tüübikinnituse muudatusest teiste liikmesriikide kinnitusasutustele vastavalt artiklis 29 sätestatud menetlustele.

▼B**VII PEATÜKK
ELI TÜÜBIKINNITUSE KEHTIVUS***Artikkel 37***Kehtivuse lõppemine**

1. ELi tüübikinnitused antakse välja määramata ajaks.
2. Sõiduki ELi tüübikinnitus kaotab kehtivuse järgmistel juhtudel:
  - a) sõiduki turul kättesaadavaks tegemisel, registreerimisel või kasutuselevõtmisel muutuvad kohustuslikuks tüübikinnituse saanud sõiduki-tüübi suhtes kohaldatava õigusakti uued nõuded ning tüübikinnitust ei ole võimalik vastavalt ajakohastada;
  - b) tüübikinnituse saanud sõiduki tootmine lõpetatakse lõplikult ja vaba-tahtlikult;
  - c) tüübikinnitus kaotab kehtivuse artikli 40 lõike 6 kohase piirangu tõttu;
  - d) tüübikinnitus on tühistatud vastavalt artikli 33 lõikele 5, artikli 49 lõikele 1 või artikli 52 lõikele 4.
3. Kui kehtetuks muutub ainult sõidukitüübi üks variant või variandi üks versioon, kaotab kõnealuse sõiduki ELi tüübikinnitus kehtivuse vaid selle konkreetse variandi või versiooni suhtes.
4. Kui teatava sõidukitüübi tootmine lõpetatakse lõplikult, teavitab tootja sellest sõiduki ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutust.

Ühe kuu jooksul esimeses lõigus osutatud teate saamisest teavitab sõiduki ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus sellest teiste liikmesriikide kinnitusasutusi.

5. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, teavitab tootja juhul, kui sõiduki ELi tüübikinnituse kehtivus hakkab lõppema, sellest ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutust.

ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus edastab kogu asjakohase teabe viivitamata teiste liikmesriikide kinnitusasutustele, et vajaduse korral oleks võimalik kohaldada artiklit 44.

Teises lõigus osutatud teave sisaldab eelkõige viimase toodetud sõiduki tootmise kuupäeva ja valmistajatehase tähist.

**VIII PEATÜKK
VASTAVUSTUNNISTUS JA MÄRGISED***Artikkel 38***Vastavustunnistus**

1. Tootja kui sõiduki tüübikinnituse omanik annab välja paber kandjal vastavustunnistuse, mis on kaasas iga komplektse, mittekomplektse või komplekteeritud sõidukiga, mis on toodetud vastavuses kinnitatud sõidukitüübiga.

▼B

Tunnistus antakse ostjale koos sõidukiga tasuta. Selle väljastamise eeltingimuseks ei tohi nõuda sõnaselget taotlust või tootjale lisateabe esitamist.

Sõiduki omaniku nõudmisel väljastab sõidukitootja talle kümne aasta jooksul pärast sõiduki tootmise kuupäeva vastavustunnistuse duplikaadi tasu eest, mis ei ületa selle väljastamise kulu. Iga vastavustunnistuse duplikaadi esiküljel peab olema selgelt nähtav sõna „duplikaat”.

2. Tootja kasutab vastavustunnistuse näidist, mille komisjon on rakendusaktidega vastu võtnud. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Vastavustunnistus on kujundatud selliselt, et oleks välistatud selle võltsimine. Seetõttu sätestatakse rakendusaktides, et tunnistuse jaoks kasutatav paber peab olema kaitsitud mitme trüki-turvaelemendiga. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

3. Vastavustunnistus koostatakse vähemalt ühes liidu ametlikest keeltest. Iga liikmesriik võib taotleda vastavustunnistuse tõlkimist selle liikmesriigi ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse.

4. Vastavustunnistuste allkirjastamiseks volitatud isik(ud) kuulub/-kuuluvad tootja organisatsiooni ning ta/nad on juhatuse poolt nõuetekohaselt heaks kiidetud, et tagada tootja täielik juriidiline vastutus sõiduki projekteerimise ja valmistamisega seotud aspektide või toodangu vastavuse eest.

5. Vastavustunnistus täidetakse tervikuna ja see ei sisalda sõiduki kasutuse suhtes muid piiranguid peale käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatu.

6. Mittekomplektse või komplekteeritud sõiduki korral täidab tootja ainult need vastavustunnistuse punktid, mis on tüübikinnituse asjaomasel etapil lisatud või mida on sel etapil muudetud, ja vajaduse korral lisab tunnistusele kõik eelnevatel etappidel väljastatud vastavustunnistused.

7. Vastavustunnistus sõidukitele, millele on antud tüübikinnitus vastavalt artikli 40 lõikele 2, sisaldab pealkirjas fraasi „Komplektsete/-komplekteeritud sõidukite jaoks, millele anti tüübikinnitus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuar 2013 määruse (EL) nr 168/2013 (kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta) artikli 40 lõike 4 kohaselt (ajutine kinnitus)”.

8. Lõikes 2 osutatud rakendusaktides sätestatud vastavustunnistus sõidukitele, millele on antud tüübikinnitus vastavalt artiklile 42, sisaldab pealkirjas fraasi „Komplektsete/komplekteeritud sõidukite jaoks, millele on antud väikeseria tüübikinnitus” ning selle vahetus läheduses tootmisaasta, millele järgneb arvu I ja III lisas toodud tabelis märgitud piirarvu vahemikku jääv järjenumbr, mis tootmisaasta puhul tähistab asjaomase sõiduki positsiooni nimetatud aastaks ette nähtud tootmiskoguses.

▼B

9. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võib tootja edastada vastavustunnistuse liikmesriigi sõidukiregistrisatusele elektrooniliselt.

*Artikkel 39***Sõiduki asjakohast märgistust kandev andmesilt ja osise või eraldi seadmetiku tüübikinnitusmärk**

1. Sõidukitootja varustab iga kinnitatud tüübiga vastavuses toodetud sõiduki lõike 3 kohaselt vastu võetud asjakohase rakendusaktiga nõutava asjakohast märgistust kandva andmesildiga.

2. Osise või eraldi seadmetiku tootja varustab iga kinnitatud tüübiga vastavuses toodetud osise või eraldi seadmetiku, olenemata sellest, kas see on süsteemi osa või mitte, käesoleva määruse kohaselt vastu võetud asjakohase rakendusaktiga või ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni asjakohase eeskirjaga nõutava tüübikinnitusmärgiga.

Kui sellist tüübikinnitusmärki ei nõuta, lisab tootja vähemalt oma kaubanime või kaubamärgi, tüubinumbri või valmistajatehase tähise.

3. Andmesilt ja ELi tüübikinnitusmärk peavad vastama komisjoni poolt rakendusaktidega kehtestatud näidisele. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

IX PEATÜKK

UUTE TEHNOLOOGIATE VÕI UUTE PÕHIMÕTETE SUHTES TEHTAVAD ERANDID*Artikkel 40***Uute tehnoloogiate või uute põhimõtete suhtes tehtavad erandid**

1. Tootja võib taotleda ELi tüübikinnitust sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmetiku tüübile, milles on kasutatud uusi tehnoloogiaid või põhimõtteid, mis ei vasta ühele või mitmele II lisas loetletud õigusaktile.

2. Kinnitusasutus annab lõikes 1 osutatud ELi tüübikinnituse, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- a) taotluses on esitatud põhjused, miks kõnealused tehnoloogiad või põhimõtted muudavad süsteemi, osise või eraldi seadmetiku ühele või mitmele II lisas loetletud õigusaktile mittevastavaks;
- b) taotluses on kirjeldatud uue tehnoloogia ohutust ja keskkonnamõju ning meetmeid, mis on võetud selleks, et võrreldes nõuetega, mille suhtes erandit taotletakse, oleks tagatud vähemalt samaväärne ohutuse ja keskkonnakaitse tase;
- c) esitatud on katsete kirjeldus ja tulemused, mis tõendavad, et punktis b esitatud tingimus on täidetud.

▼B

3. Uutele tehnoloogiatele või põhimõtetele ELi tüübikinnituse erandina andmiseks on vaja komisjoni luba. Kõnealune luba antakse rakendusaktiga. Rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Enne seda, kui komisjoni teeb otsuse loa andmise kohta, võib kinnitusasutus juba väljastada ELi tüübikinnituse, kuid see on ajutine ning kehtib ainult selle liikmesriigi territooriumil ja taotletava erandi alla kuuluva sõidukitüübi kohta. Kinnitusasutus teavitab sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike, edastades neile toimiku, mis sisaldab lõikes 2 osutatud teavet.

Ajutine olemus ja piiratud territoriaalne kehtivus peavad nähtuma tüübikinnitustunnistuse ja vastavustunnistuse pealkirjas. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada tüübikinnitustunnistuse ja vastavustunnistuse ühtlustatud näidised käesoleva lõike rakendamiseks. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Teised kinnitusasutused võivad otsustada tunnustada kirjalikult lõikes 4 osutatud ajutist kinnitust oma territooriumil.

6. Vajaduse korral täpsustatakse lõikes 3 osutatud komisjoni loas, kas tüübikinnituse suhtes kohaldatakse mingeid piiranguid. Tüübikinnitus kehtib igal juhul vähemalt 36 kuud.

7. Kui komisjon otsustab loa andmisest keelduda, teatab kinnitusasutus viivitamata käesoleva artikli lõikes 4 osutatud ajutise tüübikinnituse omanikule, et ajutine tüübikinnitus kaotab kehtivuse kuus kuud pärast komisjoni keelduva otsuse kuupäeva.

Ajutise tüübikinnituse kohaselt enne selle kehtivuse lõppemist toodetud sõidukeid lubatakse siiski turule lasta, registreerida või kasutusele võtta igas ajutist tüübikinnitust tunnustanud liikmesriigis.

*Artikkel 41***Delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide hilisem kohandamine**

1. Kui komisjon lubab teha erandi vastavalt artiklile 40, võtab ta viivitamata vajalikud meetmed asjakohaste delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide kohandamiseks tehnoloogia arenguga.

Kui artikli 40 kohaselt tehtud erand on seotud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjaga, teeb komisjon ettepaneku ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni asjaomase eeskirja muutmiseks vastavalt menetlusele, mis on ette nähtud 1958. aasta muudetud kokkuleppega.

2. Niipea kui asjaomaseid õigusakte on muudetud, kaotatakse kõik komisjoni otsuses lubatud erandi suhtes kehtinud piirangud.

Kui delegeeritud õigusakti või rakendusakti kohandamiseks vajalikke samme ei ole astunud, võib komisjon tüübikinnituse andnud liikmesriigi taotlusel rakendusakti vormis otsusega, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, lubada liikmesriigil tüübikinnituse kehtivusaega pikendada.

X PEATÜKK

VÄIKESEERIATENA TOODETUD SÕIDUKID

*Artikkel 42***Väikeseeriate riiklik tüübikinnitus**

1. Tootja võib taotleda sõidukitüübi väikeseeriade riiklikku tüübikinnitust III lisas sätestatud aastaste koguseliste piirnormide piires. Neid piirnorme kohaldatakse kinnitatud tüüpi sõidukite iga liikmesriigi turul vastaval aastal kättesaadavaks tegemise, registreerimise ja kasutuselevõtmise suhtes.

2. Lõikes 1 osutatud sõidukitüübi puhul võivad liikmesriigid anda vabastuse ühes või mitmes II lisas loetletud delegeeritud õigusaktis esitatud ühest või mitmest sisulisest nõudest, tingimusel et nad kehtestavad alternatiivsed nõuded.

„Alternatiivsed nõuded” – haldusnormid ja tehnilised nõuded, mille eesmärgiks on tagada kasutusohutuse, keskkonnakaitse ja tööohutuse selline tase, mis on võimalikult suures ulatuses samaväärne ühe või mitme II lisas loetletud delegeeritud õigusaktiga tagatud tasemega.

Lõikes 1 osutatud sõidukitüübi puhul võivad liikmesriigid anda vabastuse käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud rakendusaktide ühest või mitmest haldusnormist.

Liikmesriik võib anda vabastuse käesolevas lõikes osutatud sätete kohaldamisest vaid siis, kui tal on selleks põhjendatud alus.

3. Sõidukitele käesoleva artikli kohaselt riikliku tüübikinnituse andmisel tunnustatakse süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke, millele on antud tüübikinnitus vastavalt II lisas loetletud õigusaktidele.

4. Käesoleva artikli alusel tüübikinnituse saanud sõidukite tüübikinnitustunnistus koostatakse vastavalt artikli 30 lõikes 2 osutatud näidisele, kuid see ei kanna pealkirja „Sõiduki ELi tüübikinnitustunnistus” ning selles täpsustatakse nõuded, mille suhtes on antud vabastus vastavalt lõikele 2. Tüübikinnitustunnistused nummerdatakse artikli 29 lõikes 4 osutatud ühtlustatud süsteemi järgi.

5. Tüübikinnitustunnistuses täpsustatakse nõuded, mille suhtes on antud vabastus vastavalt lõike 2 esimesele ja kolmandale lõigule.

6. Väikeseeriade riikliku tüübikinnituse kehtivus piirdub selle liikmesriigi territooriumiga, kelle kinnitusasutus selle andis.

7. Tootja taotluse korral saadetakse tootja määratud liikmesriikide kinnitusasutustele tähtitud kirjaga või elektronpostiga tüübikinnitustunnistuse koopia.

▼B

8. Kolme kuu jooksul pärast lõikes 7 osutatud koopia kättesaamist otsustavad tootja määratud liikmesriikide kinnitusasutused, kas nad tunnustavad tüübikinnitust või mitte. Nad teatavad oma otsusest ametlikult väikeseriade riikliku tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.

9. Liikmesriikide kinnitusasutused tunnustavad riiklikku tüübikinnitust, välja arvatud juhul, kui neil on põhjust arvata, et riiklikud tehnilised nõuded, mille kohaselt sõidukile tüübikinnitus anti, ei ole nende omadega samaväärsed.

10. Sellise taotleja palvel, kes soovib turule lasta või registreerida väikeseriade riikliku tüübikinnituse saanud sõidukit teises liikmesriigis, edastab kinnitusasutus väikeseriade riikliku tüübikinnituse andnud kinnitusasutus teise liikmesriigi riiklikule asutusele tüübikinnitustunnistuse koopia koos infopaketi. Kohaldatakse lõikeid 8 ja 9.

XI PEATÜKK

TURUL KÄTTESAADAVAKS TEGEMINE, REGISTREERIMINE VÕI KASUTUSELEVÕTMINE*Artikkel 43***Sõidukite turul kättesaadavaks tegemine, registreerimine või kasutuselevõtmine**

Ilma et see piiraks artiklite 46 ja 47 kohaldamist, võib sõidukeid, mille puhul on kogu sõiduki ELi tüübikinnitus kohustuslik või mille puhul on tootja sellise tüübikinnituse saanud käesoleva määruse alusel, turul kättesaadavaks teha, registreerida või kasutusele võtta siis, kui nendega on kaasas artikli 38 kohaselt välja antud kehtiv vastavustunnistus.

Kui sellised sõidukid on mittekomplektsed, on selliste sõidukite turul kättesaadavaks tegemine või kasutuselevõtmine lubatud, kuid liikmesriikide ametiasutused, kes vastutavad sõidukite registreerimise eest, võivad keelduda nende registreerimisest või keelata nende kasutamise teedel.

*Artikkel 44***Seerialõpu sõidukite turul kättesaadavaks tegemine, registreerimine või kasutuselevõtmine**

1. Välja arvatud lõigetes 2 ja 4 täpsustatud seerialõpu piirmäärade ja ajapiirangu puhul, ei või sõidukeid, mis vastavad sõidukitüübile, mille ELi tüübikinnitus on artikli 37 kohaselt kehtivuse kaotanud, turul kättesaadavaks teha, registreerida ega kasutusele võtta.

▼M2

Esimest lõiku kohaldatakse ainult liidu territooriumil asuvate sõidukite suhtes, mis olid tootmise ajal hõlmatud kehtiva ELi tüübikinnitusega, kuid mida ei registreeritud ega võetud kasutusele enne ELi tüübikinnituse kehtivuse lõppu.

▼B

2. Lõiget 1 kohaldatakse komplektsete sõidukite puhul 24 kuu jooksul alates kuupäevast, mil ELi tüübikinnitus kaotas kehtivuse, ning komplekteeritud sõidukite puhul 30 kuu jooksul alates nimetatud kuupäevast.

▼B

3. Tootja, kes soovib tugineda lõikele 1, esitab taotluse riiklikule asutusele kõikides liikmesriikides, kus kõnealuseid sõidukeid kavatakse turul kättesaadavaks teha, registreerida või kasutusele võtta. Taotluses tuleb märkida tehnilised või majanduslikud põhjused, mille tõttu nimetatud sõidukid ei vasta uutele tüübikinnitusõuetele.

Riiklik asutus otsustab kolme kuu jooksul alates taotluse saamisest, kas ja millises koguses lubada nimetatud sõidukite registreerimist oma territooriumil.

4. Seerialõpu sõidukite arv liikmesriigi kohta ei tohi ületada 10 % eelmise kahe aasta jooksul registreeritud sõidukite arvust või 100 sõidukit, sõltuvalt sellest, kumb on suurem.

5. Nimetatud menetluse alusel kasutusele võetud sõidukite vastavustunnistusele tehakse spetsiaalne märge, mis kinnitab, et tegemist on seerialõpu sõidukitega.

6. Liikmesriigid tagavad tõhusa järelevalve käesolevas artiklis sätestatud menetluse kohaselt turul kättesaadavaks tehtavate, registreeritavate või kasutusele võetavate sõidukite arvu üle.

7. Käesolevat artiklit kohaldatakse üksnes tootmise lõpetamise suhtes seoses tüübikinnituse kehtivuse lõppemisega artikli 37 lõike 2 punktis a osutatud juhul.

*Artikkel 45***Osiste ja eraldi seadmestike turul kättesaadavaks tegemine või kasutuselevõtmine**

1. Osiseid või eraldi seadmestikke võib turul kättesaadavaks teha või kasutusele võtta üksnes siis, kui need vastavad II lisas loetletud asjakohaste õigusaktide nõuetele ja on nõuetekohaselt märgistatud vastavalt artiklile 39.

2. Lõiget 1 ei kohaldata osiste või eraldi seadmestike suhtes, mis on projekteeritud või valmistatud spetsiaalselt selliste uute sõidukite jaoks, mida käesolev määrus ei hõlma.

3. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada selliste osiste või eraldi seadmestike turul kättesaadavaks tegemist või kasutuselevõtmist, mis on artikli 40 alusel vabastatud käesoleva määruse ühe või mitme sätte täitmisest, või mis on mõeldud paigaldamiseks sõidukitele, mille suhtes kehtivad artikli 42 kohaselt antud kõnealuse osise või eraldi seadmestikuga seonduvad kinnitused.

4. Erandina lõikest 1 ja kui käesolevas määruses või mõnes selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis ei ole sätestatud teisiti, võivad liikmesriigid lubada selliste osiste või eraldi seadmestike turul kättesaadavaks tegemist või kasutuselevõtmist, mis on mõeldud paigaldamiseks sõidukitele, mille suhtes nende turul kättesaadavaks tegemise või kasutuselevõtmise ajal käesoleva määrusega või direktiiviga 2002/24/EÜ tüübikinnitust ei nõutud.

XII PEATÜKK
KAITSEKLAUSLID

Artikkel 46

Riigisiselt tõsist ohtu kujutavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestikega tegelemise menetlus

1. Kui ühe liikmesriigi turujärelevalveasutus on võtnud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 20 alusel meetmeid või kui tal on piisavalt põhjust arvata, et käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik kujutab tõsist ohtu inimeste tervisele või ohutusele või muudele käesoleva määrusega hõlmatud avaliku huvi kaitsesega seotud aspektidele, siis hindab tüübikinnituse andnud kinnitusasutus asjaomast sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku kooskõlas kõikide käesolevas määruses sätestatud nõuetega. Asjaomased ettevõtjad teevad kinnitus- ja/või turujärelevalveasutusega tihedat koostööd.

Kui kõnealuse hindamise tulemusena on tüübikinnituse andnud kinnitusasutus arvamusel, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele, siis nõuab ta viivitamatult, et asjaomane ettevõtja võtaks kõik vajalikud parandusmeetmed sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku nimetatud nõuetega vastavusse viimiseks, kõrvaldaks sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turult või võtaks selle tagasi mõistliku aja jooksul, arvestades riski olemust.

Käesoleva lõike teises lõigus osutatud meetmete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 21.

2. Kui kinnitusasutused on seisukohal, et mittevastavus ei piirdu üksnes nende vastava territooriumiga, siis teavitavad nad komisjoni ja teisi liikmesriike hindamistulemustest ja meetmetest, mille võtmist ettevõtjalt nõuti.

3. Ettevõtja tagab, et kõikide tema poolt liidus turule lastud, registreeritud või tema vastutusel kasutusele võetud mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike suhtes võetakse kõik asjakohased parandusmeetmed.

4. Kui ettevõtja ei võta lõike 1 teises lõigus osutatud tähtaja jooksul piisavaid parandusmeetmeid, võtavad riiklikud asutused kõik asjakohased meetmed, et keelata mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike turul kättesaadavaks tegemine, registreerimine või kasutuselevõtmine nende riigisisel turul või seda piirata, need turult kõrvaldada või tagasi võtta.

5. Riiklikud asutused teatavad lõikes 4 sätestatud meetmetest viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

▼B

Esitatud teave peab hõlmama kõiki üksikasju, eelkõige mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike identifitseerimiseks vajalikke andmeid, toodete päritolu, väidetava mittevastavuse ja riski olemust, võetud siseriiklike meetmete iseloomu ja kestvust, samuti asjaomase ettevõtja esitatud seisukohti. Kinnitussasutused peavad kindlasti osutama, kas nõuetele mittevastavuse põhjuseks on

a) sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike mittevastavus nõuetele, mis on seotud inimeste tervise ja ohutusega, keskkonnakaitsega või muude käesolevas määruses sätestatud avalike huvide kaitse valdkondadega;

b) puudused II lisas loetletud asjaomastes õigusaktides.

6. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike ühe kuu jooksul kõikidest võetud meetmetest ja esitavad kogu nende käsutuses oleva lisateabe seoses asjaomaste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike mittevastavusega ning oma vastuväited, kui nad ei ole teatatud siseriikliku meetmega nõus.

7. Kui ühe kuu jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 6 osutatud teabe kättesaamist on teine liikmesriik või komisjon esitanud vastuväite seoses liikmesriigi võetud meetmega, siis hindab komisjon meedet vastavalt artiklile 47.

8. Liikmesriigid tagavad, et sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike suhtes võetakse viivitamata asjakohased piiravad meetmed, nagu sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike kõrvaldamine nende turult.

*Artikkel 47***Liidu kaitsemenetlus**

1. Kui artikli 46 lõigetes 3 ja 4 sätestatud menetluse käigus esitatakse liikmesriigi võetud meetme suhtes vastuväiteid või kui komisjon arvab, et siseriiklik meede on liidu õigusaktidega vastuolus, siis pärast konsulteerimist liikmesriikidega ja asjakohase ettevõtja või asjakohaste ettevõtjatega koostab komisjon viivitamata hinnangu siseriikliku meetme kohta. Nimetatud hinnangu tulemuste põhjal otsustab komisjon vastavalt artikli 73 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetlusele, kas siseriiklik meede loetakse põhjendatuks või mitte.

Komisjon edastab oma otsuse kõikidele liikmesriikidele ning asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjatele.

2. Kui komisjon loeb siseriikliku meetme põhjendatuks, siis võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike oma turgudelt kõrvaldamine, ja teavitavad sellest komisjoni. Kui siseriiklik meede loetakse põhjendamatuks, tühistab asjaomane liikmesriik selle või kohandab seda vastavalt lõikes 1 osutatud otsusele.

▼B

3. Kui siseriiklik meede loetakse põhjendatuks ning see on seotud puudustega käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides või rakendusaktides, teeb komisjon ettepaneku järgmistele asjakohaste meetmete võtmiseks:

- a) käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide puhul teeb komisjon vajalikud ettepanekud asjaomaste õigusaktide muutmiseks;
- b) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade puhul esitab komisjon asjakohaste ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade muudatuste ettepanekud 1958. aasta muudetud kokkuleppe alusel kohaldatavas korras.

*Artikkel 48***Nõuetele vastavad sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, millega kaasneb tõsine oht**

1. Kui liikmesriik leiab pärast artikli 46 lõike 1 kohast hindamist, et kuigi sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud on kohaldatavate nõuetega kooskõlas või on nõuetekohaselt märgistatud, kaasneb nendega siiski tõsine oht turvalisusele või need kujutavad endast tõsist ohtu keskkonnale või rahvatervisele, siis nõuab ta, et asjaomane ettevõtja võtaks kõik asjakohased meetmed tagamaks, et kõnealused sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud ei põhjusta turulelaskmisel, registreerimisel või pärast nende kasutuselevõtmist enam kõnealust ohtu, või kõrvaldaks sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud turult, või võtaks need tagasi mõistliku aja jooksul, mis vastab ohu laadile. Liikmesriik võib keelduda selliste sõidukite registreerimisest senikaua, kui sõidukitootja on võtnud kõik asjakohased meetmed.

2. Lõikes 1 osutatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike puhul tagab ettevõtja, et parandusmeetmed võetakse kõikide asjaomaste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike suhtes, mis on liidus turule lastud, registreeritud või kasutusele võetud.

3. Lõikes 1 osutatud liikmesriik edastab ühe kuu jooksul komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõik olemasolevad üksikasjad, eelkõige teabe, mis on vajalik asjaomaste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike identifitseerimiseks, sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike päritolu ja turustusahela identifitseerimiseks, andmed nendega seotud ohu ning võetud siseriiklike meetmete olemuse ja kestuse kohta.

4. Komisjon konsulteerib viivitamata liikmesriikide ja asjaomase ettevõtja või asjaomaste ettevõtjatega ning eelkõige tüübikinnituse andnud kinnitusasutusega ja hindab võetud siseriiklike meetmeid. Nimetatud hinnangu põhjal otsustab komisjon, kas lõikes 1 osutatud siseriiklik meede loetakse põhjendatuks või mitte, ning vajaduse korral teeb ettepaneku sobivate meetmete kohta.

5. Komisjoni otsus adresseeritakse kõikidele liikmesriikidele ning see edastatakse viivitamata neile ja asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjatele.

*Artikkel 49***Kinnitatud tüübile mittevastavad sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud**

1. Kui uued sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, millel on olemas vastavustunnistus või millele on kantud tüübikinnitusmärk, ei vasta kinnitatud tüübile, võtab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus vajalikud meetmed (sealhulgas tüübikinnituse tühistamine), et tagada tootmises olevate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike vastavusseviimine kinnitatud tüübiga.

2. Lõike 1 kohaldamisel käsitatakse kõrvalekaldeid ELi tüübikinnitustunnistuse või infopaketi andmetest kinnitatud tüübile mittevastavusena.

3. Kui kinnitusasutus tõendab, et uued sõidukid, osised või eraldi seadmestikud, millel on olemas teises liikmesriigis väljastatud vastavustunnistus või millele on kantud teise liikmesriigi tüübikinnitusmärk, ei vasta kinnitatud tüübile, võib liikmesriik paluda ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutusel kontrollida tootmises olevate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike jätkuvat vastavust kinnitatud tüübile. Sellise taotluse saamisel võtab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus vajalikud meetmed võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolme kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

4. Kinnitusasutus nõuab, et süsteemile, osisele, eraldi seadmestikule või mittekomplektsele sõidukile ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus võtaks vajalikud meetmed, et tagada tootmises olevate sõidukite taas vastavusse viimine kinnitatud tüübiga järgmistel juhtudel:

- a) sõiduki ELi tüübikinnituse korral, kui sõiduki mittevastavus tuleneb eranditult süsteemi, osise või eraldi seadmestiku mittevastavusest;
- b) mitmeastmelise tüübikinnituse korral, kui komplekteeritud sõiduki mittevastavus tuleneb eranditult mittekomplektse sõiduki osaks oleva süsteemi, osise või eraldi seadmestiku või mittekomplektse sõiduki enda mittevastavusest.

5. Sellise taotluse saamisel võtab asjaomane kinnitusasutus vajaduse korral koos taotluse esitanud kinnitusasutusega vajalikud meetmed võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolme kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

6. Mittevastavuse tuvastamise korral võtab süsteemile, osisele, eraldi seadmestikule või mittekomplektsele sõidukile ELi tüübikinnituse andnud liikmesriigi kinnitusasutus lõikes 1 sätestatud meetmed.

Kinnitusasutused teavitavad üksteist ühe kuu jooksul igast ELi tüübikinnituse tühistamisest ja selle põhjustest.

7. Kui ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus vaidlustab talle edastatud mittevastavuse teate, püüavad asjaomased liikmesriigid vaidluse lahendada. Komisjoni teavitatakse ning vajaduse korral korraldab komisjon asjakohaseid konsultatsioone vaidluse lahendamiseks.

Artikkel 50

Selliste osade või lisaseadmete turulelaskmine ja kasutuselevõtmine, mis võivad kujutada endast tõsist ohu oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele

1. Selliseid osasid ja lisaseadmeid, mis võivad kujutada endast tõsist ohu sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele, ei lasta turule, registreerita ega võeta kasutusele ja need keelatakse, välja arvatud juhul, kui kinnitusasutus on väljastanud nende kohta loa kooskõlas artikli 51 lõigetega 1 ja 4.

2. Selleks et tagada lõike 1 ühetaoline kohaldamine, on komisjonil õigus võtta vastu rakendusakte, et koostada loetelu sellistest osadest ja lisaseadmetest, lähtudes kättesaadavast teabest ning eelkõige liikmesriikide esitatud teabest, mis puudutab

- a) kõnealuste osade või lisaseadmetega varustatud sõidukite turvalisusele või keskkonnamõjule kujutatava ohu tõsidust;
- b) käesoleva artikli alusel osadele või lisaseadmetele võimaliku loandude kehtestamise võimalikku mõju tarbijatele ja tootjatele järelturul.

Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Lõiget 1 ei kohaldata originaalosate või -seadmete suhtes ega osade või lisaseadmete suhtes, millele on antud tüübikinnitus vastavalt mõnele käesoleva määruse II lisas loetletud õigusaktile, välja arvatud juhul, kui tüübikinnitus on seotud muude kui lõikes 1 sisalduvate aspektidega.

Lõiget 1 ei kohaldata selliste osade või lisaseadmete suhtes, mis on toodetud üksnes võidusõiduks ettenähtud sõidukitele, mis ei ole mõeldud kasutamiseks üldkasutatavatel teedel. Kui lõikes 2 osutatud rakendusaktiga koostatud loetellu kantud osad või lisaseadmed on mõeldud kasutamiseks nii võidusõidus kui ka üldkasutatavatel teedel, ei tohi neid osasid või lisaseadmeid laiale üldsusele maanteesõidukites kasutamiseks kättesaadavaks teha, välja arvatud juhul, kui need vastavad käesoleva artikli nõuetele. Kui see on asjakohane, võtab komisjon vastu sätted käesolevas lõikes osutatud osade või lisaseadmete identifitseerimiseks.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad nõudeid, millele käesoleva artikli lõikes 1 osutatud osad ja lisaseadmed vastama peavad.

Nimetatud nõuded võib kehtestada II lisas loetletud õigusaktide alusel või need võivad sisaldada osade ja lisaseadmete võrdlust originaalsõiduki või vastavalt vajadusele selle mis tahes osa keskkonnamõju või turvalisuse näitajatega. Mõlemal juhul peavad nõuded tagama, et osad ja lisaseadmed ei kahjusta sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide toimimist.

*Artikkel 51***Osad ja lisaseadmed, mis võivad kujutada endast tõsist ohtu oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele – seonduvad nõuded**

1. Artikli 50 lõike 1 kohaldamisel esitab osade või lisaseadmete tootja kinnitusasutusele taotluse koos selleks määratud tehnilise teenistuse koostatud katsearuandega, mis kinnitab, et osad või lisaseadmed, mille jaoks luba taotletakse, vastavad artikli 50 lõikes 4 osutatud nõuetele. Tootja võib esitada ühe osa ühe tüübi kohta ainult ühe taotluse ainult ühele kinnitusasutusele.

Teise liikmesriigi pädeva asutuse nõudel saadab loa andnud kinnitusasutus nõude esitanud asutusele ühise turvalise elektroonilise vahetusüsteemi kaudu ühe kuu jooksul nõutud loatunnistuse koos lisadega. Koopia võib edastada ka turvalisel elektroonilisel kujul.

2. Taotlus peab sisaldama üksikasju, mis puudutavad osade või lisaseadmete tootjat, osade või lisaseadmete tüüpi, identifitseerimis- ja osanumbreid, sõidukitootja nime, sõiduki tüüpi ning vajaduse korral sõiduki valmistamisaastat või mis tahes muud teavet, mis võimaldab identifitseerida sõidukit, millele paigaldamiseks need osad või lisaseadmed on ette nähtud.

Kui kinnitusasutus on katsearuannet ja muid tõendeid arvesse võttes veendunud, et kõnealused osad või lisaseadmed vastavad artikli 50 lõikes 4 esitatud nõuetele, annab ta loa osade või lisaseadmete turulelaskmiseks ja kasutuselevõtmiseks, kui need vastavad käesoleva artikli lõike 4 teises lõigus sätestatud nõuetele.

Kinnitusasutus väljastab tootjale viivitamata vastava tunnistuse.

3. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada käesoleva artikli lõike 2 kolmandas lõigus osutatud tunnistuse näidis ja numeratsioonisüsteem. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Tootja teavitab loa andnud kinnitusasutust viivitamata mis tahes muudatusest, mis mõjutab selle andmise ajal kehtinud tingimusi. Nimetatud kinnitusasutus otsustab, kas luba tuleks üle vaadata või uuesti väljastada ning kas uued katsed on vajalikud.

Tootja kohustus on tagada, et osasid ja lisaseadmeid toodetakse ning toodetakse jätkuvalt samades tingimustes, mille alusel luba väljastati.

5. Kinnitusasutus kontrollib enne loa väljastamist, kas on olemas piisavad meetmed ja menetlused tõhusa kontrolli tagamiseks toodangu nõuetele vastavuse üle.

Juhul kui kinnitusasutus leiab, et loa väljastamise tingimused ei ole enam täidetud, palub ta tootjal võtta vajalikud meetmed osade või lisaseadmete taas nõuetega vastavusse viimiseks. Vajaduse korral tühistab kinnitusasutus loa.

▼B

6. Eri liikmesriikide kinnitusasutused teavitavad komisjoni kõikidest lahkarvamustest seoses lõike 2 teises lõigus osutatud loaga. Komisjon võtab asjakohased meetmed lahkarvamuse lahendamiseks, kaasa arvatud vajaduse korral loa tühistamise nõudmine pärast kinnitusasutustega konsulteerimist.

7. Kuni artikli 50 lõikes 2 osutatud loetelu ei ole koostatud, võivad liikmesriigid rakendada siseriiklikke sätteid, milles käsitletakse osasid ja lisaseadmeid, mis võivad mõjutada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist.

*Artikkel 52***Sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike tagasivõtmine**

1. Kui sõiduki ELi tüübikinnituse saanud tootja on kohustatud vastavalt määrusele (EÜ) nr 765/2008 tagasi võtma juba turule lastud, registreeritud või tema vastutusel kasutusele võetud sõidukid, sest sõidukile paigaldatud süsteem, osis või eraldi seadmestik, millele on vastavalt käesolevale direktiivile antud nõuetekohane kinnitus või mitte, kujutab endast tõsist ohtu turvalisusele, rahvatervisele või keskkonnakaitsele, või seepärast, et osa, mille suhtes ei ole ühegi tüübikinnitust käsitleva õigusaktiga kehtestatud erinõudeid, kujutab endast tõsist ohtu turvalisusele, rahvatervisele või keskkonnakaitsele, teatab tootja sellest viivitamata sõiduki tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.

2. Kui ELi tüübikinnituse saanud süsteemide, osiste või eraldi seadmestike tootja on kohustatud vastavalt määrusele (EÜ) nr 765/2008 tagasi võtma juba turule lastud või tema vastutusel kasutusele võetud süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, millele on vastavalt käesolevale direktiivile antud nõuetekohane kinnitus või mitte, sest need kujutavad endast tõsist ohtu turvalisusele, tööohutusele, rahvatervisele või keskkonnakaitsele, teatab tootja sellest viivitamata tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.

3. Tootja pakub kinnitusasutusele välja asjakohased parandusmeetmed, mille abil kõrvaldada lõigetes 1 ja 2 osutatud tõsine oht. Kinnitusasutus teatab väljapakutud parandusmeetmetest viivitamata teiste liikmesriikide kinnitusasutustele.

Kinnitusasutused tagavad nimetatud parandusmeetmete tulemusliku rakendamise oma liikmesriikides.

4. Kui parandusmeetmed on asjaomase kinnitusasutuse hinnangul ebapiisavad või neid ei ole rakendatud piisavalt kiiresti, teavitab ta viivitamata ELi tüübikinnituse väljastanud kinnitusasutust.

▼B

ELi tüübikinnituse väljastanud kinnitusasutus teavitab seejärel tootjat. Kui tootja ei paku välja ega rakenda tulemuslikke parandusmeetmeid, võtab ELi tüübikinnituse väljastanud kinnitusasutus ise kõik nõutavad kaitsemeetmed, kaasa arvatud ELi tüübikinnituse tühistamine. ELi tüübikinnituse tühistamise korral teatab kinnitusasutus sellest tootjale, teiste liikmesriikide kinnitusasutustele ning komisjonile tähtitud kirjaga või samaväärsel elektroonilisel teel ühe kuu jooksul tühistamisest.

*Artikkel 53***Otsustest ja õiguskaitsevahenditest teatamine**

1. Kõik otsused, mis on tehtud vastavalt käesolevale määrusele ja kõik otsused ELi tüübikinnitusest keeldumise või selle tühistamise, registreerimisest keeldumise ning sõiduki turulelaskmise, registreerimise või kasutuselevõtmise keelamise või piiramise kohta, mis nõuavad sõiduki turult tagasi võtmist, peavad olema üksikasjalikult põhjendatud.

2. Igast sellisest otsusest teatatakse asjaomasele isikule ning samal ajal informeeritakse teda õiguskaitsevahenditest, mis asjaomases liikmesriigis kehtivate seaduste alusel on tema käsutuses, ning selliste õiguskaitsevahendite kasutamise tähtaegadest.

XIII PEATÜKK

RAHVUSVAHELISED EESKIRJAD*Artikkel 54***ELi tüübikinnituse jaoks nõutavad ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad**

1. ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad või nende muudatused, mille vastuvõtmise poolt on liit hääletanud või millega liit on ühinenud ja mis on loetletud käesolevas määruses või käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides, kuuluvad sõiduki ELi tüübikinnituse nõuete juurde.

2. Liikmesriikide kinnitusasutused tunnustavad lõikes 1 osutatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade kohaselt antud tüübikinnitusi ja vajaduse korral sellekohaseid tüübikinnitusmärke käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaselt välja antud tüübikinnituste ja tüübikinnitusmärkide asemel.

3. Kui liit on hääletanud sõiduki ELi tüübikinnituse puhul ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja või selle muudatuste poolt, võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakti, et muuta ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri või selle muudatused vajaduse korral kohustuslikuks ning muuta olenevalt asjaoludest kas käesolevat määrust või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakte.

Delegeeritud õigusaktis täpsustatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja või nähakse ette selle muudatuste kohustusliku kohaldamise kuupäevad ning vajaduse korral lisatakse üleminekusätteid.

Komisjon võtab vastu eraldi delegeeritud õigusaktid, mis osutavad ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade kohustuslikule kohaldamisele.

XIV PEATÜKK
TEHNILISE TEABE ESITAMINE

Artikkel 55

Kasutajatele mõeldud teave

1. Tootja ei tohi esitada tehnilist teavet, mis on seotud käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides või rakendusaktides ette nähtud andmetega ning mis erineb kinnitusasutuse poolt kinnitatud andmetest.

2. Kui see on käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusaktiga ette nähtud, esitab tootja kasutajatele kogu asjakohase teabe ja vajalikud juhendid, milles kirjeldatakse sõiduki, osise, süsteemi või eraldi seadmestiku kasutamise seotud eritingimusi või piiranguid.

3. Lõikes 2 osutatud teave esitatakse selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, kus sõiduk turule lastakse, registreeritakse või kasutusele võetakse. Teave esitatakse pärast selle heakskiitmist kinnitusasutuse poolt sõiduki kasutusjuhendis.

Artikkel 56

Osiste või eraldi seadmestike tootjatele mõeldud teave

1. Sõidukitootja teeb osiste või eraldi seadmestike tootjatele kättesaadavaks kõik andmed, mis on vajalikud osiste või eraldi seadmestike ELi tüübikinnituse jaoks või artikli 50 kohase loa saamiseks, sealhulgas vajaduse korral käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides osutatud joonised.

Sõidukitootja võib kohustada osiste või eraldi seadmestike tootjaid sõlmima siduvat kokkulepet, et kaitsta mitteavaliku teabe, kaasa arvatud intellektuaalomandi õigustega seotud teabe konfidentsiaalsust.

2. Osiste või eraldi seadmestike tootja, kes omab ELi tüübikinnitustunnistust, mis vastavalt artikli 31 lõikele 4 sisaldab kasutuspiiranguid või paigaldamise eritingimusi või mõlemaid, esitab sõidukitootjale sellekohase üksikasjaliku teabe.

Kui see on käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktiga ette nähtud, esitab osiste või eraldi seadmestike tootja koos toodetud osiste või eraldi seadmestikega juhendid kasutuspiirangute või paigaldamise eritingimuste või mõlema kohta.

▼B

XV PEATÜKK

REMONDI- JA HOOLDUSTEABE KÄTTESAADAVUS*Artikkel 57***Tootjate kohustused**

1. Tootjad tagavad sõltumatutele ettevõtjatele sõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta kättesaadavuse, esitades selle veebisaidil standardses vormis, kergesti ligipääsetavalt ja operatiivselt. Eelkõige tuleb teave teha kättesaadavaks viisil, mis ei ole diskrimineeriv volitatud edasimüüjate ja remonditöökodade tingimuste või juurdepääsuga võrreldes. Nimetatud kohustust ei kohaldata, kui sõiduk on saanud väikeseeriaste tüübikinnituse.

2. Kuni komisjon on vastu võtnud ühtse standardi, esitatakse lõikes 1 osutatud teavet järjepidevalt ning sellisel kujul, et sõltumatud ettevõtjad saaksid seda mõistliku pingutusega töödelda.

Tootjad teevad iseseisvatele ettevõtjatele ning volitatud edasimüüjatele ja remonditöökodadele kättesaadavaks ka koolitusmaterjalid.

3. Lõikes 1 osutatud teave sisaldab vähemalt järgmist:

- a) ühetähenduslik valmistajatehase tähis (VIN-kood);
- b) hoolduskäsiraamatud koos remondi- ja hooldusdokumentidega ning hoolduskavad;
- c) tehnilised käsiraamatud ja tehnilised hooldusteamikud;
- d) komponentide ja diagnostika andmed (näiteks mõõtmiste minimaalsed ja maksimaalsed teoreetilised väärtused);
- e) elektriskeemid;
- f) diagnostika veakoodid, sealhulgas tootjate erikoodid;
- g) sõiduki tüübi suhtes kohaldatavad tarkvara identifitseerimise ja kalibreerimise numbrid;
- h) teave omandiõigusega kaitstud vahendite ja seadmete kohta ning nende kaudu esitatav teave;
- i) varasemad andmed ja kahepoolsed järelevalve ja katsete andmed;
- j) tööühikud.

4. Teatava sõidukitootja turustussüsteemi kuuluvaid volitatud edasimüüjaid või remonditöökodasid loetakse käesoleva määruse tähenduses sõltumatuteks ettevõtjateks ulatuses, mil nad osutavad remondi- või hooldusteenuseid sõidukitele, mille tootjate turustussüsteemi nad ei kuulu.

5. Sõidukite remondi- ja hooldusteave peab olema alati kättesaadav, välja arvatud teabesüsteemi hooldamise ajal.

▼B

6. OBDga ühilduvate vahetus- või teenindusosade ning diagnostikavahendite ja katseseadmete tootmise ja teenindamise eesmärgil esitavad tootjad sõidukite asjakohase OBD- ning remondi- ja hooldusteabe mittediskrimineerival viisil igale koostisosade, diagnostikavahendite või katseseadmete tootjale või remontijale, kes sellest on huvitatud.

7. Kui eesmärk on konstrueerida ja toota autode lisaseadmeid alternatiivkütust kasutavatele sõidukitele, esitavad tootjad sõidukite asjakohase OBD- ning remondi- ja hooldusteabe mittediskrimineerival viisil igale alternatiivkütuseid kasutavate sõidukite seadmete tootjale, paigaldajale või remontijale, kes on sellest huvitatud.

8. ELi tüübikinnituse taotlemisel esitab tootja kinnitusasutusele tõendid käesoleva määruse täitmise kohta seoses käesolevas artiklis nõutud teabega.

Kui see teave ei ole kättesaadav või ei vasta ELi tüübikinnituse taotlemise ajal käesolevale määrusele ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele, esitab tootja selle kuue kuu jooksul alates tüübikinnituse kuupäevast.

Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada kinnitusasutusele käesoleva määruse nõuete täitmist tõendava sõidukite pardadiagnostikasüsteemide ning remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu tunnistuse näidis. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Kui lõike 8 teises lõigus osutatud aja jooksul nõuete täitmise kohta tõendeid ei esitata, võtab kinnitusasutus viivitamata asjakohased meetmed täitmise tagamiseks.

10. Tootja muudab ja täiendab oma veebisaitidel avaldatud sõidukite remondi- ja hooldusteavet samal ajal, kui see tehakse kättesaadavaks volitatud remonditöökodadele.

11. Kui sõiduki remondi- ja hooldusdokumente hoitakse sõiduki-tootja või tema esindaja keskandmebaasis, peab sõltumatutel remonditöökodadel olema neile dokumentidele tasuta juurdepääs ja võimalus sisestada teavet tehtud remondi- ja hooldustööde kohta.

12. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse üksikasjalikud nõuded seoses juurdepääsuga remondi- ja hooldusteabele, eelkõige tehnilised tingimused selle kohta, kuidas sõidukite remondi- ja hooldusteavet tuleb esitada.

*Artikkel 58***Kohustused tüübikinnituse mitme omaniku korral**

1. Järkjärgulise tüübikinnituse või mitmeastmelise tüübikinnituse puhul on asjaomase tüübikinnituse eest vastutav tootja vastutav ka konkreetse süsteemi, osise, eraldi seadmestiku või konkreetse etapiga seotud remonditeabe edastamise eest nii lõpptootjale kui ka sõltumatutele ettevõtjatele.

▼B

2. Lõpptootja vastutab kogu sõidukiga seotud teabe andmise eest sõltumatutele ettevõtjatele.

*Artikkel 59***Tasud sõidukite remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu eest**

1. Tootjad võivad võtta käesoleva määrusega reguleeritavate sõidukite remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu eest mõistlikku ja proportsionaalset tasu. Tasu ei ole mõistlik või proportsionaalne, kui see takistab juurdepääsu, kuna ei võta arvesse, mil määral sõltumatu ettevõtja seda kasutab.

2. Tootjad võimaldavad juurdepääsu sõidukite remondi- ja hooldusteabele päevase, kuuse ja aastase perioodi kaupa, kusjuures nendele andmetele juurdepääsu tasud sõltuvad ajavahemikust, mille vältel juurdepääsu võimaldatakse.

*Artikkel 60***Sõidukite andmetele juurdepääsu foorum**

Komisjoni 18. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 692/2008 (millega rakendatakse ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust) ⁽¹⁾ artikli 13 lõike 9 kohaselt asutatud sõidukite andmetele juurdepääsu foorumi tegevuse rakendusala laiendatakse käesoleva määrusega reguleeritud sõidukitele.

Sõidukite pardadiagnostika-, remondi- ja hooldusteabe tahtliku või tahtmatu väärkasutuse ilmnemisel annab esimeses lõigus osutatud foorum komisjonile soovitusi meetmete kohta teabe väärkasutuse vältimiseks.

XVI PEATÜKK

TEHNILISTE TEENISTUSTE MÄÄRAMINE JA NENDEST TEATAMINE*Artikkel 61***Nõuded tehnilistele teenistustele**

1. Määravad kinnitusasutused tagavad, et enne, kui nad artikli 63 kohaselt tehnilise teenistuse määravad, vastab see tehniline teenistus käesoleva artikli lõigetes 2–9 esitatud nõuetele.

2. Ilma et see piiraks artikli 64 lõike 1 kohaldamist, asutatakse tehniline teenistus liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel ning ta on juriidiline isik.

3. Tehniline teenistus on kolmandast isikust asutus, mis on sõltumatu tema poolt hinnatava sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku projekteerimise, tootmise, tarnimise või hooldamise protsessist.

⁽¹⁾ ELT L 199, 28.7.2008, lk 1.

▼B

Asutust, mis kuulub ettevõtjate ühendusse või kutseliitu, mis esindab ettevõtjaid, kes on seotud tema poolt hinnatavate, katsetatavate või kontrollitavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike projekteerimise, tootmise, tarnimise, komplekteerimise, kasutamise või hooldamisega, võib pidada esimese lõigu nõudeid täitvaks tingimusel, et tõendatud on tema sõltumatus ning huvide konflikti puudumine.

4. Tehniline teenistus, selle juhtkond ja töötajad, kes vastutavad selliste tegevuskategooriate teostamise eest, mis neile on määratud kooskõlas artikli 63 lõikega 1, ei tohi olla nende poolt hinnatavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike projekteerijad, tootjad, tarnijad ega esindada nimetatud tegevustega tegelevaid pooli. See ei välista käesoleva artikli lõikes 3 osutatud hinnatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike kasutamist tehnilise teenistuse tegevuseks ega nende kasutamist isiklikuks otstarbeks.

Tehniline teenistus tagab, et tema tütarettvõtjate või alltöövõtjate tegevus ei mõjuta talle määratud tegevuskategooriate konfidentsiaalsust, objektiivsust ega erapooletust.

5. Tehniline teenistus ja selle töötajad teostavad neile määratud tegevuskategooriaid suurima erialase usaldusväarsuse ja nõutava tehnilise pädevusega konkreetses valdkonnas ning nad peavad olema vabad mis tahes surveavaldustest ja ahvatlustest, eelkõige rahalistest, mis võivad nende otsuseid või hindamistoimingute tulemusi mõjutada, eriti selliste isikute või isikute rühmade survest või ahvatlustest, kes on huvitatud nimetatud toimingute tulemustest.

6. Tehniline teenistus peab olema võimeline teostama kõiki tegevuskategooriaid, mis talle on määratud kooskõlas artikli 63 lõikega 1, tõendades määravale kinnitusasutusele rahuldaval viisil, et tal on

- a) asjakohaste oskuste, tehniliste eriteadmiste ja kutsealase ettevalmistusega töötajad, kellel on piisav ja asjakohane kogemus ülesannete täitmiseks;
- b) nende tegevuskategooriate suhtes asjakohaste menetluste kirjeldused, mille määramist taotletakse, et tagada nende menetluste läbipaistvus ja korratavus;
- c) menetlused nende tegevuskategooriate teostamiseks, mille määramist taotletakse, ning et need menetlused võtavad nõuetekohaselt arvesse asjaomase sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tehnoloogia keerukust ning seda, kas tegemist on mass- või seeriatootmisega, ja
- d) vajalikud vahendid nende tegevuskategooriatega seotud ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks, mille määramist taotletakse, ning et tal on juurdepääs kogu vajalikule varustusele või kõigile vajalikele vahenditele.

▼B

Lisaks peab ta tõendama määravale kinnitusasutusele oma vastavust artikli 65 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud standarditele, mis on asjakohased talle määratud tegevuskategooriate jaoks.

7. Tehnilise teenistuse, selle juhtkonna ja hindamispersonalit erapooletus peab olema tagatud. Nad ei tohi osaleda üheski tegevuses, mis võib ohustada nende otsuste sõltumatust või ausust seoses tegevuskategooriatega, mille teostamiseks nad on määratud.

8. Tehnilised teenistused sõlmivad oma tegevustega seotud vastutuskindlustuse, välja arvatud juhul, kui vastutuse võtab siseriikliku õiguse alusel enda kanda liikmesriik või kui liikmesriik ise on vastavushindamise eest otseselt vastutav.

9. Tehnilise teenistuse töötajad hoiavad ametisaladust teabe osas, mis on omandatud käesoleva määruse või selle jõustamiseks vastu võetud riiklike õigusaktide kohaselt täidetud ülesannete käigus, välja arvatud määrava kinnitusasutuse suhtes või kui seda nõuab liidu või siseriiklik õigus. Omandiõigused on kaitstud.

*Artikkel 62***Tehniliste teenistuste tütarettevõtjad ja alltöövõtjad**

1. Tehnilised teenistused võivad teostada mõned neile kooskõlas artikli 63 lõikega 1 määratud tegevustest alltöövõtu korras või lasta need teostada tütarettevõtjal ainult määrava kinnitusasutuse nõusolekul.

2. Kui tehniline teenistus kasutab talle määratud tegevuskategooriatega seotud konkreetsete ülesannete täitmiseks alltöövõtjaid või tütarettevõtjat, siis tagab ta, et alltöövõtja või tütarettevõtja vastab artiklis 61 sätestatud nõuetele, ning teatab sellest määravale kinnitusasutusele.

3. Tehnilised teenistused vastutavad täielikult kõigi oma alltöövõtjate ja tütarettevõtjate täidetud ülesannete eest, olenemata nende asukohast.

4. Tehnilised teenistused hoiavad määravale kinnitusasutusele kättesaadavana asjakohaseid dokumente, mis käsitlevad alltöövõtja või tütarettevõtja kvalifikatsiooni hindamist ja nende täidetud ülesandeid.

*Artikkel 63***Tehniliste teenistuste määramine**

1. Oma pädevusvaldkonnast sõltuvalt määratakse tehnilised teenistused vastavalt ühele või mitmele järgmisest neljast tegevuskategooriast:

a) A-kategooria: tehnilised teenistused, mis viivad käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides osutatud katseid läbi oma tegevusüksuses;

▼B

- b) B-kategooria: tehnilised teenistused, mis juhendavad käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides osutatud katseid, mis viiakse läbi tootja või kolmanda poole tegevusüksustes;
- c) C-kategooria: tehnilised teenistused, mis korrapäraselt hindavad ja jälgivad tootjapoolseid toodangu vastavuse kontrollimise menetlusi;
- d) D-kategooria: tehnilised teenistused, mis juhendavad või viivad läbi katseid või kontrollimisi toodangu vastavuse järelevalve raames.

2. Kinnitusasutuse võib määrata tehniliseks teenistuseks ühe või mitme lõikes 1 osutatud tegevuse osas.

3. Kolmanda riigi muid kui vastavalt artiklile 64 määratud tehnilisi teenistusi võib teavitada artikli 67 tähenduses, kuid ainult siis, kui selline tehniliste teenistuste tunnustamine on ette nähtud liidu ja asjaomase kolmanda riigi vahelise kahepoolse lepinguga. See ei takista liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel vastavalt artikli 61 lõikele 2 asutatud tehnilisel teenistusel asutada tütarettevõtjaid kolmandates riikides, tingimusel et määratud tehniline teenistus haldab ja kontrollib tütarettevõtjaid otse.

*Artikkel 64***Tootjapoolsed ettevõttesised akrediteeritud tehnilised teenistused**

1. Tootjapoolse ettevõttesisese akrediteeritud tehnilise teenistuse võib määrata üksnes A-kategooria tegevuste puhul seoses selliste tehniliste nõuetega, mille puhul on käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeritud õigusaktiga lubatud tootjapoolsed katsed. Kõnealune tehniline teenistus moodustab eraldi oleva ja eristatava osa ettevõttest ega osale selliste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike projekteerimises, tootmises, tarnimises või hoolduses, mida ta hindab.

2. Ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus peab vastama järgmistele nõuetele:

- a) lisaks sellele, et selle on määranud liikmesriigi kinnitusasutus, on selle akrediteerinud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 punktis 11 määratletud riiklik akrediteerimisasutus kooskõlas käesoleva määruse artiklis 65 osutatud standardite ja menetlusega;
- b) ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus ja selle töötajad on organisatsiooniliselt identifitseeritavad ning neil on ettevõtjas, mille osaks nad on, aruandluse meetodid, mis tagavad nende erapooletuse ja tõendavad seda asjakohasele riiklikule akrediteerimisasutusele;
- c) ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus ega selle töötajad ei tohi osaleda üheski tegevuses, mis võiks ohustada nende otsuste sõltumatust või ausust seoses tegevuskategooriatega, mille teostamiseks nad on määratud;
- d) ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus osutab oma teenuid ainult sellele ettevõtjale, mille osaks ta on.

▼B

3. Ettevõttesisesest akrediteeritud tehnilisest teenistusest ei ole vaja teavitada komisjoni artikli 67 tähenduses, kuid määrava kinnitusasutuse nõudmisel annab ettevõtja, mille osaks ta on, või riiklik akrediteerimisasutus teavet tema akrediteerimise kohta.

*Artikkel 65***Tehniliste teenistuste tulemusstandardite ja hindamise kord**

Tagamaks, et tehnilised teenistused töötavad kõigis liikmesriikides ühtmoodi tõhusalt, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad standardeid, millele tehnilised teenistused peavad vastama, ning korda nende hindamiseks kooskõlas artikliga 66 ja nende akrediteerimiseks kooskõlas artikliga 64.

*Artikkel 66***Tehniliste teenistuste oskuste hindamine**

1. Määrav kinnitusasutus koostab hindamisaruande, milles näidatakse, et tehnilise teenistuse kandidaadi vastavust käesoleva määruse ja käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide nõuetele on hinnatud. Nimetatud aruanne võib sisaldada akrediteerimisasutuse väljastatud akrediteerimistunnistust.

2. Hindamine, millel lõikes 1 osutatud aruanne põhineb, viiakse läbi kooskõlas artikli 65 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti sätetega. Hindamisaruanne vaadatakse üle vähemalt iga kolme aasta järel.

3. Komisjoni taotlusel edastatakse hindamisaruanne komisjonile. Sellistel juhtudel, ja kui hinnang ei põhine riikliku akrediteerimisasutuse väljastatud akrediteerimistunnistusel, mis tõendab tehnilise teenistuse vastavust käesoleva määruse nõuetele, esitab määrav kinnitusasutus komisjonile dokumentaalsed tõendid, mis tõendavad tehnilise teenistuse pädevust ja korra olemasolu, millega tagatakse tehnilise teenistuse korrapärane jälgimine määrava kinnitusasutuse poolt ning selle vastavus käesoleva määruse ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide nõuetele.

Kinnitusasutus, kes soovib enda määramist tehniliseks teenistuseks vastavalt artikli 63 lõikele 2, tõendab oma vastavust dokumentaalselt hindamise kaudu, mille viivad läbi audiitorid, kes ei ole hinnatava tegevusega seotud. Nimetatud audiitorid võivad pärineda samast organisatsioonist, kui nende töö on korraldatud hinnatavat tegevust läbiviivast personalist eraldi.

4. Ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus järgib käesoleva artikli asjakohaseid sätteid.

Artikkel 67

Teavitamise kord

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile iga nende poolt määratud tehnilise teenistuse nime, aadressi, sealhulgas elektronposti aadressi, vastutavate isikute nimed ja tegevuste kategooria ning kõigist nimetatud määramiste hilisematest muudatustest. Teates nimetatakse, milliste II lisas loetletud teemade jaoks tehnilised teenistused on määratud.

2. Tehniline teenistus võib artikli 63 lõikes 1 osutatud tegevusi tüübikinnituse eest vastutava määrava kinnitusasutuse nimel läbi viia ainult siis, kui komisjonile on tehnilisest teenistusest eelnevalt teatatud vastavalt käesoleva artikli lõikele 1.

3. Sama tehnilise teenistuse võivad määrata mitu määravat kinnitusasutust ning nende määravate kinnitusasutuste liikmesriigid võivad sellest teatada olenemata tegevuste kategooriast või kategooriatest, mida teenistus hakkab artikli 63 lõike 1 kohaselt läbi viima.

4. Komisjoni teavitatakse kõigist nimetatud määramiste hilisematest asjakohastest muudatustest.

5. Kui II lisas loetletud õigusakti kohaldamiseks on vaja määrata konkreetne organisatsioon või pädev organ, mille tegevus ei kuulu artikli 63 lõikes 1 osutatute alla, teatakse sellest vastavalt käesoleva artikli sätetele.

6. Komisjon avaldab käesoleva artikli kohaselt teavitatud tehniliste teenistuste nimekirja ja üksikasjad oma veebisaidil.

Artikkel 68

Muudatused määramistes

1. Kui määrav kinnitusasutus on veendunud või talle on teatatud, et tema määratud tehniline teenistus ei vasta enam käesolevas määruses sätestatud nõuetele või et ta ei ole oma kohustusi täitnud, siis piirab määrav kinnitusasutus määramist või peatab või tühistab selle, sõltuvalt nõuetele mittevastavuse või kohustuste täitmata jätmise tõsidusest. Kõnealuse tehnilise teenistuse teatanud liikmesriik teavitab sellest viivitamata komisjoni. Komisjon muudab vastavalt sellele artikli 67 lõikes 6 osutatud avaldatud teavet.

2. Juhul, kui määramine tühistatakse, seda piiratakse või see peatatakse või kui tehniline teenistus on lõpetanud oma tegevuse, siis astub määrav kinnitusasutus vajalikud sammud tagamaks, et kõnealuse tehnilise teenistuse dokumente töötleb mõni teine tehniline teenistus või et need on nõudmisel kättesaadavad määravale kinnitusasutusele või turujärelevalveasutustele.

Artikkel 69

Tehnilise teenistuse pädevuse vaidlustamine

1. Komisjon uurib igat juhtumit, mil tal tekib kahtlus või tema tähelepanu juhitakse kahtlusele, et tehniline teenistus ei ole enam pädev või ei täida enam talle pandud nõudeid ja ülesandeid.
2. Määrava kinnitusasutuse liikmesriik esitab komisjonile selle nõudmisel kogu teabe seoses määramise alusega või asjaomase tehnilise teenistuse määramise säilimisega.
3. Komisjon tagab, et kogu tundlikku teavet, mille ta oma uurimise käigus on omandanud, käsitletakse konfidentsiaalselt.
4. Kui komisjon on veendunud, et tehniline teenistus ei täida või ei täida enam määramise aluseks olevaid nõudeid, siis teavitab ta sellest määrava kinnitusasutuse liikmesriiki eesmärgiga kehtestada koostöös nimetatud liikmesriigiga vajalikud parandusmeetmed, ning nõuab, et see liikmesriik võtaks need parandusmeetmed, sealhulgas vajaduse korral tühistaks määramise.

Artikkel 70

Tehnilise teenistuse tegevusalased kohustused

1. Tehnilised teenistused teostavad tegevuskategooriaid, mille jaoks nad on määratud, määrava kinnitusasutuse nimel ning kooskõlas hindamis- ja katsemenetlustega, mis on sätestatud käesolevas määruses ning II lisa loetletud õigusaktides.

Tehnilised teenistused viivad läbi või juhendavad käesolevas määruses või ühes II lisa loetletud õigusaktidest nimetatud tüübikinnituseks nõutavaid katseid või kontrollimisi, kui ei ole lubatud kasutada alternatiivseid menetlusi. Tehnilised teenistused ei vii läbi katseid, hindamisi või kontrollimisi, mille läbiviimiseks nende kinnitusasutus ei ole neid nõuetekohaselt määranud.

2. Tehnilised teenistused peavad igal ajal
  - a) võimaldama oma määraval kinnitusasutusel tehnilist teenistust vastavushindamise ajal vajaduse korral jälgida ning
  - b) ilma et see piiraks artikli 61 lõike 9 ja artikli 71 kohaldamist, andma oma määravale kinnitusasutusele oma käesoleva määruse rakendusalasse kuuluvate tegevuskategooriate kohta sellist teavet, mida asutus nõuab.
3. Kui tehniline teenistus leiab, et tootja ei ole täitnud käesolevas määruses sätestatud nõudeid, siis teatab ta sellest määravale kinnitusasutusele, et määrav kinnitusasutus nõuaks tootjalt asjakohaste parandusmeetmete võtmist ning seejärel ei väljastaks tüübikinnitustunnistust enne, kui on võetud kinnitusasutust rahuldavad parandusmeetmed.

▼B

4. Kui tüübikinnitustunnistuse väljastamise järel toimuva toodangu vastavuse kontrollimise käigus leiab määrava kinnitusasutuse nimel tegutsev tehniline teenistus, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmetik ei vasta enam käesolevale määrusele, siis teatab ta sellest määravale kinnitusasutusele. Kinnitusasutus võtab asjakohased meetmed, nagu on sätestatud artiklis 33.

*Artikkel 71***Tehnilise teenistuse teavitamiskohustus**

1. Tehnilised teenistused teavitavad oma määravat kinnitusasutust järgmisest:

- a) iga mittevastavus, mis võib põhjustada tüübikinnitustunnistuse andmisest keeldumise, selle piiramise, peatamise või tühistamise;
- b) määramise ulatust ja tingimusi mõjutavad asjaolud;
- c) turujärelevalveasutustelt saadud teabenõuded nende tegevuse kohta.

2. Oma määrava kinnitusasutuse nõudmise korral annavad tehnilised teenistused teavet tegevuste kohta nende määramisalas ja muude tehtud toimingute, sealhulgas piiriülese tegevuse ja alltöövõtu kohta.

XVII PEATÜKK

RAKENDUSAKTID JA DELEGEERITUD ÕIGUSAKTID*Artikkel 72***Rakendusaktid**

Selleks et saavutada käesoleva määruse eesmärgid ja kehtestada käesoleva määruse rakendamiseks ühtsed tingimused, võtab komisjon kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega vastu rakendusaktid, milles sätestatakse järgmised rakendusmeetmed:

- a) kasutusohutuse seisukohast kriitiliste süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavust puudutava tootja avalduse näidis, millele on osutatud artikli 22 lõikes 7;
- b) teatise ja teatmiku näidised, millele on osutatud artikli 27 lõikes 4;
- c) ELi tüübikinnitustunnistuste numeratsioonisüsteem, millele on osutatud artikli 29 lõikes 4;
- d) ELi tüübikinnitustunnistuse näidis, millele on osutatud artikli 30 lõikes 2;
- e) ELi tüübikinnitustunnistusele lisatava katsetulemuste lehe näidis, millele on osutatud artikli 30 lõikes 3;

▼B

- f) kohaldatavate nõuete või õigusaktide loetelu näidis, millele on osutatud artikli 30 lõikes 6;
- g) katsearuande vormi üldnõuded, millele on osutatud artikli 32 lõikes 1;
- h) vastavustunnistuse näidis, millele on osutatud artikli 38 lõikes 2;
- i) ELi tüübikinnitusmärgi näidis, millele on osutatud artikli 39 lõikes 3;
- j) load ELi tüübikinnituse erandina andmiseks uute tehnoloogiate või uute põhimõtete suhtes, millele on osutatud artikli 40 lõikes 3;
- k) ELi tüübikinnitustunnistuse ja vastavustunnistuse näidised seoses uute tehnoloogiate või uute põhimõtetega, millele on osutatud artikli 40 lõikes 4;
- l) luba liikmesriigil tüübikinnituse kehtivusaega pikendada, millele on osutatud artikli 41 lõikes 2;
- m) loetelu osadest või lisaseadmetest, millele on osutatud artikli 50 lõikes 2;
- n) artikli 51 lõikes 3 osutatud tunnistuse näidis ja numeratsioonisüsteem ning kõik nimetatud artiklis osutatud loa andmise menetlusega seotud aspektid;
- o) kinnitusasutusele nõuete täitmist tõendava tunnistuse näidis, millele on osutatud artikli 57 lõikes 8.

*Artikkel 73***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab direktiivi 2007/46/EÜ artikli 40 alusel loodud mootorsõidukite tehniline komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

*Artikkel 74***Lisade muutmine**

Ilma et see piiraks käesoleva määruse muude sätete kohaldamist, mis on seotud selle lisade muutmise, antakse komisjonile samuti volitus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, mis puudutavad järgmiste lisade muutmist:

▼B

- i) ► **C1** II lisa B ja C1 osa ◀ seoses täiendavate kasutusohutust ja sõiduki konstruktsiooni puudutavate nõuete kehtestamisega alamkategooria L7e-A raskete neljarattaliste teeliiklussõidukite jaoks;
- ii) II ja V lisa, et lisada viiteid õigusaktidele ja teha parandusi;
- iii) V lisa B osa, et muuta kohaldatavaid etalonkütuseid;
- iv) VI lisa C ja D osa, et võtta arvesse artikli 23 lõikes 4 osutatud uuringu tulemusi ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade vastuvõtmist.

*Artikkel 75***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

▼M2

2. Artikli 18 lõikes 3, artikli 20 lõikes 2, artikli 21 lõikes 8, artikli 22 lõigetes 5 ja 6, artikli 23 lõigetes 6 ja 12, artikli 24 lõikes 3, artikli 25 lõikes 8, artikli 32 lõikes 6, artikli 33 lõikes 6, artikli 50 lõikes 4, artikli 54 lõikes 3, artikli 57 lõikes 12, artiklis 65 ja artiklis 74 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 22. märtsist 2013. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt viieks aastaks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt 22. juuniks 2022 ja üheksa kuud enne iga järgneva viieaastase ajavahemiku lõppu.

▼B

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 18 lõikes 3, artikli 20 lõikes 2, artikli 21 lõikes 5, artikli 22 lõigetes 5 ja 6, artikli 23 lõigetes 6 ja 12, artikli 24 lõikes 3, artikli 25 lõikes 8, artikli 32 lõikes 6, artikli 33 lõikes 6, artikli 50 lõikes 4, artikli 54 lõikes 3, artikli 57 lõikes 12, artiklis 65 ja artiklis 74 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 18 lõike 3, artikli 20 lõike 2, artikli 21 lõike 5, artikli 22 lõigete 5 ja 6, artikli 23 lõigete 6 ja 12, artikli 24 lõike 3, artikli 25 lõike 8, artikli 32 lõike 6, artikli 33 lõike 6, artikli 50 lõike 4, artikli 54 lõike 3, artikli 57 lõike 12, artikli 65 ja artikli 74 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

▼B

XVIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 76***Karistused**

1. Liikmesriigid kehtestavad karistused, mida kohaldatakse, kui ettevõtjad rikuvad käesolevat määrust ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakte või rakendusakte. Nad võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada karistuste rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teevad kõnealused sätted komisjonile teatavaks hiljemalt 23. märtsi 2015 ja teavitavad komisjoni viivitamata kõikidest hilisematest neid sätteid mõjutavatest muudatustest.

2. Karistatavad rikkumised on järgmised:

- a) valeandmete esitamine tüübikinnituse andmise menetluse või tühistamiseni viiva menetluse ajal;
- b) katsetulemuste võltsimine tüübikinnituse saamiseks;
- c) selliste andmete või tehniliste kirjelduste esitamisest hoidumine, mis võiks tuua kaasa tüübikinnituse tagasivõtmise, selle andmisest keeldumise või selle tühistamise;
- d) katkestusseadmete kasutamine;
- e) teabele juurdepääsu tagamisest keeldumine;
- f) tüübikinnitust nõudvate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike turul kättesaadavaks tegemine ettevõtjate poolt ilma sellise tüübikinnituse või sel eesmärgil dokumentide või märgistuse võltsimine.

*Artikkel 77***Üleminekusätted**

1. Ilma et see piiraks käesoleva määruse muude sätete kohaldamist, ei muuda käesolev määrus kehtetuks enne 1. jaanuari 2016 sõidukitele või süsteemidele, osistele või eraldi seadmetikele antud ELi tüübikinnitusi.

2. Kui ei ole sätestatud teisiti, jäävad sõidukitele, süsteemidele, osistele või eraldi seadmetikele artikli 81 lõikes 1 osutatud õigusaktide alusel antud ELi tüübikinnitused olemasolevate sõidukitüüpide jaoks kehtima kuni IV lisas täpsustatud kuupäevadeni.

3. Erandina käesolevast määrusest jätkatakse kategooriate L1e, L2e ja L6e uutele sõidukitüüpidele või selliste sõidukitüüpide jaoks ette nähtud uutele süsteemidele, osistele või eraldi seadmetikele direktiivi 2002/24/EÜ alusel tüübikinnituse andmist kuni 31. detsembrini 2016.

▼B

4. Kinnitusasutused jätkavad ELi tüübikinnituselise laienduste andmist lõikes 1 nimetatud sõidukitele, süsteemidele, osistele või eraldi seadmetele direktiivi 2002/24/EÜ ja teiste artikli 81 lõikes 1 loetletud direktiivide kohaselt. Selliseid tüübikinnitusi ei saa siiski kasutada kogu sõiduki tüübikinnituselise saamiseks käesoleva määruse alusel.

5. Erandina direktiivist 2002/24/EÜ antakse tüübikinnitus ka sõidukitele, mis vastavad käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele keskkonnamõju ja mootori võimsuse alaste nõuete osas, millele on osutatud II lisa A osas, 31. detsembriks 2015.

Sellisel juhul riiklikud asutused ei keela, piira ega takista kinnitatud tüübile vastavate sõidukite registreerimist, turulelaskmist või kasutuselevõtmist.

*Artikkel 78***Aruanne**

1. 31. detsembriks 2020 teavitavad liikmesriigid komisjoni käesolevas määruses sätestatud tüübikinnitusmenetluse kohaldamisest.

2. Lõike 1 kohaselt esitatud teabe alusel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamist käsitleva aruande 31. detsembriks 2021. Eelkõige kaalutakse aruandes, kas käesoleva määruse kohaldamisel saadud kogemuste alusel oleks asjakohane näha X peatükis ette ka väikeseeriaste ELi tüübikinnitus. Kui komisjon peab seda vajalikuks, esitab ta sellekohase ettepaneku.

*Artikkel 79***Läbivaatamine nüüdisaegsete pidurisüsteemide osas**

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. detsembriks 2019 aruande.

2. Nimetatud aruandes analüüsitakse vastavalt tootja valikule mitteblokeeruva pidurisüsteemi ja täiendava kombineeritud pidurisüsteemi kohustuslikku paigaldamist alamkategooria L3e-A1 mootorratastele. See põhineb sellise nõude tehnilise teostatavuse hindamisel, kulutasuvuse analüüsil, liiklusõnnetuste analüüsil ja konsulteerimisel asjaomaste sidusrühmadega. Lisaks võetakse selles arvesse olemasolevaid kõnealuse teemaga seotud Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid.

3. Lõikes 2 osutatud aruande tarvis esitavad liikmesriigid komisjonile 31. detsembriks 2017 kõnealuste mootorratastega toimunud liiklusõnnetuste statistika eelneva nelja aasta kohta, mis põhineb I lisa sätestatud sõidukite liigitusel ning paigaldatud nüüdisaegse pidurisüsteemi tüübil.

4. Aruande tulemuste alusel kaalub komisjon, kas esitada seadusandlik ettepanek nüüdisaegse pidurisüsteemi kohustusliku paigaldamise kohta kõnealustele sõidukite alamkategoriatele.

Artikkel 80

Läbivaatamine üksiksõiduki kinnituste osas

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. detsembriks 2022 aruande lõikes 3 osutatud teemade kohta.
2. Aruanne põhineb konsulteerimisel asjaomaste sidusrühmadega ning selles võetakse arvesse olemasolevaid kõnealuse teemaga seotud Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid.
3. Liikmesriigid esitavad komisjonile 31. detsembriks 2021 järgmise teabe:
  - a) L-kategooria sõidukitele selle liikmesriigi riiklike asutuste poolt enne nende esimest registreerimist antud üksiksõiduki kinnituste arv aastas alates 1. jaanuarist 2016;
  - b) selliste kinnituste aluseks olevad siseriiklikud kriteeriumid, kui need kriteeriumid kalduvad kõrvale ELi tüübikinnituse saamiseks kohustuslikest nõuetest.
4. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud ning aruandes analüüsitakse üksiksõiduki kinnituste hõlmamist käesoleva määrusega ühtlustatud nõuete alusel.

Artikkel 81

Kehtetuks tunnistamine

1. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 77 kohaldamist, tunnistatakse direktiivid 2002/24/EÜ, 93/14/EMÜ, 93/30/EMÜ, 93/33/EMÜ, 93/93/EMÜ, 95/1/EÜ, 97/24/EÜ, 2000/7/EÜ, 2002/51/EÜ, 2009/62/EÜ, 2009/67/EÜ, 2009/78/EÜ, 2009/79/EÜ, 2009/80/EÜ ja 2009/139/EÜ kehtetuks alates 1. jaanuarist 2016.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse direktiivi 2002/24/EÜ puhul vastavalt IX lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 82

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2016.

Alates 22. märtsi 2013 ei või riiklikud asutused keelduda uuele sõidukitüübile ELi tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest või keelata uue sõiduki registreerimist, turulelaskmist või kasutuselevõtmist, kui kõnealune sõiduk vastab käesolevale määrusele ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele, kui tootja seda taotleb.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B

LISADE LOETELU

- I LISA — Sõidukite klassifikatsioon
- II LISA — ELi sõidukite tüübikinnitusnõuete täielik loetelu
- III LISA — Väikeseeriate puhul kohaldatavad piirmäärad
- IV LISA — Käesoleva määruse kohaldamise ajakava seoses tüübikinnitustega
- V LISA A osa — ►**C1** Keskkonnamõju katsed ja nõuded ◀
- V LISA B osa — Tüübikinnituse ja laienduste saamiseks vajalike keskkonnamõju käsitlevate katsenõuete kohaldamine
- VI LISA — Saasteainete heitkoguste piirväärtused, pardadiagnostika (OBD) piirväärtused ja mürataseme piirväärtused tüübikinnituste ja toodangu vastavuse jaoks
- A osa – Summutitoru heitgaaside piirväärtused pärast külmkäivitust
- B osa – Pardadiagnostika (OBD) heitkoguste piirmäärad
- C osa – Kütuseaurude piirväärtused
- D osa – Mürataseme piirväärtused – Euro 4 ja Euro 5
- VII LISA — Saastetõrjeseadmete vastupidavus
- VIII LISA — Rangemad kasutusohutust käsitlevad nõuded⁽²¹⁾
- IX LISA — Vastavustabel

I LISA

Sõidukite klassifikatsioon

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L1e–L7e	Kõik L-kategooria sõidukid	1) pikkus on $\leq 4\,000$ mm või $\leq 3\,000$ mm L6e-B-kategooria sõidukite või $\leq 3\,700$ mm L7e-C-kategooria sõidukite puhul ja 2) laius on $\leq 2\,000$ mm või $\leq 1\,000$ mm L1e-kategooria sõidukite või $\leq 1\,500$ mm L6e-B- või L7e-C-kategooria sõidukite puhul ja 3) kõrgus on $\leq 2\,500$ mm ja
Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L1e	Kerged kahe rattalised mootorsõidukid	4) kaks ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud artikli 4 lõikes 3, ning 5) mootori töömaht on ≤ 50 cm ³ , kui ottomootori tüüpi sise põlemismootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, ja 6) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 45 km/h ja 7) maksimaalne püsiv võimsus või kasulik võimsus (¹) on $\leq 4\,000$ W ja 8) maksimaalne mass= tootja poolt määratud suurim tehniliselt lubatud mass ja
Alamkategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	9) pedaalidega jalgrattad, mis on varustatud täiendava jõuallikaga, mille peamine eesmärk on aidata väntamist, ning 10) täiendav jõuallikas peatub täielikult, kui sõiduk saavutab kiiruse ≤ 25 km/h, ja 11) maksimaalne püsiv võimsus või kasulik võimsus (¹) on $\leq 1\,000$ W ja 12) kolme- või neljarattalisi mootoriga jalgrattaid, mis vastavad täiendavatele alamkategooriate klassifitseerimise kriteeriumidele 9-11, liigitatakse kahe rattaliste L1e-A-kategooria sõidukitega tehniliselt samaväärseteks.
L1e-B	Kahe rattalised mopeedid	9) mis tahes muud L1e-kategooria sõidukid, mida ei saa kriteeriumide 9-12 tõttu klassifitseerida L1e-A-kategooria sõidukina.

▼B

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L2e	Kolmerattalised mopeedid	4) kolm ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud artikli 4 lõikes 3, ja 5) mootori töömaht on $\leq 50 \text{ cm}^3$, kui ottomootori tüüpi siseõlemismootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, või mootori töömaht on $\leq 500 \text{ cm}^3$, kui diiselmootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, ja 6) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on $\leq 45 \text{ km/h}$ ja 7) maksimaalne püsiniivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on $\leq 4\,000 \text{ W}$ ja 8) töökorras sõiduki mass on $\leq 270 \text{ kg}$ ja 9) varustatud kõige rohkem kahe istekohaga, sh juhi istekoht, ja
Alamkategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L2e-P	Reisijate veoks ette nähtud kolmerattalised mopeedid	10) muud L2e-kategooria sõidukid kui need, mis vastavad L2e-U-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele
L2e-U	Tarbesõidukina ette nähtud kolmerattalised mopeedid	10) ette nähtud kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele: <ul style="list-style-type: none"> a) koormaplatvormi pikkus $\times$ koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus $\times$ sõiduki maksimaalne laius või b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud ja d) suudab kanda kuni 600 mm^3 vastavat miinimummahtu.

▼B

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L3e ⁽²⁾	Kaherattalised mootorrattad	4) kaks ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud artikli 4 lõikes 3, ja 5) maksimaalne mass= tootja poolt määratud suurim tehniliselt lubatud mass ja 6) kaherattalised sõidukid, mida ei saa klassifitseerida L1e-kategooriasse.
Alamkategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L3e-A1	Väikese võimsusega mootorrattad	7) mootori töömaht on $\leq 125 \text{ cm}^3$, 8) maksimaalne püsivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on $\leq 11 \text{ kW}$ ja 9) võimsuse ⁽¹⁾ /massi suhe on $\leq 0,1 \text{ kW/kg}$.
L3e-A2	Keskmise võimsusega mootorrattad	7) maksimaalne püsivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on $\leq 35 \text{ kW}$ ja 8) võimsuse ⁽¹⁾ /massi suhe on $\leq 0,2 \text{ kW/kg}$ ja 9) ei ole saadud sõidukist, millel on rohkem kui kaks korda võimsam mootor, ⁽¹⁾ ja 10) L3e-kategooria sõidukid, mida ei saa täiendavate alamkategooriate klassifitseerimiskriteeriumide 7, 8 ja 9 alusel klassifitseerida L3e-A1-kategooria sõidukina.
L3e-A3	Suure võimsusega mootorrattad	7) muud L3e-kategooria sõidukid, mida ei saa klassifitseerimiskriteeriumide alusel klassifitseerida L3e-A1- ega L3e-A2-kategooria sõidukina.

▼B

Alamkategoriate alamkategoriad	Alamkategoria alamkategoria nimi	L3e-A1-, L3e-A2- või L3e-A3-kategooria sõidukite klassifitseerimiskriteeriumidele lisanduvad alamkategoriate alamkategoriate klassifitseerimise kriteeriumid
L3e-AxE (x = 1, 2 või 3)	Enduro-mootorrattad	a) istmekõrgus on ≥ 900 mm ja b) kliirens on ≥ 310 mm ja c) üldine ülekandearv kõrgeimal käigul (põhikäigukasti ülekandearv x lisikäigukasti ülekandearv kõrgeimal käigul x peälekande arv) on $\geq 6,0$ ja d) elektrilise või hübriidelektrilise jõuallikaga sõiduki puhul on töökorras sõiduki mass pluss jõuaku mass ≤ 140 kg ja e) puudub kaassõitja istekoht.
L3e-AxT (x = 1, 2 või 3)	Trial-mootorrattad	a) istmekõrgus on ≤ 700 mm ja b) kliirens on ≥ 280 mm ja c) kütusepaagi maksimaalne maht on ≤ 4 l ja d) üldine ülekandearv kõrgeimal käigul (põhikäigukasti ülekandearv x lisikäigukasti ülekandearv kõrgeimal käigul x peälekande arv) on $\geq 7,5$ ja e) sõidukorras sõiduki mass on ≤ 100 kg ja f) puudub kaassõitja istekoht.

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L4e	Kaherattalised külgkorviga mootorrattad	4) baasmootorsõidukid, mis vastavad L3e-kategooria sõidukite kategooria ja alamkategoriate kriteeriumidele, ja 5) ühe külgkorviga baasmootorsõidukid ja 6) kõige rohkem nelja istekohaga, sh külgkorviga mootorratta juhi koht, ja 7) külgkorvis kõige rohkem kaks kaassõitjatele mõeldud istekohta ja 8) maksimaalne mass= tootja poolt määratud suurim tehniliselt lubatud mass.

▼B

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L5e	Kolmerattalised mootorsõidukid	4) kolm ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud artikli 4 lõikes 3, ja 5) sõidukorras sõiduki mass on $\leq 1\,000$ kg ja 6) kolmerattalised sõidukid, mida ei saa klassifitseerida L2e-kategooria sõidukiks, ja
Alamkategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid	7) muud L5e-kategooria sõidukid kui need, mis vastavad L5e-B-kategooria sõidukite eriomasele klassifikatsioonile, ja 8) kõige rohkem viie istekohaga, sh juhi istekoht.
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid	7) ette nähtud kasutamiseks tarbesõidukitena ning neid iseloomustab suletud juhi- ja sõitjateruum, millesse saab siseneda kõige rohkem kolmest küljest, ja 8) kõige rohkem kaks istekohta, sh juhi istekoht, ja 9) ette nähtud kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele: <ul style="list-style-type: none"> a) koormaplatvormi pikkus $\times$ koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus $\times$ sõiduki laius või b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud ja d) suudab kanda kuni 600 mm^3 vastavat miinimummahtu.

▼B

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L6e	Kerged neljarattalised sõidukid	4) neli ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud artikli 4 lõikes 3, ja 5) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 45 km/h ja 6) sõidukorras sõiduki mass on ≤ 425 kg ja 7) mootori töömaht on ≤ 50 cm ³ , kui ottomootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, või mootori töömaht on ≤ 500 cm ³ , kui diiselmootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, ja 8) kõige rohkem kaks istekohta, sh juhi istekoht, ja
Alamkategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	9) L6e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L6e-B-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja 10) maksimaalne püsiniivõimsus või kasulik võimsus (¹) on $\leq 4\,000$ W.
L6e-B	Kerged neljarattalised liikurid	9) suletud juhi- ja sõitjateruum, millesse saab siseneda kõige rohkem kolmest küljest, ja 10) maksimaalne püsiniivõimsus või kasulik võimsus (¹) on $\leq 6\,000$ W ja
Alamkategooria	Alamkategooria nimi	L6e-B-kategooria sõidukite kriteeriumidele lisanduvad alamkategooria alamkategoriasse klassifitseerimise kriteeriumid
L6e-BP	Kerged neljarattalised liikurid reisijate veoks	11) L6e-B-alamkategooria sõidukid, mis on ette nähtud peamiselt reisijate veoks, ja 12) muud L6e-B-kategooria sõidukid kui need, mis vastavad L6e-BU-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele.
L6e-BU	Kerged neljarattalised kaubaveoliikurid	11) ette nähtud kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele: <ul style="list-style-type: none"> a) koormaplatvormi pikkus $\times$ koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus $\times$ sõiduki laius või b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud ja d) suudab kanda kuni 600 mm³ vastavat miinimummahtu.

▼B

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L7e	Rasked neljarattalised sõidukid	4) neli ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud artikli 4 lõikes 3, ja 5) töökorras sõiduki mass on a) ≤ 450 kg sõitjate veo puhul; b) ≤ 600 kg kaupade veo puhul ja 6) muud L7e-kategooria sõidukid kui need, mida ei saa klassifitseerida L6e-kategooria sõidukitena, ja
Alamkategooria	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	7) L7e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-B- ega L7e-C-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, või 8) sõidukid, mis on mõeldud ainult sõitjate veoks, ja 9) maksimaalne püsiniivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on ≤ 15 kW ja
Alamkategooria alamkategooriad	Alamkategooria alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L7e-A1	Alamkategooria A1 rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	10) kõige rohkem kaks saduliste kohta, sh juhi istekoht, ja 11) roolimiseks mõeldud juhtraud.
L7e-A2	Alamkategooria A2 rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	10) L7e-A-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-A1-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja 11) kõige rohkem kaks muud kui saduliste kohta, sh juhi istekoht.
Alamkategooria	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L7e-B	Rasked neljarattalised maastikusõidukid	7) L7e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-C-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja 8) kliirens on ≥ 180 mm ja
Alamkategooria alamkategooriad	Alamkategooria alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L7e-B1	Neljarattalised maastikusõidukid	9) kõige rohkem kaks saduliste kohta, sh juhi istekoht, ja 10) varustatud roolimiseks mõeldud juhtrauga ja 11) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 90 km/h ja 12) teljevahe suhe kliirensiga on ≤ 6
L7e-B2	Kõrvutiasetsevate istmetega (<i>side-by-side</i>) bagid	9) muud L7eB-kategooria sõidukid kui L7e-B1-kategooria sõidukid ja 10) kõige rohkem kolm muud kui saduliste kohta, millest kaks asuvad kõrvuti, sh juhi istekoht, ja 11) maksimaalne püsiniivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on ≤ 15 kW ja 12) teljevahe suhe kliirensiga on ≤ 8 .

▼B

Alamkategoria alamkategoriad	Alamkategoria alamkategoria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L7e-C	Rasked neljarattalised liikurid	7) L7e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-B-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja 8) maksimaalne püsivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on ≤ 15 kW ja 9) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 90 km/h ja 10) suletud juhi- ja sõitjateruum, millesse saab siseneda kõige rohkem kolmest küljest, ja
Alamkategoria alamkategoriad	Alamkategoria alamkategoria nimi	L7e-C-kategooria sõidukite alamkategoria kriteeriumidele lisanduvad alamkategoria alamkategoriasse klassifitseerimise kriteeriumid
L7e-CP	Rasked neljarattalised liikurid reisijate veoks	11) L7e-C-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-CU-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja 12) kõige rohkem neli muud kui saduliste kohta, sh juhi istekoht.
L7e-CU	Rasked neljarattalised kaubaveoliikurid	11) ette nähtud üksnes kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele: a) koormaplatvormi pikkus $\times$ koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus $\times$ sõiduki laius või b) eespool defineeritud vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud ja d) suudab kanda kuni 600 mm^3 vastavat miinimumahtu ja 12) kõige rohkem kaks muud kui saduliste kohta, sh juhi istekoht.

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

II LISA

ELi sõidukite tüübikinnitusõuete täielik loetelu ⁽³⁾

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad											
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A	L7e-B	L7e-C
A	KESKKONNA- JA VÕIMSUSNÕUDED														
1	23 ja 24	keskkonnakatsed, millega mõõdetakse heitgaase, kütuseaure, kasvuhooonegaase ja kütusekulu ja etalonkütuseid		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2		sõiduki maksimaalne valmistajakiirus, mootori maksimaalne pöörde-moment ja mootori maksimaalne püsinimivõimsus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3		müraga seotud katsemenetlused		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

▼B

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad													
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A1	L7e-A2	L7e-B1	L7e-B2	L7e-C
B	SÕIDUKI KASUTUSOHUTUSE NÕUDED																
1	22	helisignaalseadmed			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2		pidurisüsteemid (k.a mitteblokeeruvad ja kombineeritud pidurisüsteemid)		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3		elektriline ohutus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4		tootja kinnituses esitatud nõuded kasutusohutuse süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavuskatsete kohta		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5		eesmised ja tagumised allasõidutõkked				KOP			KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP
6		klaasid, klaasipuhastid ja -pesurid ning jäätumisvastased ja klaasisoojendusseadmed			KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	X	KOP	X	KOP	KOP	KOP	KOP	X
7		juhi kasutatavad juhtseadised, sh juhtseadiste, märgutulede ja näidikute tähistus			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
8		valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamine, k.a automaatselt sisselülituv valgustus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9		tahapoole nähtavus			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10		ümbermineku korral kaitsvad struktuurid														X	
11		turvavöö kinnituspunktid ja turvavööd				KOP				X	KOP	KOP	KOP	X		X	X
12		istekohad (sadulad ja istmed)		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

▼B

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad													
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A1	L7e-A2	L7e-B1	L7e-B2	L7e-C
13		juhitavus, kurviomadused, pööratavus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14		rehvide paigaldus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15		sõiduki suurima kiiruse piiramise märk ja selle asetus sõidukil				KOP				KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	X	X	KOP
16		sõitjate kaitstesüsteemid, sealhulgas sisustus, peatoed ja sõiduki ukсед				KOP			KOP	KOP	KOP	KOP		KOP		KOP	KOP
17		maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus ja/või sõiduki ehitusest tingitud kiirusepiirang		X	X	X	KOP	KOP			X	X	X	X	X	X	X
18		sõiduki struktuuri terviklikkus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

▼B

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad													
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A1	L7e-A2	L7e-B1	L7e-B2	L7e-C

▼C1

C1 SÕIDUKI KONSTRUKTSIOONI- JA ÜLDISE TÜÜBIKINNITUSE NÕUDED

▼B

1	20	Sõiduki konstruktsiooni- ja üldise tüübi- kinnituse nõuded		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2	25	tüübi kinnitusmenetluse kord		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3	33	toodangu vastavus nõuetele		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4	18	haakeseadised ja lisaseadised		KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP
5	18	seadmed sõiduki omavolilise kasutamise takistamiseks		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6	18	elektromagnetiline ühilduvus (EMC)		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7	18	väljaulatuvad osad		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
8	18	kütusepaak		KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP
9	18	koormaplatvormid				KOP				X			KOP			KOP	KOP
10	18	massid ja mõõtmed		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
11	21	pardadiagnostikasüsteem					X	X	X	X	►M2 — ◄	►M2 — ◄	X	X	X	X	X
12	18	reisijate käepidemed ja jalatoed			X	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	X		KOP	KOP	KOP	KOP	
13	18	tagumise numbrimärgi koht		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14	18	remondi- ja hooldusteave		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15	18	tugihargid		X	X		X										

▼**B**

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad													
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A1	L7e-A2	L7e-B1	L7e-B2	L7e-C
C2	TEHNILISTELE TEENISTUSTELE ESITATAVAD NÕUDED																
16	65	tehniliste teenistuste tulemusstandardid ja hindamine															

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

III LISA

Väikeseeriade puhul kohaldatavad piirmäärad

Sõiduki (alam)kategooria	Sõiduki (alam)kategooria	Väikeseeria (ühikut iga turul kättesaadavaks tehtud, registreeritud ja kasutuselevõetud tüübi kohta aastas)
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	50
L1e-B	Kahe rattalised mopeedid	
L2e	Kolme rattalised mopeedid	
L3e	Kahe rattalised mootorrattad	75
L4e	Kahe rattalised küljkorviga mootorrattad	150
L5e-A	Kolme rattalised sõidukid	75
L5e-B	Kolme rattalised kommertssõidukid	150
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	30
L6e-B	Kerged neljarattalised liikurid	150
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	30
L7e-B	Rasked neljarattalised maastikusõidukid	50
L7e-C	Rasked neljarattalised liikurid	150

▼ **B**

IV LISA

Käesoleva määruse kohaldamise ajakava seoses tüübikinnitusega

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskuupäev
1.	Delegeeritud õigusakti kohaldamine keskkonna- ja võimsusnõuete osas, II lisa A osas loetletud punktid				
1.1.	I katsetüüp: summutitoru heitgaaside katse pärast külmkäivitust	—	—	—	—
1.1.1.	Katsetsükkel	—	—	—	—
1.1.1.1.	I katsetüüp: Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 47 katsetsükkel	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	31.12.2020
1.1.1.2.	I katsetüüp: Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 40 (linnasõidutsükkel, kui on kohaldatav)	L5e-B, L7e-B, L7e-C	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.1.1.3.	I katsetüüp: WMTC, 2. etapp	L3e, L4e, L5e-A, L7e-A	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.1.1.4.	I katsetüüp: läbivaadatud WMTC-l põhinev katsetsükkel	L1e–L7e	1.1.2020	1.1.2021	
1.1.2.	I katsetüüp: summutitoru heitgaaside piirväärtused		—	—	—
▼ M2					
1.1.2.1.	Euro 4: VI lisa A1 osa	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	31.12.2020; L2e-U ja L6e-B: 31.12.2024
1.1.2.2.	Euro 4: VI lisa A1 osa	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020; L3e-AxE ja L3e-AxT: 31.12.2024
1.1.2.3.	Euro 5: VI lisa A2 osa	L1e–L7e	1.1.2020; L2e-U, L3e-AxE, L3e-AxT ja L6e-B puhul: 1.1.2024	1.1.2021; L2e-U, L3e-AxE, L3e-AxT ja L6e-B puhul: 1.1.2025	
▼ B					
1.2.	II katsetüüp: heitgaaside katse (suurendatud pööretega) tühikäigul / vabal kiirendusel				
1.2.1.	II katsetüüp: heitgaaside katse (suurendatud pööretega) tühikäigul / vabal kiirendusel	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
1.2.2.	II katsetüüp: heitgaaside katse (suurendatud pööretega) tühikäigul / vabal kiirendusel	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	
1.3.	III katsetüüp: karterigaaside heite puudumine				
1.3.1.	III katsetüüp: karterigaaside heite puudumine	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
1.3.2.	III katsetüüp: karterigaaside heite puudumine	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	

▼B

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskuupäev
1.4.	IV katsetüüp: kütuseaurud		—	—	—
1.4.1.	Kütusepaagi läbilaskvuskatse	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2017	
1.4.2.	Kütusepaagi läbilaskvuskatse	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2016	
1.4.3.	SHED-katse	L3e, L4e, L5e-A, L7e-A	1.1.2016	1.1.2017	
1.4.4.	SHED-katse	L6e-A	1.1.2017	1.1.2018	
1.4.5.	SHED-katse piirväärtused, VI lisa C1 osa	L3e, L4e, L5e-A L7e-A	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.4.6.	SHED-katse piirväärtused, VI lisa C1 osa	L6e-A	1.1.2017	1.1.2018	31.12.2020
1.4.7.	SHED-katse või kütuse imbumise katse sõltuvalt artikli 23 lõigetes 4 ja 5 osutatud uuringu tulemustest	L1e-A, L1e-B, L2e, L5e-B, L6e-B, L7e-B, L7e-C	1.1.2020	1.1.2021	
1.4.8.	SHED-katse piirväärtused, VI lisa C2 osa, sõltuvalt artikli 23 lõigetes 4 ja 5 osutatud uuringu tulemustest	L1e–L7e	1.1.2020	1.1.2021	
1.5.	V katsetüüp: vastupidavuse katsetamine ⁽³⁾				
1.5.1.	Euro 4 vastupidavusläbisõit, VII lisa A ja B osad	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	31.12.2020
1.5.2.	Euro 4 vastupidavusläbisõit, VII lisa A ja B osad	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.5.3.	Euro 5 vastupidavusläbisõit, VII lisa A ja B osad	L1e–L7e	1.1.2020	1.1.2021	
1.6.	VI katsetüüpi ei ole omistatud	—	—	—	—
1.7.	VII katsetüüp: kasvuhoonegaaside/kütuse või elektrienergia kulu mõõtmine ja aruandlus			—	
1.7.1.	VII katsetüüp: kasvuhoonegaaside/kütuse või elektrienergia kulu mõõtmine ja aruandlus	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
1.7.2.	VII katsetüüp: kasvuhoonegaaside/kütuse või elektrienergia kulu mõõtmine ja aruandlus	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	
1.8.	VIII katsetüüp: pardadiagnostika (OBD) keskkonnakatse		—	—	

▼ **B**▼ **M2**

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskuupäev
1.8.1.	I põlvkonna OBD-süsteemi tööõudused	L3e, L4e, L5e-A, L7e-A	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
	I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse (VIII katsetüüp)				
	I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse piirmäärad, VI lisa B1 osa				
1.8.2.	I põlvkonna OBD-süsteemi tööõudused, sealhulgas töörežiim, mis vähendab olulisel määral mootori pöördemomenti	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2020	1.1.2021	31.12.2024
	I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse (VIII katsetüüp)				
	I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse piirmäärad, VI lisa B1 osa				
1.8.3.	I põlvkonna OBD-süsteemi tööõudused, sealhulgas töörežiim, mis vähendab olulisel määral mootori pöördemomenti	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2024	1.1.2025	
	I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse (VIII katsetüüp)				
	I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse piirmäärad, VI lisa B2 osa				
1.8.4.	II põlvkonna OBD-süsteemi tööõudused, välja arvatud katalüsaatori seire	L3e (välja arvatud L3e-AxE ja L3e-AxT), L4e, L5e-A, L7e-A	1.1.2020	1.1.2021	31.12.2024
	II põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse (VIII katsetüüp)				
	II põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse piirmäärad, VI lisa B1 osa				
1.8.5.	II põlvkonna OBD-süsteemi tööõudused,	L3e (välja arvatud L3e-AxE ja L3e-AxT), L4e, L5e-A, L7e-A	1.1.2024	1.1.2025	
	II põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse (VIII katsetüüp),				
	II põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse piirmäärad, VI lisa B2 osa				

▼ B

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskuupäev
1.9.	IX katsetüüp: müratase ⁽³⁾				
▼ <u>M2</u>					
1.9.1.	Mürataseme katse ja piirväärtused, VI lisa D osa	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
1.9.2.	Mürataseme katse ja piirväärtused ⁽³⁾ , VI lisa D osa	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	
▼ <u>B</u>					
1.9.3.	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63, 92 ja VI lisa D osa piirväärtused	L1e–L7e			
▼ <u>M2</u>					
1.9.4.	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63, 92 ning sellega seoses komisjoni kavandatud uued piirväärtused	L1e–L7e			
▼ <u>B</u>					
1.10.	Mootori võimsuse katsed ja nõuded seoses sõiduki maksimaalse valmistajakiiruse, mootori maksimaalse pöördemomendi, maksimaalse püsinimivõimsuse või kasuliku võimsuse ja suurima võimsusega				
1.10.1.	Mootori võimsuse katsed ja nõuded	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
1.10.2.	Mootori võimsuse katsed ja nõuded	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	

▼B

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskuupäev
2.	Sõiduki kasutusohutuse nõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa B osas ⁽³⁾ loetletud punktid				
2.1.	Sõiduki kasutusohutuse nõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa B osas ⁽³⁾ loetletud punktid	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
2.2.	Sõiduki kasutusohutuse nõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa B osas ⁽³⁾ loetletud punktid	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	
2.3.	VIII lisas nimetatud rangemad ohutusnõuded ⁽³⁾		—	—	
2.3.1.	Automaatselt sisselülituv valgustus	L1e–L7e	1.1.2016	1.1.2016	
2.3.2.	Ohutu pööramise seade (diferentsiaal või samaväärne seade)	L1e–L7e	1.1.2016	1.1.2017	
2.3.3.	Nüüdisaegsed pidurisüsteemid, kohustuslik paigaldus	L3e	1.1.2016	1.1.2017	—

▼ **B**

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskoopäev
3.	Sõiduki konstruktsiooninõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, ► C1 II lisa C1 osas ⁽³⁾ ◀ loetletud punktid				
3.1.	Sõiduki konstruktsiooninõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, ► C1 II lisa C1 osas ⁽³⁾ ◀ loetletud punktid	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
3.2.	Sõiduki konstruktsiooninõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, ► C1 II lisa C1 osas ⁽³⁾ ◀ loetletud punktid	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	

▼B

Punkt	Kirjeldus	(Alam)kategooria	Uued sõidukitüübid Kohustuslik	Olemasolevad sõidukitüübid Kohustuslik	Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimiskuupäev
4.	Rakendusakti kohaldamine haldusnõuete kohta				
4.1.	Rakendusakti kohaldamine haldusnõuete kohta	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
4.2.	Rakendusakti kohaldamine haldusnõuete kohta	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

▼ **B**

V LISA

▼ **M1**A) ► **C1** Keskkonnamõju katsed ja nõuded ◀L-kategooria sõidukid võivad saada tüübikinnituse vaid juhul, kui need vastavad järgmistele ► **C1** keskkonnamõju nõuetele ◀.

Katse tüüp	Kirjeldus	Nõuded: piirväärtused	Alaliigituse kriteeriumid lisaks artiklile 2 ja I lisale	Nõuded: katsemenetlused
I	Summutitoru heitgaasid pärast külmkäivitust	VI lisa A osa	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 II lisa punkt 4.3	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 II lisa
II	— Ottomootor või ottomootoriga hübriid ⁵ : heide tühikäigul ja suurendatud kiirusega tühikäigul — Diiselmootor või diiselmootoriga hübriid: vaba kiirenduse katse	Direktiiv 2009/40/EÜ ⁶	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 II lisa punkt 4.3	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 III lisa
III	Karterigaasid	Saastevaba, kinnine karter. Sõiduki kogu kasutusaja jooksul ei tohi karterigaasid pääseda otse ümbritsevasse keskkonda	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 XI lisa punkt 3.2	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 IV lisa
IV	Kütuseaurud	VI lisa C osa	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 XI lisa punkt 3.2	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 V lisa
V	Saastetõrjeseadmete vastupidavus	VI ja VII lisa	SRC-LeCV: Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 VI lisa 1. liite punkt 2 USA EPA AMA: Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 VI lisa 2. liite punkt 2.1	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 VI lisa
VI	VI tüübi katse ei ole asjakohane	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata

▼ **M1**

Katse tüüp	Kirjeldus	Nõuded: piirväärtused	Alaliigituse kriteeriumid lisaks artiklile 2 ja I lisale	Nõuded: katsemenetlused
VII	Süsinikdioksiidi heitkogused, kütuse ja/või elektrienergia kulu ja ühe laadimisega läbitav vahemaa	Mõõtmine ja aruandlus, tüübikinnituse piirväärtused puuduvad.	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 II lisa punkt 4.3	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 VII lisa
VIII	OBD keskkonnakatsed	VI lisa B osa	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 II lisa punkt 4.3	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 VIII lisa
IX	Müratase	VI lisa D osa	Kui ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63 ja 92 asendavad keskkonnamõju ja mootori võimsust käsitlevas delegeeritud õigusaktis sätestatud ELi omandiõigusega seotud nõuded, valitakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni nimetatud eeskirjades (6. lisa) sätestatud (alam)kategoriate kriteeriumid vastavalt IX katsetüübi mürataseme katsetele.	Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 134/2014 IX lisa.

▼B

B) Tüübikinnituse ja laienduste saamiseks vajalike keskkonnamõju käsitlevate katsenõuete kohaldamine

	Ottomootoriga sõidukid, sh hübriidsõidukid									Diiselmootoriga sõidukid, sh hübriidsõidukid		Elektrisõiduk või suruõhutamootoriga sõiduk	Vesinikkütuseelemendiga sõiduk
	►C1 Ühekütuselised ◀				Kahekütuselised			Mitmekütuselised		Mitmekütuselised	Ühekütuselised		
	►C1 Bensiin (E5) ◀	Veeldatud naftagaas	Maagaas/ biometaan	H ₂	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Maagaas/ biometaan	Diisel (B5)	Diisel (B5)		
Veeldatud naftagaas					Maagaas/ biometaan	H ₂	Etanool (E85)	H ₂ NG	Biodiisel				
I tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei
►M2 I tüübi katse ⁽¹⁹⁾ Tahkete osakeste mass (ainult Euro 5) ◀	Jah	Ei	Ei	Ei	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Ei	Jah (ainult B5)	Jah	Ei / jah suruõhutamootori puhul	Ei
II tüübi katse, ⁽¹⁹⁾ k.a suitsusus vaid diiselmootori puhul	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (ainult bensiin)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (ainult maagaas/ biometaan)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei
III tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Ei	Ei
IV tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Ei	Ei	Ei	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei

▼B

	Ottomootoriga sõidukid, sh hübriidsõidukid									Diiselmootoriga sõidukid, sh hübriidsõidukid		Elektrisõiduk või suruõhumootoriga sõiduk	Vesinikkütuselemendiga sõiduk
	►C1 Ühekütuselised ◀				Kahekütuselised			Mitmekütuselised		Mitmekütuselised	Ühekütuselised		
	►C1 Bensiin (E5) ◀	Veeldatud naftagaas	Maagaas/ biometaan	H ₂	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Maagaas/ biometaan	Diisel (B5)	Diisel (B5)		
					Veeldatud naftagaas	Maagaas/ biometaan	H ₂	Etanool (E85)	H ₂ NG	Biodiisel			
V tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult maagaas/ biometaan)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei
VII tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah	Jah (ainult energiakulu)	Jah (ainult kütusekulu)
VIII tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult maagaas/ biometaan)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei
IX tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	►C1 Ei ⁽²⁰⁾ jah suruõhumootori puhul ◀	►C1 Ei ⁽²⁰⁾ ◀

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

VI LISA

Saasteainete heitkoguste piirväärtused, pardadiagnostika (OBD) piirväärtused ja mürataseme piirväärtused tüübikinnituste ja toodangu vastavuse jaoks

A) Summutitoru heitgaaside piirväärtused pärast külmkäivitust

A1) Euro 4

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro-tase	Süsinikmonoksiidi mass (CO)	Süsivesinike üldmass (THC)	Lämmastikoksiidide mass (NO _x)	Tahkete osakeste mass (PM)	Katsetsükkel
				L ₁ (mg / km)	L ₂ (mg / km)	L ₃ (mg / km)	L ₄ (mg / km)	
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	ottomootor/diiselmootor/hübrid	Euro 4	560	100	70		ECE eeskiri nr 47
L1e-B	Kaherattalised mopeedid	ottomootor/diiselmootor/hübrid	Euro 4	1 000	630	170	—	ECE eeskiri nr 47
L2e	Kolmerattalised mopeedid	ottomootor/diiselmootor/hübrid	Euro 4	1 900	730	170	—	ECE eeskiri nr 47
L3e L4e (7) L5e-A L7e-A	— Kaherattalised mootorrattad, külgorviga ja ilma — Kolmerattalised sõidukid — Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor/hübriidottomootor, v _{max} < 130 km/h	Euro 4	1 140	380	70	—	WMTC, 2. etapp
		ottomootor/hübriidottomootor, v _{max} ≥ 130 km/h	Euro 4	1 140	170	90	—	WMTC, 2. etapp
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor	Euro 4	1 000	100	300	80 (8)	WMTC, 2. etapp
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid	ottomootor/hübriidottomootor	Euro 4	2 000	550	250	—	ECE eeskiri nr 40
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor	Euro 4	1 000	100	550	80 (8)	ECE eeskiri nr 40
L6e-A, L6e-B	Kerged teeliiklussõidukid Kerged neljarattalised sõidukid	ottomootor/hübriidottomootor	Euro 4	1 900	730	170		ECE eeskiri nr 47
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor	Euro 4	1 000	100	550	80 (8)	ECE eeskiri nr 47
L7e-B L7e-C	Rasked neljarattalised maastikusõidukid Rasked neljarattalised sõidukid	ottomootor/hübriidottomootor	Euro 4	2 000	550	250	—	ECE eeskiri nr 40
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor	Euro 4	1 000	100	550	80 (8)	ECE eeskiri nr 40

▼B

A2) Euro 5

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase ⁽⁴⁾	Süsinikmonoksiidi mass (CO)	Süsivesinike üldmass (THC)	Metaanist erinevate süsivesinike mass (NMHC)	Lämmastikoksiidide mass (NO _x)	Tahkete osakeste mass (PM)	Katsetsükkel
				L ₁ (mg/km)	L _{2A} (mg/km)	L _{2B} (mg/km)	L ₃ (mg/km)	L ₄ (mg/km)	
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	ottomootor/diiselmootor/hübriid	Euro 5	500	100	68	60	4,5 ⁽⁹⁾	Läbivaadatud WMTC ⁽¹⁰⁾
L1e-B-L7e	Kõik muud L-kategooria sõidukid	ottomootor/hübriidottomootor	Euro 5	1 000	100	68	60	4,5 ⁽⁹⁾	Läbivaadatud WMTC
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor		500	100	68	90	4,5	Läbivaadatud WMTC

▼B

B) Pardadiagnostika (OBD) heitkoguste piirväärtused

B1) Euro 4, OBD I etapp

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro-tase	Süsinikmonoksiidi mass (CO)	Süsivesinike üldmass (THC)	Lämmastikoksiidide mass (NO _x)	Katsetsükkel
				OT ₁ (mg/km)	OT ₂ (mg/km)	OT ₃ (mg/km)	
L3e ⁽⁵⁾ L4e ⁽⁷⁾ L5e-A L7e-A	— Kahe rattalised mootorrattad, külgorviga ja ilma — Kolme rattalised sõidukid — Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor/hübriidottomootor, v _{max} < 130 km/h	Euro 4	2 170	1 400	350	WMTC, 2. etapp
		ottomootor/hübriidottomootor, v _{max} ≥ 130 km/h		2 170	630	450	WMTC, 2. etapp
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor hübriid		2 170	630	900	WMTC, 2. etapp

▼M2

▼B

B2) Euro 5, OBD I etapp ja OBD II etapp ⁽⁴⁾

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro-tase	Süsinikmonoksiidi mass (CO)	Metaanist erinevate süsivesinike mass (NMHC)	Lämmastikoksiidide üldmass (NO _x)	Tahkete osakeste mass (PM)	Katsetsükkel
				OT ₁ (mg/km)	OT ₂ (mg/km)	OT ₃ (mg/km)	OT ₄ (mg/km)	
► <u>M2</u> L3e, L4e, L5e, L7e ◀	► <u>M2</u> Kõik L-kategooria sõidukid, välja arvatud L1e-, L2e- ja L6e-kategooria ◀	ottomootor/hübriidottomootor	Euro 5	1 900	250	300	50	Läbivaadatud WMTC
		diiselmootor/hübriiddiiselmootor	Euro 5	1 900	320	540	50	Läbivaadatud WMTC

▼B

C) Kütuseaurude piirväärtused

C1) Euro 4

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro-tase	Süsivesinike üldmass (THC) (mg/test)	Katsetükk
L3e L4e ⁽⁷⁾	Kaherattalised mootorrattad, ⁽¹³⁾ külgkorviga ja ilma	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4	2 000	SHED
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4		
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4		
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4		

▼B

C2) Euro 5

Sõiduki kategooria ⁽¹²⁾	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro-tase	Läbilaskvuskatse (mg/m ² /päev)		Süsivesinike üldmass (THC) SHED-katsel (mg/katse)
				Kütusepaak	Kütusevoolik	Sõiduk
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 5	1 500	15 000	1 500
L1e-B	Kaherattalised mopeedid		Euro 5	1 500	15 000	1 500
L2e	Kolmerattalised mopeedid		Euro 5	1 500	15 000	1 500
L3e L4e ⁽⁷⁾	Kaherattalised mootorrattad, külgorviga ja ilma		Euro 5			1 500
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid		Euro 5			1 500
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid		Euro 5	1 500	15 000	1 500
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid		Euro 5			1 500
L6e-B	Kerged neljarattalised liikurid		Euro 5	1 500	15 000	1 500
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid		Euro 5			1 500
L7e-B	Neljarattalised maastikusõidukid		Euro 5	1 500	15 000	1 500
L7e-C	Rasked neljarattalised liikurid		Euro 5	1 500	15 000	1 500

▼B

D) Mürataseme piirväärtused – Euro 4 ja Euro 5

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Euro 4 müratase ⁽¹⁴⁾ (dB(A))	Euro 4 katsemenetlus ⁽¹⁶⁾	Euro 5 müratase ⁽¹⁵⁾ (dB(A))	Euro 5 katsemenetlus
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	►C1 63 ◀	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 63		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 63
L1e-B	Kaherattalised mopeedid $v_{\max} \leq 25$ km/h	66			
	Kaherattalised mopeedid $v_{\max} \leq 45$ km/h	71			
L2e	Kolmerattalised mopeedid	76	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9
L3e	Kaherattalised mootorrattad Mootori töömaht ≤ 80 cm ³	75	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 41		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 41
	Kaherattalised mootorrattad 80 cm ³ < Mootori töömaht ≤ 175 cm ³	77			
	Kaherattalised mootorrattad Mootori töömaht > 175 cm ³	80			
L4e	Kaherattalised külgkorviga mootorrattad	80	►C1 Delegeeritud õigusakt/ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9 ◀		►C1 ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9 ◀
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid	80	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid	80			
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	80	Delegeeritud õigusakt / ►C1 ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9 ◀		►C1 ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9 ◀
L6e-B	Kerged neljarattalised liikurid	80	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	80			
L7e-B	Rasked neljarattalised maastikusõidukid	80			

▼B

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Euro 4 müratase ⁽¹⁴⁾ (dB(A))	Euro 4 katsemenetlus ⁽¹⁶⁾	Euro 5 müratase ⁽¹⁵⁾ (dB(A))	Euro 5 katsemenetlus
L7e-C	Rasked neljarattalised liikurid	80			

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

VII LISA

Saastetõrjeseadmete vastupidavus

A) L-kategooria sõidukite vastupidavus läbisõiduga seoses

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Euro 4 vastupidavuse läbisõit (km) ja Euro 5 vastupidavuse läbisõit ⁽⁴⁾ (km)
L1e-A L3e-AxT (x = 1, 2 või 3)	— Mootoriga jalgrattad — Kaherattalised Trial-mootorrattad	5 500
L1e-B L2e L3e-AxE (x = 1, 2 või 3) L6e-A L7e-B	— Kaherattalised mopeedid — Kolmerattalised mopeedid — Kaherattalised Enduro-mootorrattad — Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid — Rasked neljarattalised maastikusõidukid	11 000
L3e L4e ⁽⁷⁾ L5e L6e-B L7e-C	— Kaherattalised mootorrattad, külgakorviga ja ilma ($v_{\max} < 130$ km/h) — Kolmerattalised sõidukid — Kerged neljarattalised liikurid — Rasked neljarattalised liikurid	20 000
L3e L4e ⁽⁷⁾ L7e-A	Kaherattalised mootorrattad, külgakorviga ja ilma ($v_{\max} \geq 130$ km/h) Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	35 000

▼**B**

B) Halvenemiskoeffitsendid (DF)

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Euro 4 DF (-) DF (-)				Euro 5 DF ⁺ (⁴) (-)							
		CO	HC	NO _x	PM	CO	THC		NMHC		NO _x		PM (¹⁷) (⁴)
							ottomootor	diiselmootor ⁽¹⁸⁾	ottomootor	diiselmootor	ottomootor	diiselmootor	diiselmootor
L1e–L7e	Kõik	1,3	1,2	1,2	1,1	1,3	1,3	1,1	1,3	1,1	1,3	1,1	1,0

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

▼B

VIII LISA

▼C1

Rangemad kasutusohutust käsitlevad nõuded⁽²¹⁾

▼B

Teema	Nõuded
Nüüdisaegse pidurisüsteemi kohustuslik paigaldamine	<p>a) Alamkategooria L3e-A1 uued mootorrattad,⁽²²⁾ mis tehakse turul kättesaadavaks, registreeritakse või võetakse kasutusele, peavad olema varustatud mitteblokeeruva või kombineeritud pidurisüsteemiga või mõlemat tüüpi nüüdisaegse pidurisüsteemiga vastavalt tootja valikule;</p> <p>b) L3e-A2- ja L3e-A3-kategooria uued mootorrattad, mis tehakse turul kättesaadavaks, registreeritakse või võetakse kasutusele, peavad olema varustatud mitteblokeeruva pidurisüsteemiga.</p> <p>Erand:</p> <p>L3e-AxE (x = 1, 2 või 3, kahe rattalised Enduro-mootorrattad) ja L3e-AxT (x = 1, 2 või 3, kahe rattalised Trial-mootorrattad) on nüüdisaegse pidurisüsteemiga varustamise kohustusest vabastatud.</p>
Ohutu pööramine kõvakattega teel	<p>L-kategooria sõidukid peavad olema konstrueeritud nii, et iga ratas võiks igal hetkel pöörelda erineva kiirusega, et võimaldada ohutut pööramist kõvakattega teel. Kui sõiduk on varustatud lukustatava diferentsiaaliga, peab see olema konstrueeritud nii, et tavaliselt on see lukustamata.</p>
Sõiduki ja juhi nähtavuse parandamine automaatselt sisselülituva valgustuse abil	<p>Nähtavuse parandamiseks peavad L-kategooria sõidukid olema varustatud järgmisega:</p> <p>a) L1e-kategooria sõidukid: valgustus- ja valgussignaalseadmed, mis oleksid vastavuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 74 Rev 2ga, milles nõutakse, et valgustus lülituks sisse automaatselt;</p> <p>b) L3e-kategooria sõidukid: tootja valikul kas valgustus- ja valgussignaalseadmed, mis oleksid vastavuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 53 Rev 2ga ja selle 1. ja 2. muudatusega, või päevasõidutuled, mis oleksid vastavuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 87 Rev 2ga ja selle 1. ja 2. muudatusega;</p> <p>c) kõik muud L-kategooria sõidukid: automaatselt sisselülituv valgustussüsteem või tootja valikul automaatselt sisselülituvad päevasõidutuled⁽²³⁾.</p>

▼B

Teema	Nõuded
(II lisa B osa punkt 3) Elektriohutus	Sellised L-kategooria elektriaramiga sõidukid, mis on varustatud ühe või mitme elektriaramiga mootoriga ja mis ei ole püsivalt elektrivõrguga ühendatud, samuti nende kõrgepingekomponendid ja -süsteemid, mis on galvaaniliselt ühendatud elektriarami kõrgepingeringiga, projekteeritakse nii, et elektriohutus oleks täielikult tagatud, vastavalt ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjale nr 100 ja standardile ISO 13063.
(II lisa B osa punkt 4) Tootja kinnitusele esitatavad nõuded, mis käsitlevad kasutusohutuse seisukohast oluliste süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavuskatseid	<p>Sõidukitootja kinnitab, et vastavalt artikli 22 lõikele 2 toodetud sõidukid peavad viie aasta jooksul pärast esmast registreerimist vastu vähemalt otstarbekohasele tavapärasele kasutusele ja vähemalt allpool toodud vahemaa läbimisele.</p> <p>Vahemaa on 1,5-kordne VII lisas nimetatud vahemaa, mis on otseselt seotud asjaomase sõidukikategooria ja heite piirmääraga (s.t Euro tasemega), mille alusel antakse sõiduki tüübikinnitus, kuid nõutud vahemaa ei ületa mitte ühegi sõidukikategooria puhul 60 000 km.</p>
(II lisa B osa punkt 5) Nõuded eesmistele ja tagumistele allasõidutõkete kohta	<p>L-kategooria sõidukite esi- ja tagaosa projekteeritakse nii, et neil ei ole teravaid ega esileulatuvaid osasid, mis võiksid kuhugi takerduda või kokkupõrke puhul märkimisväärselt suurendada kaitsetute liiklejate vigastuste raskusastet või torkehaavade tekkimise võimalust.</p> <p>Seda kohaldatakse nii sõiduki esi- kui ka tagaosa suhtes.</p>
(II lisa B osa punkt 10) Turvavöö kinnituspunktid ja turvavööd	Kohustuslikud nõuded turvavööde kinnituspunktide ja turvavööde paigaldamise kohta kerega varustatud L2e-, L5e-, L6e- ja L7e-kategooria sõidukites.
(II lisa B osa punkt 15) Nõuded sõitjate kaitse-süsteemide kohta, sh sisustus ja sõiduki ukSED	<p>Kerega varustatud L2e-, L5e-, L6e- ja L7e-kategooria sõidukid projekteeritakse nii, et neil ei oleks teravaid ega esileulatuvaid osasid, mis võiksid kokkupõrke puhul märkimisväärselt suurendada juhi ja reisijate vigastuste raskusastet.</p> <p>Ustega sõidukid projekteeritakse nii, et oleks tagatud, et ustel on sulgurid ja hinged.</p>

▼B

Teema	Nõuded
(II lisa B osa punkt 17) Nõuded sõiduki struktuuri terviklikkuse kohta	Sõidukitootja kinnitab, et tõsise ohutusrisiki korral turult kõrvaldamise puhul tehakse kinnitusasutusele ja komisjonile nõudmise korral viivitamata kättesaadavaks tulemused, mida annab sõiduki ehituse, osiste ja/või osade spetsiifiline analüüs, mis viiakse läbi tehniliste arvutuste, virtuaalsete katsemeetodite ja/või konstruktsiooni katsetamise abil. Sõidukile ei anta tüübikinnitust, kui on põhjust kahelda, et sõidukitootja ei suuda nimetatud analüüsi teha.

NB! Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

▼B**Selgitavad märkused I–VIII lisa kohta**

- 1) I lisas esitatud võimsuse piirangud põhinevad elektrienergial töötavate sõidukite puhul maksimaalsel püsivõimsusel ja sisepõlemismootoriga sõidukite puhul maksimaalsel kasulikul võimsusel. Sõiduki kaal loetakse võrdseks sõidukorras sõiduki massiga.
- 2) L3e-kategooria sõidukite allklassifikatsioon vastavalt sellele, kas valmistaja-kiirus on kiirusest 130 km/h väiksem või sellega võrdne või suurem kui 130 km/h, ei sõltu klassifitseerimisest mootori võimsuse järgi kategooriatesse L3e-A1 (kiirus 130 km/h on ebatõenäoline), L3e-A2 ja L3e-A3.
- 3) „X” tähendab, et käesoleva määrusega kehtestatakse asjaomaste objektide ja kategooriate suhtes kohustuslikud nõuded; üksikasjalikud nõuded on sätestatud viidatud artiklites ja käesoleva tabeli dokumendiviidetes.

„KOP” tähendab „kui on paigaldatud”. Kui sõidukile on paigaldatud tabelis toodud süsteem, osa või eraldi seadmestik, sest see on kohustuslik üksnes mõne asjaomasesse kategooriasse kuuluva sõiduki puhul, siis peab see vastama delegeeritud ja rakendusaktides sätestatud nõuetele. Ka siis, kui sõidukitootja varustab sõiduki süsteemi, osa või eraldi seadmestikuga vabatahtlikult, peab see vastama delegeeritud ja rakendusaktides sätestatud nõuetele.

Kui tabeli lahter jääb tühjaks, siis tähendab see, et määruhes ei sätestata asjaomase objekti ja kategooria kohta nõudeid.

- 4) Vaata artikli 23 lõiked 4 ja 5.
- 5) Kui (hübriid)mootor(id) on varustatud seiskamis-/käivitamisfunktsiooniga, siis peab tootja tagama, et sisepõlemismootor töötab tühikäigul ning suurendatud pöörete arvu. Sõiduk peab olema võimeline sooritama vaba kiirenduse katset jõuallikate puhul, mis hõlmavad ottomootorit.
- 6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/40/EÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tehnõulevaatuse kohta (ELT L 141, 6.6.2009, lk 12).
- 7) Ainult kahe rattaline baasmootorratas, millele on paigaldatud külgorv, peab vastama heitkoguste piirväärtustele.
- 8) Ainult ottomootor, ka juhul, kui nt hübriidmootor sisaldab ottomootorit.
- 9) Kohaldatav ainult otsesissepritsega bensiinimootorite puhul.
- 10) Artikli 23 lõigetes 4 ja 5 nimetatud keskkonnamõju uuringuga antakse samuti teada võimaluse kohta teha läbivaadatud WMTC raames heitkoguste katseid ka muude L-kategooria sõidukitega kui L3e, L5e-A ja L7e-A.
- 11) Bensiini, bensiinisegu või etanooliga töötavad ottomootorid.
- 12) Heitgaaside kontrolli süsteemi kulutõhusust hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus, mis sooritatakse komisjoni nimel, nagu on osutatud artikli 23 lõigetes 4 ja 5. Kütusepaagi ja -vooliku läbilaskvuse katse kulutõhusust hinnatakse sama uuringu käigus kui alternatiivi SHED-testile nende sõidukite alamkategooriate osas, mille suhtes ei kohaldata veel kütuseaurude katset; vt artikli 23 lõikeid 4 ja 5.
- 13) $v_{\max} \geq 130$ km/h.

▼B

- 14) Kuni liit liitub ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadega 9, 41, 63 ja 92 ning võtab need eeskirjad vastu ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni WP29 raames ja liidus, kaasa arvatud samaväärsed müra piirväärtused Euro 4 etapi jaoks (nagu on sätestatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 41 6. lisas L3e- ja L4e-kategooria mootorrattaste kohta), peavad L-kategooria sõidukid vastama VI lisa D osas esitatud piirväärtustele. Kui ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63 ja 92 liidus vastu võetakse, siis muutuvad need kohustuslikuks, kaasa arvatud samaväärsed müra piirväärtused, nagu on loetletud VI lisa D osas, ning asendavad keskkonnamõju ja mootori võimsust käsitlevat määrust käsitlevas delegeeritud õigusaktis sätestatud katsemenetlusi.
- 15) TBD Euro 5 müratasemeid tuleb muuta eraldi õigusaktiga, mis on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 294 sätestatud seadusandliku tavamenetluse kohaselt.
- 16) Käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt sisaldab mürataseme katsemenetlusi ning see asendatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadega nr 9, 41, 63 ja 92.
- 17) Ainult ottomootorid, otsesissepritsega mootorid ja diiselmootorid.
- 18) Kohaldatav ka hübriidsõidukite puhul.
- 19) I–IX katsetüübi tüübikirjeldus, viited piirväärtustele ja katsemenetlustele on V lisas.
- 20) Elektri-/hübriidelektrisõidukite puhul müranõuded üksnes vaiksete sõidukite kohta.
- 21) Rangemate ohutusnõuete rakendustähtajad on IV lisas.
- 22) L4e-kategooria sõidukid (kõlgkorviga mootorrattad) on vabastatud nüüdisaegse pidurisüsteemi kohustusliku paigaldamise nõuetest a ja b.
- 23) Et sisepõlemismootor saaks käivituda, võib valgustussüsteem välja lülitada mootori käivitamisel kuni 10 sekundiks.

IX LISA

Vastavustabel
(viidatud artiklis 81)

Direktiiv 2002/24/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõike 1 esimene lõik	Artikli 2 lõige 1
Artikli 1 lõike 1 teine lõik	Artikli 2 lõige 2
Artikli 1 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 1 lõike 1 teine lõik
Artikli 1 lõiked 2 ja 3	Artikli 2 lõige 1, artikkel 4, I lisa
Artikkel 2	Artikkel 3
Artikkel 3	Artiklid 26 ja 27
Artikli 4 lõige 1	Artikli 29 lõiked 1 ja 2, artikkel 18
Artikli 4 lõige 2	Artikli 29 lõige 1, artikkel 33
Artikli 4 lõige 3	Artikli 33 lõige 3
Artikli 4 lõige 4	—
Artikli 4 lõige 5	Artikli 33 lõiked 1 ja 3
Artikli 4 lõige 6	Artikli 29 lõige 3
Artikli 5 lõige 1	Artikli 29 lõige 10 ja artikli 30 lõige 3
Artikli 5 lõige 2	Artikli 29 lõige 10
Artikli 5 lõige 3	Artikli 29 lõige 4
Artikli 6 lõige 1	Artikli 29 lõige 5
Artikli 6 lõike 2 esimene lõik	Artikli 29 lõige 7
Artikli 6 lõike 2 teine lõik	Artikli 29 lõige 8
Artikli 7 lõike 1 esimene lõik	Artikli 38 lõige 1
Artikli 7 lõike 1 teine lõik	Artikli 38 lõige 2
Artikli 7 lõige 2	—
Artikli 7 lõige 3	Artikli 56 lõige 2
Artikli 7 lõige 4	Artikli 39 lõige 2
Artikli 7 lõige 5	Artikli 56 lõike 2 esimene lõik
Artikli 7 lõige 6	Artikli 56 lõike 2 teine lõik
Artikli 8 lõige 1	Artikli 39 lõige 1

▼B

Direktiiv 2002/24/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 8 lõige 2	Artikli 39 lõige 2
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 9 ja artikli 37 lõige 4
Artikli 9 lõige 2	Artikli 34 lõige 1
Artikli 9 lõige 3	Artikli 34 lõiked 1 ja 3
Artikli 9 lõige 4	Artiklid 35 ja 36
Artikli 9 lõige 5	Artikli 37 lõige 4
Artikli 10 lõige 1	Artikli 49 lõige 1
Artikli 10 lõige 2	Artikli 49 lõige 3
Artikli 10 lõige 3	Artikli 49 lõige 6
Artikli 10 lõige 4	Artikli 49 lõige 7
Artikkel 11	—
Artikkel 12	Artikkel 48
Artikkel 13	—
Artikli 14 lõike 1 punkt a	Artikli 6 lõige 1
Artikli 14 lõike 1 punkti b alapunkt i	Artikli 67 lõige 1 ja artikkel 64
Artikli 14 lõike 1 punkti b alapunkt ii	—
Artikli 14 lõike 2 esimene lõik	—
Artikli 14 lõike 2 teine lõik	Artikli 63 lõige 3
Artikli 15 lõiked 1 ja 2	Artikli 6 lõiked 2 ja 3
Artikli 15 lõike 3 esimese lõigu punkti a alapunkt i	Artikkel 42
Artikli 15 lõike 3 esimese lõigu punkti a alapunkt ii	Artikli 2 lõike 2 punkt e
Artikli 15 lõike 3 teine lõik	—
Artikli 15 lõike 3 punkt b	—
Artikli 15 lõige 4	—
Artikli 16 lõiked 1 ja 2	Artikkel 44
Artikli 16 lõige 3	Artikkel 40
Artikkel 17	Artiklid 72, 74 ja 75
Artikli 18 lõige 1	Artikli 73 lõige 1
Artikli 18 lõige 2	Artikli 73 lõige 2
Artikkel 19	—

▼B

Direktiiv 2002/24/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 20	—
Artikkel 21	Artikli 77 lõige 1
Artikkel 22	—
Artikkel 23	—
Artikkel 24	—